

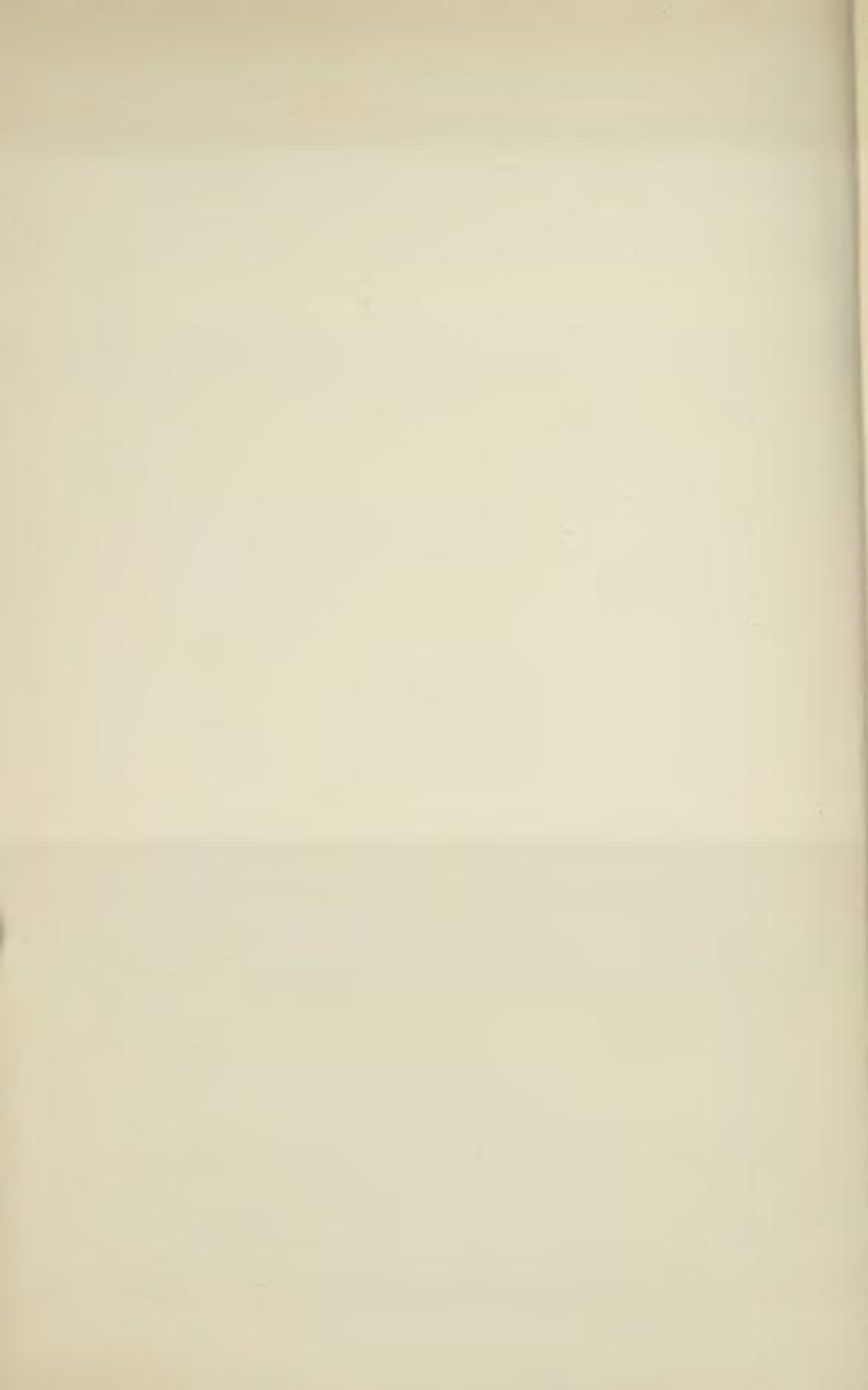

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Α. ΤΣΑΜΗ

**ΠΑΛΙΑ ΠΙΣΟΔΕΡΙΤΙΚΑ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ**

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1991

ΠΑΛΙΑ ΠΙΣΟΔΕΡΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Α. ΤΣΑΜΗ

**ΠΑΛΙΑ ΠΙΣΟΔΕΡΙΤΙΚΑ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ**

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1991

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
Η πεντάμορφη και τα δύο αρχοντόπουλα (Μουσιάτα α λόκλουϊ σ' ντόϊ βασιλιάτζ)	
από αφήγηση της Χρυσαιγής Θ. Λιάκου	12
Η βασίλισσα των καργών (Βασιλοάνια α γκέϊλορ)	
από αφήγηση της Χρυσούλας Γ. Χασοπούλου	20
Η ωραία του κόσμου (Μουσιάτα α κόσμουλουϊ)	
από αφήγηση της Φανής Κ. Ρούφου	24
Η πεντάμορφη (Μουσιάτα α λόκλουϊ)	
από αφήγηση της Αλίκης Τσομπάνου-Αποστολοπούλου	30
Οι ελαφρόμυαλοι (Γκλάρλοι)	
από αφήγηση της Όλγας Λ. Τσάμη	36
Η Τριανταφυλένια και Μαργαριταρένια (Τριαντάφυλλα σ' Μαργαρίτα)	
από αφήγηση της Αλίκης Τσομπάνου-Αποστολοπούλου	40
Ο κόκορας, ο γέρος και η γριά (Κικότλου, αούσλου σ' μοάσια)	
από αφήγηση της μητέρας μου Αλεξάνδρας	46
Τρία αγαπημένα αρχοντόπουλα (Τρέϊ βρούτς φράτς)	
από αφήγηση της Χρυσαιγής Θ. Λιάκου	52
Γιατί δεν υπάρχουν δράκοι (Κιτσέ νου άρε ντράτς)	
από αφήγηση του Αχιλλέα Ν. Τσομπάνου	60
Κάλα Πιπιλάσια	
από αφήγηση του Παύλου Λ. Τσάμη	66
Η γριά και η βασίλισσα (Μοάσια σ' βασιλοάνια)	

Οι τίτλοι είναι γραμμένοι στην κουτσοβλάχικη γλώσσα.

από αφήγηση της Φανής Κ. Ρούφου	74
Η Μαρία και οι κλέφτες (Μαρία σ' φούρλοι)	
από αφήγηση της Καλλιόπης Γουμπέρη-Τσαούση	80
Η τρύπα της πίτας (Γκούβα του πίτα)	
από αφήγηση της μητέρας μου Αλεξάνδρας	86
Οι Μοίρες. Ανάμεσα στο παραμύθι και στον θρύλο (Μίριλε)	
Από αφήγηση του Παύλου Λ. Τσάμη	90
Ο λύκος και η αλεπού (Λούπλου σ' βούλπεα)	
από αφήγηση Χρυσούλας Γ. Χασοπούλου	100
Ο Νάιντις από αφήγηση του Παύλου Λ. Τσάμη (διασκευή)	104
Ευχές και κατάρες της μάνας (Ουρουντσίνλε σ' μπλιστιμέρλε αλί άτε)	
από αφήγηση της Χρυσουγής Θ. Λιάκου	112
Το αίνιγμα από αφήγηση της Σούλας Π. Παπαπούλια (Φλωρινιώτικο)	116

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Θεωρώ ιδιαίτερη τιμή την ευκαιρία που μου δίνεται να προλογίσω μία έκδοση που αναφέρεται όχι απλώς στο Πισοδέρι, αλλά στην καλλιτεχνική και πνευματική έκφραση των ίδιων των Πισοδεριτών, των ανθρώπων του.

Η Πισοδερίτισσα κ. Αντιγόνη Τσαμη με ιδιαίτερη ευαισθησία στη λαϊκή κληρονομιά μας προσπαθεί, καιρό τώρα, να αποτυπώσει και να διασώσει ό,τι είναι δυνατό από το ένδοξο και λαμπρό παρελθόν. Γράφει και θυμάται. Και με τα γραπτά της θέλει και οι άλλοι να θυμούνται αλλά και οι νεότεροι να μαθαίνουν. Σκύβει στην καρδιά του Πισοδερίου και ακούει τους κτύπους της ιστορίας, των καημών, των δοκιμασιών, των πόθων και των ελπίδων. Όλα υπάρχουν μέσα στα παραμύδια, που στα «Σπεροκαδίσματα» ζωντάνευαν από το στόμα του ηλικιωμένου αφηγητή.

Αυτά τα παραμύδια, τα πισοδερίτικα παραμύδια, με ευλάβεια άκουσε, μάζεψε, κατέγραψε και τύπωσε η Αντιγόνη. Στην πραγματικότητα, σαν σε παραμύδι, έκανε ότι έκαναν οι κοπέλες του Πισοδερίου την ημέρα τ' Αϊ-Γιαννιού, που κατέβαιναν στα λιβάδια και μάζευαν πλούσιες ανθοδέσμες πολύχρωμων και πολύοσμων αγριολούλουδων. Τις οποίες στη συνέχεια -αιώνες τώρα επαναλαμβανόταν αυτό- έφερναν στο χωριό και γύρω από αυτές χόρευαν χαρούμενα. Ανθοδέσμη εδώ όχι από λουλούδια, αλλά από παραμύδια, που τα μάζεψε από την απέραντη παράδοσή μας, μας προσφέρεται να την χαρούμε. Σ' έναν τόμο δεν χώρεσαν και ήδη αυτός που κρατάτε στα χέρια σας είναι ο δεύτερος.

Δεν θέλω να κάνω κανένα σχόλιο, αλλά αισθάνομαι έντονη την παρόρμηση να δίσω δύο σημεία: θαυμάζω πρώτον την δύναμη της παράδοσης του χωριού μου. Το Πισοδέρι είναι σφηνωμένο σε αλπικής ομορφιάς λαγκάδια, σχεδόν απομονωμένο, αλλά με λαό πλούσιο σε αισθήματα και γερά δεμένο με το παρελθόν του. Απόδειξη η επιβίωσή του μέσα από ανείπωτες ιστορικές δοκιμασίες και η διατήρηση των λαϊκών παραδόσεων μέρος των οποίων είναι τα παραμύδια.

Και το κυριότερο στη συλλογή αυτή είναι, το ότι διατηρούν

τα παραμύδια αυτά την γνησιότητα της λαϊκής αφήγησης. Η κ. Αντιγόνη ακολούθησε τους αδερφούς Grimm (1812-1815) που πρώτοι αυτοί εξέδωσαν συλλογές από γερμανικά παραμύδια όχι καλλιτεχνικώς και φιλολογικώς επεξεργασμένα, αλλά στη μορφή που λέγονταν από τους απλούς αφηγητές. Αλλά και το κίνημα του ρομαντισμού καταδίκασε την φιλολογική επεξεργασία των παραμυθιών. Ρομαντική και η Πισοδερίτισσα άφησε τα παραμύδια όπως τα άκουσε από τις γιαγιάδες, όπως βγήκαν από το στόμα του παππού, όπως τα θέλει η παράδοση.

Η έκδοση των παραμυθιών έρχεται στην κατάλληλη στιγμή. Ο κόσμος μας οδηγημένος από αξίες «λογοκρατούμενος» ή «ορθολογιστικός» έφτασε σε σκοτεινά αδιέξοδα. Η γνήσια παράδοση του λαού μας ίσως είναι μία διέξοδος. Η επιστροφή στις ρίζες μας και στις δοκιμασμένες αξίες είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε.

Τελικά η συλλογή αυτή είναι ένας «οδοδείκτης».

ΝΙΚΟΣ Κ. ΡΟΥΦΑΣ
Γυμνασιάρχης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παραμύθια του Πισοδερίου είναι μια θαυμάσια ανθρώπινη φαντασία. Τα επινόησαν οι ορεσείβιοι εκείνοι άνθρωποι που κατοικούσαν στα αετοχώρια του Βαρνούντα από ανάγκη, μια που τους χειμωνιάτικους μήνες αποκλείονταν από τα χιόνια στα ψηλόκορφα εκείνα χωριά. Είναι η δεύτερη σειρά, η πρώτη εκτυπώθηκε από την Νομαρχία Φλώρινας (Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης) σε 1250 αντίτυπα τον Φεβρουάριο 1989.

Στην λαογραφία η αξία του παραμυθιού θα αποτελεί πάντα μια όμορφη αλήθεια, ότι, δηλαδή, έχουν μεγάλη σημασία τόσο από παιδαγωγικής όσο κι από ψυχαγωγικής πλευράς.

Τον χειμώνα δεν είχαν επικοινωνία με κανέναν, έτσι τις ατέλειωτες χειμωνιάτικες νύχτες που στιβάζονταν τα χιόνια, και λυσομανούσαν οι βοριάδες, ο παππούς και η γιαγιά καθισμένοι στο παραγώνι με τις κόκκινες φλοκάτες έλεγαν το παραμύθι τους, ενώ οι άλλοι στα νυχτέρια έκαναν κάτι άλλο ακούγοντας κι αυτοί!!! Τα κούτσουρα έκαιαν μέρα-νύχτα, οι ανταύγειες της φωτιάς με τους λογιών-λογιών ίσκιους στο ταβάνι ή στους τοίχους δυνάμωνε πιο πολύ την φαντασία των μικρών παιδιών. Δίδασκε, ψυχαγωγούσε, πλούτιζε την φαντασία τους και τούτο γιατί όλα τα παραμύθια έχουν ευχάριστες διηγήσεις και τα συμπεράσματα είναι διδακτικά. Συναντούμε ήρωες που τιμωρούν την κακία και την αδικία και οι απελπισμένοι δεν χάνονται.

Χάνονται όμως τα παραμύθια με τις γενεές που έφυγαν. Νομίζω πως είχα χρέος να περισυλλέξω και να αφήσω γραπτά τα προγονικά παραμύθια για να μη χαθεί η παλιά πισοδερίτικη λαϊκή παράδοση. Ευχαριστώ θερμά όσους με βοήθησαν, την Χρυσανγή Λιάκου, την Αλίκη Τσομπάνου-Αποστολοπούλου, τον Αχιλλέα Τσομπάνο, την Καλλιόπη Τσαούση, την Φανή Κ. Ρούφου, την Σούλα Π. Παπαπούλια και την Όλγα Τσάμη.

Ορισμένα απ' τα παραμύθια λέγονται και στο Περιβόλι των Γρεβενών, με κάποιες παραλλαγές καθώς και σε ορισμένα κουτσοβλάχικα χωριά της Ηπείρου.

Τέλος ευχαριστώ την εξαιρετη γλύπτρια Τυρπένου Β. Ζωή που φιλοτέχνησε τα σκίτσα. Η Φλώρινα πάντοτε αναδεικνύει άξιους καλλιτέχνες.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΣΑΜΗ

Η πεντάμορφη
και τα δύο αρχοντόπουλα

Ήταν και δεν ήτανε:

Μια φορά και έναν καιρό ζούσε ένα ανδρόγυνο σε μια επαρχία. Ήταν ευκατάστατοι, αγαπημένοι και πολύ ευτυχισμένοι. Είχαν ένα κοριτσάκι πολύ όμορφο και χαριτωμένο. Όταν έκλαιγε τα δάκρυά της γίνονταν μαργαριτάρια, όταν δε γελούσε, από το στόμα έβγαιναν κατακόκκινα μπουμπουκιασμένα τριαντάφυλλα. Την έλεγαν Μαρία. Όταν μεγάλωσε το κοριτσάκι και πήγαινε στο σχολείο, αρρώστησε η μητέρα της και πέθανε χωρίς να καταλάβουν οι γιατροί τι είχε. Ο πατέρας της ήταν απαρηγόρητος, δεν είχε διάθεση για τίποτε ήταν πολύ πικραμένος. Σκέπτονταν όμως το κοριτσάκι που τον αγκάλιαζε και τον φιλούσε με λαχτάρα: έτσι κάπως ανακουφιζόταν. Η μικρή Μαρία μόλις ξυπνούσε το πρωί, ζητούσε την μανούλα της και έκλαιγε, κι από τα μάτια της κυλούσαν άφθονα μαργαριτάρια. Δεν είχαν κανένα συγγενή για να τους παρασταθεί. Ερχόταν ο πατέρας από την δουλειά, η δε μικρούλα Μαρία από το σχολείο και δεν εύρισκαν ούτε ένα πιάτο φαγητό. Πέρασε αρκετός καιρός, ο πατέρας σκεφτόταν το κοριτσάκι που δεν έτρωγε και μέρα με την μέρα αδυνατίζε όλο και περισσότερο. Αποφάσισε να ξαναπαντρευτεί. Τον πρώτο καιρό η μητριά φρόντιζε την Μαρία έδειχνε αγάπη, όταν όμως αργότερα απέκτησε δικά της παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι, άρχισε να παραμελεί την Μαρία και να την ζηλεύει, γιατί τα δικά της παιδιά ήταν άσχημα. Κάθε μέρα την έδεχνε, δεν της έδινε φαγητό, την

κρατούσε νηστική και την απειλούσε, ότι αν πεί παράπονα στον πατέρα της, θα την σκότωνε.

Όταν ο πατέρας επέστρεφε στο σπίτι από την δουλειά, η μητριά όλο παράπονα και διαβάματα ήταν για το κοριτσάκι, έκανε τούτο, έκανε εκείνο, παίρνει άσχημο δρόμο, είναι κακομαθημένο... κι ένα σωρό συκοφαντίες.

Ο πατέρας σώπαινε. Δεν ήξερε τι να κάνει. Ήταν λυπημένος.

Μια μέρα την πήρε η μητριά με το καλό, ήθελε δήθεν να την πάει περίπατο για να παίξει. Την έπιασε από το χεράκι περπάτησαν αρκετά κι έφτασαν σε ένα άγριο μέρος που υπήρχε γκρεμός, την έσπρωξε με κακία και δύναμη μέσα στα βράχια.

Κατρακύλησε το άμοιρο σ' ένα βάραθρο γεμάτο τσουκνίδες, αγκάθια, πέτρες κι έμεινε αναίσθητο.

Η μητριά μόλις είδε ότι δεν φαίνεται πουθενά η μικρή, πήρε τον δρόμο της επιστροφής χαρούμενη και μάλιστα βιαστικά για να προλάβει να πάει στο σπίτι πριν γυρίσει ο άνδρας της. Όταν το μεσημέρι επέστρεψε ο άνδρας της και κάθισαν στο τραπέζι για φαγητό, έλειπε η Μαρία και ρώτησε γιατί λείπει. Αυτή αμέσως απάντησε με κακία:

- Κάπου θα παίξει, δεν ακούει καθόλου ότι και να της πω, κάνει ότι θέλει. Αφησέ την θα πεινάσει και θα έρθει μόνη της.

Πέρασε ολόκληρη μέρα χωρίς να φανεί, και σαν βράδιασε άρχισε να ανησυχεί ο πατέρας: βγήκε έξω, έψαξε παντού, ρώτησε κάτι φίλες της κι αυτές απάντησαν ότι ούτε στο σχολείο πήγε.

Γύρισε πολύ λυπημένος, δεν μίλησε καθόλου με την γυναίκα του. Την άλλη μέρα από το πρωί μέχρι το βράδυ έψαξε παντού, χωρίς αποτέλεσμα. Ρώτησε την γυναίκα του τι να έγινε το κορίτσι. Εκείνη γεμάτη μίσος του είπε:

- Μα το κορίτσι σου δεν γίνονταν καλό, σου έλεγα ότι είχε πάρει άσχημο δρόμο και δεν με πίστευες. Κάπου έχει φύγει.

Ας γυρίσουμε στην Μαρία. Μόλις έπεσε στον λάκκο χτύπησε στο κεφάλι έχασε την όρασή της και την μνήμη της.

Χωμένη μέσα στα αγκάθια και στις τσουκνίδες κρύωνε την νύχτα. Το πρωί έβγαινε ο ήλιος και ζεσταίνονταν λίγο το κακόμοιρο.

Έκλαιγε το άμοιρο, έκλαιγε ακατάπαυστα και μαργαριτάρια έπεφταν μέσα στις καταπράσινες τσουκνίδες!... Πεινούσε, διψού-

σε, δεν μπορούσε να κάνει τίποτα γιατί ήταν τυφλή και έμεινε καθηλωμένη στην κόλαση που την είχε ρίξει άσπλαχνα η φοβερή μητριά της.

Υστερα από δυό-τρεις μέρες, μια φτωχή γριούλα πήγε να μαζέψει τσουκνίδες για να κάνει πίτα. Σαν πλησίασε στον λάκκο είδε το κορίτσι κουλουριασμένο και αναίσθητο. Αμέσως το πήρε στα αδύνατα χέρια της σιγά-σιγά το έβγαλε από τα αγκάθια και το τράβηξε στον δρόμο. Εκείνη την ώρα περνούσε για το παλάτι του ο άρχοντας της περιοχής, καβάλα στο όμορφο κατακόκκινο άτι του, με την ακολουθία του. Μόλις είδε την γριούλα με το κοριτσάκι που το έσερνε, σταμάτησε αμέσως και ρώτησε τι συμβαίνει. Η γριούλα του διηγήθηκε τι συνέβη, πως δηλαδή βρήκε αναίσθητη την μικρή. Διέταξε τότε έναν από την συνοδεία του την πήρε στο άλογό του και πήγαν στο παλάτι. Μετά κάλεσε τον γιατρό ο οποίος είπε ότι με το χτύπημα στο κεφάλι έχασε την όραση και την μνήμη της αλλά ότι θα θεραπευτεί. Της έδωσε ένα φάρμακο και συνήλθε. Μια καμαριέρα την έπλυνε, της φόρεσε καθαρά ρούχα και την έβαλε να κοιμηθεί σε μοναχικό δωμάτιο. Την άλλη μέρα όταν συνήλθε, την ρώτησε ο άρχοντας πως την λένε και απάντησε «Μαρία»· της έκανε και άλλες ερωτήσεις για τους γονείς, για το πως βρέθηκε στον λάκκο πεσμένη αλλά δεν μπορούσε καν να θυμηθεί. Με την περιποίηση που είχε όμως και το καλό φαγητό σιγά-σιγά, επανήλθε η όρασή της και άνοιξε τα μάτια της για πρώτη φορά μπροστά στον άρχοντα και στην γυναίκα του. Γέλασε από την χαρά της και ξαφνικά άφθονα μπουμπουκιασμένα τριαντάφυλλα, έπεσαν στην αγκαλιά της. Όσοι ήταν εκεί, κι έβλεπαν να πέφτουν τα τριαντάφυλλα από το στόμα της, έμειναν άναυδοι!...

Ο άρχοντας είχε δύο όμορφα αγόρια μεγαλύτερα από την Μαρία. Όταν έγινε εντελώς καλά, έπαιζε με τα αρχοντόπουλα. Ο άρχοντας έφερε καλούς δασκάλους για να μορφωθεί η Μαρία. Τα χρόνια πέρασαν. Η ορφανή μεγάλωσε και έγινε (μουσιάτα αλόκλουϊ) η πεντάμορφη του κόσμου, που όταν έκλαιγε και συνέβαινε φυσικά σπάνια, κυλούσαν από τα μάτια της κάτασπρα μαργαριτάρια, μα όταν γελούσε έπεφταν απ' το στόμα της μυρωμένα κατακόκκινα τριαντάφυλλα. Τα αρχοντόπουλα έγιναν κι αυτά δύο όμορφα και έξυπνα παλικάρια.

Τα δύο αδέρφια όμως άρχισαν να τσακώνονται μεταξύ τους,

για το ποιος θα πάρει γυναίκα του την πεντάμορφη. Ο άρχοντας σκέφτηκε να δοκιμάσει την παλικαριά των παιδιών του. Μέσα στον κήπο του παλατιού υπήρχε ένας βαθύς και μεγάλος ξεροπόταμος. Πριν από λίγο καιρό εμφανίστηκε μια λάμια στον κήπο του παλατιού και κατέστρεφε τα φρούτα. Κάλεσε λοιπόν τα δυο αρχοντόπουλα και τους είπε:

- Όποιος από σας παλαίψει και κατορθώσει να σκοτώσει την Λάμια, εκείνος θα πάρει γυναίκα του την πεντάμορφη, εάν φυσικά κι αυτή τον θέλει.

- Εγώ θα δοκιμάσω πρώτος, λέει το μεγάλο αρχοντόπουλο. Άρχισε να παραφυλάει την λάμια μέρα και νύχτα, πίσω από ένα δέντρο. Ένα βράδυ κοντά στα ξημερώματα, βγήκε η λάμια από το πηγάδι και μόλις είδε το μεγάλο αρχοντόπουλο έπεσε η λάμια πάνω του να τον κατασπαράξει, εκείνος φοβήθηκε πάρα πολύ, τόβραλε στα πόδια, πήγε στο παλάτι, όπου κλείστηκε στο δωμάτιό του απρηγόρητος για την αποτυχία του. Την άλλη μέρα παραφύλαξε ο μικρότερος αδελφός του. Η λάμια βγήκε κι άρχισε να τρώει τα φρούτα, τότε μόλις τον είδε όρμησε κατά πάνω του να τον κατασπαράξει, αυτός όμως δεν έφυγε σαν τον αδελφό του, αλλά κάθισε και πάλαιψε ώρες, τέλος την χτύπησε στην πλάτη με το σπαθί του, αλλά η λάμια απλά τραυματίστηκε χωρίς να πάθει τίποτε σοβαρό ξαφνικά άρπαξε την πεντάμορφη, που είχε ξυπνήσει από όλη αυτή την φασαρία και κάθονταν στα σκαλοπάτια του παλατιού, την παρέσυρε και χάθηκαν και οι δυό μέσα στο πηγάδι.

Το μικρό αρχοντόπουλο βρήκε μια μεταξωτή σκάλα, τρέχει στο πηγάδι την δένει γερά, τραβάει το κοφτερό σπαθί του και κατεβαίνει στο σκοτεινό βάθος του πηγαδιού.

Εκεί ορμάει πάλι η λάμια, έγινε μια φοβερή πάλη, αλλά τελικά την σκότωσε. Βρήκε την πεντάμορφη ζωντανή μα πολύ φοβισμένη. Την δένει καλά με την μεταξωτή σκάλα και φωνάζει να την τραβήξουν πάνω. Σαν είδε όλα αυτά ο μεγάλος αδελφός, ένοιωσε ζήλια και κακία. Μόλις ανέβασαν την πεντάμορφη, αυτός κρυφά χωρίς να τον δουν οι άλλοι, μισόκαψε τα σκαλιά της μεταξωτής σκάλας, πριν την ρίξουν στο πηγάδι, για ν' ανέβει ο μικρός αδελφός. Έτσι σαν πήγε να ανεβεί, στα σκαλιά της σκάλας, κόβονται τα σκοινιά και έπεσε μέσα στο βαθύ πηγάδι. Χτύπησε στο κεφάλι κι έμεινε αναισθητός πολλές ώρες. Όλο αυτό το διάστημα φώναζαν

οι δικοί του από πάνω αλλά δεν έπαιρναν απάντηση· έτσι νόμισαν πως ξαναζωντάνεψε η λάμια και τον κατασπάραξε.

Η πεντάμορφη από την λαχτάρα που ένοιωσε όταν την άρπαξε η λάμια, ξαναβρήκε την μνήμη της και θυμήθηκε τον πατέρα της. Ύστερα από λίγο καιρό ζήτησε να την παντρευτεί το μεγάλο αρχοντόπουλο, εκείνη όμως δεν δέχτηκε και παρακάλεσε τον άρχοντα να την πάει στον πατέρα της.

Ο άρχοντας δέχτηκε, μάλιστα την συνόδευσε ο ίδιος με την ακολουθία του, μέχρι το πατρικό της σπίτι. Όταν αντίκρουσε τον πατέρα της, έπεσε στην αγκαλιά του με λυγμούς. Ο πατέρας είχε γεράσει από τις στενοχώριες, σαν είδε όμως την κόρη του γέμισε χαρά η λυπημένη του ψυχή. Η μητριά της δεν ήξερε πού να κρυφτεί, όταν άρχισε η πεντάμορφη να διηγείται όλα όσα υπέφερε εξαιτίας της, όλες τις περιπέτειες και τα βάσανά της.

Το αρχοντόπουλο σαν συνήλθε μέσα στο ξεροπήγαδο, έψαξε και βρήκε πέρα από αυτό, δωμάτια της λάμιας γεμάτα τρόφιμα. Σε μια άκρη βρήκε ένα λοστό. Με αυτόν τον λοστό άρχισε να σκάβει τα τοιχώματα του πηγαδιού και έκανε σκαλοπάτια. Έτρωγε δε από τα τρόφιμα της λάμιας. Έτσι ύστερα από πολλούς μήνες κατόρθωσε σκαλοπάτι-σκαλοπάτι να φτάσει μέχρι το χείλος του πηγαδιού και βγήκε έξω. Ήταν μεσάνυχτα, κανείς δεν τον είδε, κι ούτε παρουσιάστηκε στο παλάτι αλλά βγήκε έξω από τον κήπο, για να μάθει νέα για την πεντάμορφη.

Στον δρόμο συνάντησε έναν μεγάλο αετό που πάλευε με ένα μεγάλο φίδι. Τράβηξε το σπαθί του και σκότωσε το φίδι. Ο αετός που γλύτωσε από βέβαιο θάνατο είπε στο αρχοντόπουλο: «Πώς θα μπορέσω να ξεπληρώσω το καλό που μου έκανες;». Τότε εκείνος του διηγήθηκε όλη την περιπέτεια που τράβηξε και τα βάσανα και παρακάλεσε τον αετό να βρει τι απέγινε η καλή του πεντάμορφη.

– Ανέβα στα φτερά μου, λέει ο αετός και πετώντας πήγαν στο σπίτι της κοπέλας. Έπειτα μπήκαν μέσα από το παράθυρο και ο αετός βγήκε στην αυλή αφήνοντας το αρχοντόπουλο σ' ένα δωμάτιο του σπιτιού.

Η πεντάμορφη ξαφνιασμένη όταν τον αντίκρουσε, τον αγκάλιασε, τον φίλησε κι έκλαψε ακουμπισμένη στον ώμο του από χαρά και συγκίνηση, που ξαναβρήκε τον αγαπημένο της...

Επειτα οι δυο μαζί, με τον πατέρα της και τα αδέλφια της ανέβηκαν πάνω στα δυνατά φτερά του αετού και πέταξαν ευτυχισμένοι, στο παλάτι του άρχοντα.

Την άλλη μέρα παντρεύτηκαν. Ο άρχοντας έμαθε για τον μεγαλύτερο γιο, τι κακό έκανε στον αδελφό του, τον απομάκρυνε από το βασίλειό του και τον έστειλε για τιμωρία να ζήσει σε μια πολύ μακρινή χώρα. Έκανε άρχοντα του τόπου τον μικρότερο γιο του και αρχόντισσα την πεντάμορφη. Ο δε πατέρας της Μαρίας έδιωξε την γυναίκα του και μητριά της απ' το σπίτι του, για το κακό που έκανε στην κόρη του.

Το πατρικό σπίτι της Μαρίας έγινε ένα μικρό παλατάκι όπου έζησε εκεί ο πατέρας της με τα δυο ετεροθαλή αδέλφια της. Όλοι ζήσανε πολύ καλά κι εμείς καλύτερα.

Η βασίλισσα των καργών

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν ένας γέρος και μια γριά. Όλη τους η σοδειά ήταν ένα μικρό χωραφάκι. Και οι δυο δούλευαν κι έβγαζαν το ψωμί τους. Αυτή τη χρονιά όμως αν και έσπειραν το χωράφι, δεν φύτερωνε το σιτάρι.

Περίμεναν την πρώτη εβδομάδα τίποτα, την δεύτερη τίποτα, την τρίτη πάλι τίποτα. Τότε ο γέρος λέει στη γριά:

- Κάνε μου γυναίκα μια κολοκυθόπιτα και θα πάω στο χωράφι να δω γιατί δεν φυτρώνει το σιτάρι. Ο γέρος κρύφτηκε στην καλύβα του και παραφύλαγε. Την πρώτη μέρα δεν είδε τίποτα, την δεύτερη μέρα τίποτα, την τρίτη απολύτως τίποτα. Την τέταρτη μέρα ξαφνικά είδε να φτάνει ένα σύννεφο από κάργες που άρχισαν να τρώνε τον σπόρο. Ο γέρος έμεινε έκπληκτος και άρχισε να τις διώχνει με τα χέρια του, ο δύστυχος δεν είχε ούτε μπαστούνι ούτε καμιά πέτρα για να τις κυνηγήσει. Να είχα τουλάχιστον ένα μπαστούνι, σκεφτόταν! Τότε απ' το κακό του έριξε το καπέλο του κι έπιασε μια κάργα την πιο μεγάλη και την πιο διαλεχτή. Η κάργα άρχισε να κλαίει και παρακαλούσε τον γέρο να μην την σκοτώσει, να την αφήσει με τις άλλες κάργες γιατί ήταν η βασίλισσα των καργών.

- Γέροντα του λέει, ότι ζητήσεις θα εκπληρωθεί, άφησέ με ελεύθερη. Ο γέρος την λυπήθηκε πολύ με τα λόγια της, αλλά της είπε ότι ήταν πολύ φτωχός και αν θα έτρωγαν τον σπόρο οι

κάργες, θα πέθαιναν της πείνας, κι αυτός και η γιαγιά.

Τότε η βασίλισσα των καργών του έδωσε ένα μεγάλο ταψί και του είπε μη τυχόν μάθει κανείς ότι σου τόδωσα εγώ.

- Θα πας στο σπίτι σου του λέει και θα χτυπήσεις τις παλάμες σου τρεις φορές, τότε θα παρουσιαστεί ένας αράπης και να του ζητήσεις ότι σου αρέσει. Ο γέρος πήρε το ταψί και το μεσημέρι πήγε στο σπίτι. Κάθισαν στο σοφρά για να φάνε και πριν προλάβει η γριά να φέρει το φαγητό, ο γέρος χτύπησε τρεις φορές τις παλάμες του και παρουσιάστηκε ένας καλοντυμένος αράπης. Ο αράπης έκανε μια βαθειά υπόκλιση και τους ρώτησε τι επιθυμούσαν να φάνε. Ο γέρος παρήγγειλε διάφορα φαγητά κι ο αράπης γέμισε τον σοφρά με λογιών-λογιών φαγητά, φρούτα, κρασί. Έζησαν πολλά χρόνια χαρούμενοι και ευτυχισμένοι, έχοντας τον αράπη να τους σερβίρει κάθε φορά που τρώγανε ότι ήθελε η ψυχούλα τους.

Μια μέρα ήρθε ένας γανωματής στο χωριό και όλες οι γυναίκες κουβάλησαν όλα τα μαγειρικά σκεύη να τους τα γανώσει, ταψιά, κατσαρόλες, τηγάνια κι άλλα. Ο γέρος δεν ήταν στο σπίτι, είχε πάει στην πόλη, στο παζάρι.

Η γριά πήρε τα μαγειρικά σκεύη απ' το κουζινάκι της καθώς και το ταψί που είχε φέρει ο γέρος από την βασίλισσα των καργών και τα πήγε κι αυτή στον γανωματή.

Όταν τελείωσε ο γανωματής άρχισε να μοιράζει τα μαγειρικά σκεύη σε όλες τις γυναίκες του χωριού. Ήρθε και στο σπίτι της γριάς και της έδωσε τα σκεύη και το ταψί που άστραφτε απ' το γάνωμα, που είχε κάνει. Ήρθε ο γέρος απ' το παζάρι και κάθισαν να φάνε. Τότε χτύπησε τα χέρια τρεις φορές καθώς φυσικά χρόνια το έκανε, αλλά ο αράπης δεν φαινόταν πουθενά και ο σοφράς έμεινε άδειος.

Τότε η γιαγιά του διηγήθηκε ότι είχε έρθει ο γανωματής κι έδωσε μαζί με τα κατσαρολικά και το ταψί να τα γανώσει κι ότι μόλις τα είχε φέρει. Με αγωνία ο γέρος ξεχώρισε το ταψί το περιεργάστηκε και με μεγάλη του λύπη διαπίστωσε ότι εκείνο ήταν ξένο, δεν ήταν το ίδιο. Είχε γίνει κάποιο λάθος και το δικό τους το πήρε κάποια άλλη γυναίκα. Μαζί με την γριά αμέσως γύρισαν όλα τα σπίτια του χωριού αλλά δυστυχώς δεν μπόρεσαν να βρουν το ταψί της βασίλισσας των καργών, που τους έφερε γούρι.

Η γιαγιά ήταν πολύ λυπημένη. Ο γέρος την παρηγόρησε λέγοντάς της:

- Γριά τόση ήταν η τύχη μας. Δεν μπορούμε να πάμε αντίθετα με αυτήν, άλλωστε ποτέ δεν είμασταν πλούσιοι.

Την άλλη χρονιά έσπειραν το χωράφι τους που ήταν στο διπλανό χωριό, γιατί το δικό τους μόνο ξύλα και πατάτες έβγαζε, οι κάργες και η βασίλισσά τους είχαν φύγει. Το σιτάρι μεγάλωσε, έτσι είχαν το ψωμί της χρονιάς, με τον δικό τους ιδρώτα.

Τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής τους έζησαν χαρούμενοι και ευτυχισμένοι με αυτά που είχαν, λέγοντας πάντα την σοφή παροιμία «ότι γράφει δεν ξεγράφει». Να μην πηγαίνουμε κόντρα με την μοίρα μας, αλλά και να μην είμαστε πλεονέκτες.

«Η ωραία του κόσμου»
Μουσιάτα à λόcloui

Ήταν και δεν ήτανε:

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και είχε ένα αγόρι που δεν το άφηνε ποτέ να βγαίνει έξω από το παλάτι. Είχε πάρει δάσκαλο για να του μαθαίνει γράμματα, είχε οικονόμο, υπηρέτες τα πάντα.

Ο δάσκαλος λυπόταν το βασιλόπουλο που δεν έβγαινε έξω. Μια μέρα του λέει:

- Λυπάμαι που δεν βγαίνεις έξω να απολαύσεις την φύση, τα όμορφα λουλούδια, τ' αηδόνια που κελαηδούν, τα ρυάκια με τα γάργαρα νερά.

Μόλις άκουσε αυτά το βασιλόπουλο ξεσηκώθηκε. Ήθελε να απολαύσει όλα αυτά. Μια μέρα έφυγε από το παλάτι κρυφά, βγήκε έξω. Ήθελε πάρα πολύ να κάνει μια βόλτα με το άλογο. Πήγε στον σταύλο, βρήκε το πιο γερό και όμορφο άλογο κι έφυγε από το παλάτι. Ακολούθησε ένα μονοπάτι ανάμεσα από ολόδροσες οξυές και τον έβγαλε σε μια βρύση, εκεί ξεπέζεψε. Ήταν ένα μαγευτικό κομμάτι δάσους.

Ξαπόστασαν λιγάκι, ήπιαν νερό κι ετοιμάστηκε να συνεχίσει τον δρόμο του, από εκεί όμως ξεκινούσαν τρεις δρόμοι.

Ο ένας έγραφε «όποιος ακολουθήσει αυτόν τον δρόμο θα γυρίσει σε ένα χρόνο πίσω». Ο δεύτερος έλεγε ότι θα γυρίσει πίσω σε τρία χρόνια, και ο τρίτος ότι δεν θα γυρίσει ποτέ πίσω.

Το βασιλόπουλο αποφάσισε να ακολουθήσει τον τρίτο δρόμο

για να λύσει κάποιο μυστήριο που κρύβονταν.

Ο βασιλιάς μόλις αντιλήφτηκε ότι έφυγε ο γιος του, έστειλε στρατό για να τον βρουν.

Το βασιλόπουλο μόλις μπήκε στον δρόμο που είχε αποφασίσει βλέπει από μακριά τον στρατό που πάνω στ' άλογά τους όλο και πλησίαζαν. Πράγματι έφτασαν κοντά του ...

Το βασιλόπουλο τους παρακάλεσε λέγοντάς τους:

- Αφήστε με να φύγω, πείτε στον πατέρα μου ότι θέλω να βρω την τύχη μου μόνος μου.

Οι στρατιώτες τον λυπήθηκαν, τον άφησαν ήσυχο. Συνέχισε τον δρόμο του μέσα από ολόδροσες οξυές κι' αφού προχώρησε αρκετά έφτασε σε ένα πυκνό δάσος που ήταν γεμάτο κόκκαλα ανθρώπων. Στη μέση του δάσους βλέπει ένα πανέμορφο παλάτι, περιφραγμένο με ένα ψηλό τείχος. Βρήκε εύκολα την πόρτα και μπήκε μέσα, όπου αντίκρουσε έναν αράπη. Ο αράπης μόλις είδε το βασιλόπουλο είπε:

- Εσένα περίμενα. Θα πολεμήσουμε τρεις μέρες, όποιος ρίξει τον άλλο θα νικήσει. Έτσι πολέμησαν για τρεις μέρες χωρίς να νικήσει κανένας. Συμφώνησαν να πολεμήσουν άλλες τρεις μέρες, αλλά και πάλι δεν νίκησε κανείς. Τότε ο αράπης είπε στο βασιλόπουλο.

- Περίμενε λίγο.

Μπήκε μέσα στο παλάτι, ακολούθησε και το βασιλόπουλο. Ο αράπης έβγαλε την τσίπα του που φορούσε και εμφανίστηκε μια πανέμορφη κοπέλα «η ωραία του κόσμου».

Το βασιλόπουλο θαμπώθηκε από την ομορφιά της. Έμεινε άναυδος ... Τάχασε ολότελα.

Η κοπέλα που κι αυτή θαύμασε το βασιλόπουλο του είπε:

- Πολλοί ήρθαν να με πάρουν, αλλά εγώ ήθελα άντρα ανώτερο από μένα, καλύτερο κι εσύ είσαι για μένα. Έτσι παντρεύτηκαν. Ύστερα από λίγο καιρό το βασιλόπουλο είπε στην γυναίκα του να παν να δουν τον βασιλιά, τον πατέρα του. Αυτή δέχτηκε κι ετοιμάστηκαν να τον επισκεφτούν!

Σαν έμαθε ο βασιλιάς ότι θα έρθει ο γιος του, έχτισε ένα άλλο παλάτι καλύτερο από το δικό του, με κήπους και δέντρα, με ωραιότατα λουλούδια!...

Το βασιλόπουλο καθώς πήγαινε στον πατέρα του παντρεύτη-

κε άλλες δυο γυναίκες η δε «ωραία του κόσμου» είχε φορέσει την τσίπα του αράπη.

Όταν έφτασαν στο παλάτι, τους υποδέχτηκε ο πατέρας του με μεγάλη χαρά που γύρισε πια ο γιος του. Έμειναν επτά μέρες. Έπειτα ο βασιλιάς του λέει:

- Τώρα γιε μου έχεις δικό σου παλάτι. Να πας να ζήσεις εκεί με τις γυναίκες σου, θα σου αρέσει γιατί είναι ένα παραδεισένιο παλατάκι.

Πράγματι πήγε στο παλάτι του. Έπειτα από αρκετό καιρό λέει στις γυναίκες του: Είδατε πόσο όμορφο παλάτι μας χάρισε, αλλά τώρα γυναίκες πρέπει να κάνουμε κι εμείς τραπέζι στον πατέρα μου. Αρχισαν οι ετοιμασίες, αφού όλα πλέον είχαν γίνει, το βασιλόπουλο κάλεσε τον αράπη κοντά του και λέει:

- Θέλω να βγάλεις την τσίπα από πάνω σου για να δει ο πατέρας μου τι όμορφη γυναίκα έχω!

Ο αράπης αρνήθηκε, αλλά το βασιλόπουλο επέμενε πολύ κι έτσι δέχτηκε. Έφτασε η μέρα που είχαν ορίσει για το τραπέζι, ήρθε στο παλάτι ο πατέρας του με τους υπουργούς του και όλο το επιτελείο του. Ο βασιλιάς μόλις είδε την ωραία του κόσμου θαμπώθηκε από την ομορφιά της και χωρίς να ξέρει ότι ο αράπης είναι η ωραία του κόσμου, σκέφτηκε να σκοτώσει τον αράπη και τον γιό του, για να πάρει αυτός την ωραία. Μετά από λίγο καιρό έπαιζαν χαρτιά ο βασιλιάς και ο γιός του. Είχαν βάλει δε στοίχημα όποιος χάσει θα σκοτωθεί. Ο γιος του βασιλιά ήταν πολύ καλός στα χαρτιά, αλλά σκέφτηκε αυτή τη φορά να αφήσει τον πατέρα του να νικήσει, γιατί πίστευε πως δεν θα τον σκοτώσει.

Όταν όμως νίκησε ο βασιλιάς διέταξε να πιάσουν τον γιο του να του βγάλουν τα μάτια, να τον βάλουν σε ένα τσουβάλι και να τον ρίξουν στην θάλασσα. Οι στρατιώτες όμως τον λυπήθηκαν και δεν τον έριξαν στην θάλασσα, αλλά τον άφησαν στον δρόμο. Ένας περαστικός είδε το τσουβάλι στον δρόμο έγινε περίεργος και το κουβάλισε στο σπίτι του.

Όταν το άνοιξε τι να δει!... Θεέ και Κύριε!... αναφώνησε.

Ένα τυφλό όμορφο βασιλόπουλο!...

Ήξερε όμως ο άνθρωπος αυτός ένα βότανο και γιάτρεψε τα μάτια του. Το βασιλόπουλο ύστερα από πολλά χρόνια γύρισε στο παλάτι, έμαθε όμως ότι ο πατέρας του κάνει πόλεμο με τον αράπη.

Πήγε στο παλάτι, βρήκε τον βασιλιά και του λέει:

- Εγώ θα πολεμήσω με τον αράπη και θα σου τον φέρω μπροστά σου, από το αυτί.

Ο βασιλιάς φυσικά δεν αναγνώρισε τον γιο του, γιατί έλειπε πολλά χρόνια και είχε αλλάξει μορφή.

- Πολύ καλά, του απάντησε να πολεμήσεις, αλλά θέλω να τον νικήσεις.

Το βασιλόπουλο πολεμούσε με τον αράπη τρεις μέρες χωρίς να πέσει κανείς. Την τρίτη μέρα μπήκε μέσα στο παλάτι ο αράπης κι ακολούθησε το βασιλόπουλο. Ο αράπης είπε στις γυναίκες:

- Αυτός ο άνθρωπος είναι σαν τον άντρα που είχαμε, του μοιάζει τόσο πολύ!... Η ωραία του κόσμου τον αγαπούσε, το ένστικτό της έλεγε ότι ήταν ο βασιλιάς. Κι εκείνος είπε:

- Ναι εγώ είμαι ο άντρας σας. Γύρισε μετά στον αράπη και λέει:

- Αράπη πρέπει να σε πάω μπροστά στον βασιλιά από το αυτί... Έπειτα μόλις δούμε τον βασιλιά να βγάλεις την τσίπα σου. Έτσι και έγινε. Όταν ο αράπης έφτασε μπροστά στον βασιλιά, έβγαλε την τσίπα του, και παρουσιάστηκε μπροστά του η ωραία του κόσμου.

Ο βασιλιάς όμως είχε γεράσει πια, δεν θαμπώθηκε από την ομορφιά της σαν άλλοτε, μετάνοιωσε πικρά για όλα όσα έκανε στο γιο του και ζήτησε συγχώρεση από όλους... Φυσικά τον συγχώρεσαν. Τα λάθη πρέπει να συγχωρούνται!

Το βασιλόπουλο έζησε με την ωραία του κόσμου στο παλάτι του κι ο βασιλιάς στο δικό του.

Πέρασαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.

Η Πεντάμορφη

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν λοιπόν ένα φτωχό ζευγάρι και είχαν τρία κορίτσια. Πέθανε όμως η γυναίκα του και τα παιδιά τα μεγάλωσε ο πατέρας με πολύ κόπο.

Μια μέρα ο πατέρας πήγε στο δάσος να μαζέψει ξύλα. Στον γυρισμό καθώς προχωρούσε για το χωριό, φορτωμένος και πριν ακόμα βγει στο ξέφωτο, αναστέναξε μονολογώντας. Ούχ!... Τότε παρουσιάστηκε μπροστά του ένας υπεράνθρωπος, που τον έτρεμε όλη η περιοχή για την μεγάλη δύναμή του, αλλά και τον αγαπούσε γιατί κακό δεν έκανε σε κανένα.

- Γιατί αναστενάζεις άνθρωπέ μου, τον ρωτά ο Ούχλου· έτσι λεγόταν ο υπεράνθρωπος.

- Τι να μην αναστενάζω, απαντά ο φτωχός φοβισμένος. Έχω τρία κορίτσια να θρέψω και δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα, είμαι φτωχός κι εκτός από ξύλα που και αυτά τα κουβαλάω στην πλάτη, δεν έχει τίποτε άλλο στο χωριό να κάνω.

- Μη στενοχωριέσαι φτωχέ μου άνθρωπε, του λέει ο Ούχλου. Να πάρει ένα πουγγί λίρες, αλλά να μου υποσχεθείς ότι θα φέρεις στο παλάτι μου την μια σου κόρη. Να έλα να δεις πού είναι και του έδειξε απέναντι στην άλλη πλευρά του βουνού τον δρόμο, για το παλάτι.

Ο φτωχός πήγε στο σπίτι του και διηγήθηκε στις κόρες του, ότι συνάντησε τον υπεράνθρωπο στο βουνό, ότι του έδωσε ένα

πουγγί λίρες και ότι για αντάλλαγμα θέλει την μεγάλη κόρη. Δεν μίλησε καμιά. Ήταν όμως φανερό ότι στενοχωρέθηκαν και οι τρεις πάρα πολύ.

Την άλλη μέρα πήρε την κόρη του και την άφησε στο παλάτι σύμφωνα με τις οδηγίες του υπεράνθρωπου, που εκείνη την ώρα δεν ήταν μέσα. Όταν κάποια φορά επέστρεψε βρήκε την κοπέλα, που τον περίμενε με αγωνία, με φόβο, αν και δεν έκανε κακό ποτέ του όσο γύριζε στην περιοχή. Μόλις την αντίκρουσε, την πλησίασε και της έδωσε ένα μάτσο κλειδιά λέγοντάς της:

- Κλιέϊ, μπιζουστένοι, τούτε ατάλε σέντου, που σημαίνει κλειδιά, τζιβαρικά όλα δικά σου είναι. Εκείνη δεν απάντησε. Τότε ο Ούχλου λίγο ενοχλημένος που δεν πήρε απάντηση της λέει:

- Κλιέϊ, μπιζουστένοι, τούτε ατάλε, μα τι τήνε νου έσκου, που σημαίνει, κλειδιά, τζιβαρικά όλα δικά σου είναι, μα για σένα εγώ δεν είμαι.

Την άλλη μέρα την πήρε και την πήγε στο χωριό της, περνώντας μέσα από το μαγευτικό δάσος, που ήταν καταπράσινο με τις δροσερές οξυές και με τα μυρωμένα αγριολούλουδα. Της έδωσε ένα πουγγί λίρες και την παρέδωσε στον πατέρα της και στους άλλους σπιτικούς. Ο πατέρας της σαν την είδε πίσω λυπήθηκε αφάνταστα, αλλά τι μπορούσε να κάνει.

Ο Ούχλου έβγαλε άλλο ένα πουγγί λίρες και λέει:

- Φτωχέ μου άνθρωπε πάρε αυτό το πουγγί με λίρες αλλά δώσε μου την άλλη σου κόρη.

Αποφάσισαν να δώσουν την δεύτερή τους κόρη, ίσως ήταν πιο τυχερή απ' την άλλη.

Όταν έφτασαν στο πανέμορφο παλάτι, ζωσμένο από ολάνθιστους κήπους και πράσινο ταπέτο με κατακόκκινες τριανταφυλλίες, της έδωσε το μάτσο με τα κλειδιά λέγοντάς της:

- Κλιέϊ, μπιζουστένοι τούτε ατάλε σέντου, που σημαίνει, κλειδιά, κοσμήματα όλα δικά σου είναι.

Η κοπέλα δεν απάντησε, αν και πήρε τα κλειδιά.

Τότε ο Ούχλου της λέει:

- Άντε κόρη μου να σε πάω στο σπίτι. (Νου έσκου μίνε τι τίνε), δεν είμαι εγώ για σένα.

Της έδωσε ένα πουγγί λίρες και πέρασαν πάλι από τον ίδιο δρόμο, μέσα από τις μυρωμένες οξυές. Όταν ο φτωχός πατέρας

είδε και την δεύτερη κόρη να επιστρέφει, λυπήθηκε πάρα πολύ που κι αυτή δεν την ευνόησε η τύχη. Ο υπεράνθρωπος έβγαλε απ' το κιμέρι του, ένα πουγγί λίρες και το έδωσε στον φτωχό άνθρωπο, ζητώντας τώρα την μικρή τους κόρη.

Η μικρή του κόρη ήταν πανέμορφη και πολύ έξυπνη. Φυσικά αποφάσισαν να την στείλουν στο παλάτι με τον Ούχλου, να βρει την τύχη της. Αφού περπάτησαν πάλι από τις ομορφιές του βουνού, έφτασαν στο παλάτι. Εκεί ζούσε μαζί με τον Ούχλου και η πεντάμορφη του κόσμου, αλλά ήθελε να έχει και άλλη μια γυναίκα έξυπνη κοντά του.

Πήρε πάλι το μάτσο με τα κλειδιά και λέει στη μικρή κοπέλα.

- Πάρε τούτα τα κλειδιά. Λέγοντάς της τα ίδια λόγια, «Κλιέϊ, μπιζουστένοι τούτε ατάλε σέντου», δηλαδή κλειδιά, χρυσαφικά όλα δικά σου είναι.

Η μικρή έξυπνη καθώς ήταν του απαντά.

- Ντέϊλε κλιέϊλε, (δος μου τα κλειδιά).

Ο Ούχλου της έδωσε σαράντα κλειδιά και της είπε:

- Υπάρχουν σαράντα δωμάτια, άνοιξε όποιο θέλεις, αλλά στο τελευταίο δεν θα μπεις. Ο Ούχλου έφυγε στη δουλειά του. Η μικρή από περιέργεια, άνοιξε το τελευταίο δωμάτιο, αν και της είχε απαγορεύσει ο Ούχλου.

Σε εκείνο το δωμάτιο, πήγαινε και ξεκουραζόταν η γυναίκα του Ούχλου, η πεντάμορφη (Μουσιάτα α λόκλουϊ).

Μόλις άνοιξε την πόρτα, βρέθηκε μπροστά σε ένα κρεβάτι, όπου κοιμόταν ήσυχα η πεντάμορφη. Έμεινε αποσβολωμένη και έκθαμβη από την ομορφιά της, καθώς ο ήλιος έμπαινε από το παράθυρο και χρύσωνε τα μακριά πυρόξανθα μαλλιά της. Δεν αντιλήφθηκε δε την παρουσία της μικρής. Η μικρή αφού θαύμασε για λίγο την ομορφιά της πεντάμορφης -άξιζε να ονομάζεται έτσι-, πήρε από το κάθισμα ένα μεγάλο μεταξωτό μαντήλι και σκέπασε αθόρυβα την πεντάμορφη. Έπειτα άνοιξε την πόρτα με προσοχή και σιγά-σιγά, χάθηκε μέσα στην τεράστια σάλα με τα σαράντα δωμάτια, μονολογώντας.

- Χάι, χάι, τέτοια ομορφιά!... Η πεντάμορφη όταν ξύπνησε, απόρεσε που ήταν σκεπασμένη και μονολογούσε λέγοντας:

- Χάι, χάι, ποιος με λυπήθηκε με τόση αγάπη και καλοσύνη! Σίγουρα είναι η μικρή...

Όταν γύρισε ο υπεράνθρωπος βρήκε την πεντάμορφη γυναίκα του. Πάνω στη συζήτηση του λέει, η μικρή κοπέλα που έφερες απ' το χωριό, είναι πολύ καλή, πολύ έξυπνη, νομίζω αυτή είναι για σένα. Εγώ πρέπει να φύγω, και να μείνει αυτή που νίκησε με την καλοσύνη της. Έτσι έμεινε μοναδική κυρία στο παλάτι. Πέρασε πολύς καιρός, ζούσαν αρμονικά, ήταν μέσα στα πλούτη και στα χρυσά, δεν της έλειπε τίποτε. Ήταν σαν βασίλισσα. Μια μέρα ενώ τον χάιδευε, βρήκε μια τρύπα στο κεφάλι του, κάτω από τα πλούσια μαλλιά του.

- Τι είναι αυτό; Ρώτησε.

- Α! λέει ο Ούχλου. Είναι η δύναμή μου, έχω ένα κλειδί και ανοίγω όταν χρειάζομαι κάτι. Μη τυχόν ποτέ ανοίξεις, γιατί αμέσως θα πεθάνω. Αν ανοίξεις θα γίνω δύο κομμάτια, θα είναι δύσκολο να γίνω όπως ήμουν.

Ύστερα από κάμποσο καιρό, καθώς ο Ούχλου κοιμόταν, πήρε η περίεργη μικρή το κλειδάκι που το κρατούσε κρεμασμένο στο λαιμό του και άνοιξε το κεφάλι του. Και τι να δει! Χώρισε στα δύο ο υπεράνθρωπος. Η καρδιά του γύρω-γύρω ήταν χρυσάφι και τα νεφρά του ήταν σαν δύο χρυσές παντόφλες, μάλιστα τις φόρεσε και της ταίριασαν. Αφού περιεργάστηκε όλα με την σειρά, τα τοποθέτησε όπως ακριβώς ήταν, έβαλε την χρυσή καρδιά στη θέση της, τις χρυσές παντόφλες στα νεφρά, και το χρυσό καπέλο στο κεφάλι του, έπειτα κλείδωσε και ενώθηκε το σώμα. (Δεν μοιάζει στο σημείο αυτό με τα σημερινά ρομπότ; Ήταν πρόβλεψη από τα πολύ παλιά χρόνια).

Η μικρή περίμενε αρκετή ώρα να ξυπνήσει. Αλλά ο Ούχλου δεν ξύπνησε. Τότε μόνον θυμήθηκε τα λόγια του. Της είχε πει ίσως πεθάνω αν με ανοίξεις και θα είναι δύσκολο να με αναστήσεις.

Ήταν όμως πανέξυπνη, δεν ήταν μόνο όμορφη. Πρέπει οπωσδήποτε να διορθώσω σκέφτηκε, το μεγάλο μου λάθος, θα φτάσω μέχρι την άκρη του κόσμου (μάρτζινε αλόκλου), για να τον κάνω να επανέλθει στη ζωή. Τον είχε αγαπήσει πάρα πολύ, γιατί ήταν γεμάτος καλοσύνη. Τι κάνει. Παραγγέλλει σιδερένια παπούτσια, σιδερένιο μπαστούνι και σιδερένια ρούχα. Αφού τα φόρεσε, σκέφτηκε. Τώρα μπορώ να φτάσω στα πέρατα του κόσμου για να τον φέρω στην ζωή. Περιπάτησε τρεις μέρες, αλλά δεν κατόρθωσε τίποτα. Την τέταρτη μέρα αφού περιπάτησε αρκετά, σκοτεινίασε

και κάθισε κάτω από ένα δέντρο να αποκοιμηθεί γιατί ήταν πολύ κουρασμένη. Την πήρε ο ύπνος έτσι κατάκοπη που ένοιωθε. Ξύπνησε όμως από κάτι ψιθύρους, ομιλίες, θορύβους. Άκουσε πάνω από το δέντρο κάτι όρνια να μιλούν με ανθρώπινη λαλιά. Ήταν τεράστια, ένα όμως ήταν μεγαλύτερο από τα άλλα κι έλεγαν μεταξύ τους:

- Καλέ μάθατε; Ο Ούχλου πέθανε. Αιτία έγινε κάποιο πρόσωπο.

- Ουχ μάθαμε, μάθαμε, απάντησαν τα άλλα όρνια. Έπειτα το μεγαλύτερο είπε:

- Εγώ ξέρω το φάρμακο που μπορεί να σωθεί.

- Ποιο είναι; ρώτησαν τα άλλα όρνια (γεράκια).

- Αν με βράσουν απαντά, να με βράσουν στην κουτσοβλάχικη (σμι χιάρμπε-χιάρμπε) πολύ ώρα και με το ζουμί ραντίσουν τον Ούχλου, θα αναστηθεί.

Η μικρή πεντάμορφη άκουσε την κουβέντα τους και σκέφτηκε να δράσει αμέσως. Ανέβηκε στο δέντρο και με το σιδερένιο μπαστούνι κτύπησε στο κεφάλι το όρνιο και το σκότωσε.

Κατέβηκε γρήγορα απ' το δέντρο, το πήρε μαζί της και προχώρησε μέσα απ' τις πουρναριές και τις λαγκαδιές του δάσους. Η αγάπη για τον υπεράνθρωπό της, την γέμισε δύναμη, της έδινε φτερά να τρέξει κοντά του. Δεν υπολόγισε ούτε την απόσταση, ούτε την κούραση. Μια ήταν η σκέψη της να φτάσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα για να σώσει τον αγαπημένο της. Έτσι και έγινε. Έφτασε κατάκοπη στο παλάτι σέρνοντας μαζί της και το πελώριο γεράκι (όρνιο). Το έβαλε αμέσως στη φωτιά να βράσει και όταν έβρασε αρκετή ώρα, πήρε το ζουμί κι άρχισε να ραντίζει τον Ούχλου, σύμφωνα πάντοτε με αυτά που άκουσε στο δέντρο. Ύστερα από λίγη ώρα ο υπεράνθρωπος άνοιξε τα μάτια. Και σαν να μην είχε γίνει τίποτε, της χαμογέλασε λέγοντάς της:

- Αχ, τι γλυκός ύπνος ήταν αυτός! Γιατί με ξύπνησες καλή μου;

Η πεντάμορφη μικρή πλήρωσε αρκετά την περιέργειά της, αλλά η αγάπη της για τον Ούχλου και η εξυπνάδα της νίκησαν. Έζησαν την κατοπινή ζωή τους καλά, κι εμείς καλύτερα.

Οι ελαφρόμυαλοι

Ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν ένας άντρας και μια γυναίκα και είχαν μόνο μία και μονάκριβη κόρη, που ήταν πανέμορφη. Αυτό το ανδρόγυνο ήταν απλοϊκοί και ελαφρόμυαλοι. Πάντρεψαν την κόρη τους η οποία εκτός από την ομορφιά είχε και εξυπνάδα και σύνεση, με έναν πάρα πολύ πλούσιο άντρα.

Τις παραμονές του Πάσχα η κόρη κάλεσε τους γονείς της να γιορτάσουν μαζί τις άγιες μέρες.

Όταν τους αντίκρουσε ένοιωσε μεγάλη χαρά, είχε καιρό να τους δει. Το βράδυ τους έβαλαν να κοιμηθούν σ' ένα δωμάτιο που είχε γύρω-γύρω καθρέφτες. Όταν έπεσαν να κοιμηθούν είδαν τις σκιές τους μέσα στους καθρέφτες και άρχισαν να τους σπάζουν έναν-έναν. Το δωμάτιο έγινε άνω-κάτω απ' τα θραύσματα και δεν έμεινε ούτε ένας, στο τοίχο.

Το πρωί η κόρη τους πήγε να τους φωνάξει για το πρωινό φαγητό και τι να δει. Άνω-κάτω, οι καθρέφτες όλοι σπασμένοι.

- Γιατί το κάνατε αυτό ρώτησε με αγωνία, αλλά χωρίς να πάρει καμιά εξήγηση κι απάντηση, κατάλαβε την αποκοτιά τους, άλλωστε τους ήξερε και απ' την κοριτσιίστικη ζωή της.

Το άλλο βράδυ τους έβαλε σε άλλο δωμάτιο που άφησε μέσα μόνο το κρεβάτι που θα κοιμόταν. Στην γωνιά όμως του δωματίου ξέχασε ένα κουτί που είχε μέσα κατράνι. Οι γονείς της μόλις πλάγιασαν κάτι τους μύριζε και σηκώθηκαν να βρουν τι είναι αυτό

που μυρίζει. Πραγματικά βρήκαν το κουτί με το κατράνι στην γωνιά και πασαλείφτηκαν με αυτό. Σαν πλάγιασαν όμως κόλλησαν στο κρεβάτι.

Το πρωί πήγε η κόρη τους να τους δει και τους βρήκε κολημένους στο κρεβάτι.

- Μπαμπά, τι είναι αυτά που κάνετε; Τους λέει. Το ξέρετε ότι με γτροπιάζετε; Τι θα λέει και ο άντρας μου; Δεν με συλλογιέστε λίγο;

Αυτοί δεν απάντησαν, δεν έβγαλαν άχνα.

Το άλλο βράδυ τους έβαλε στο κοτέτσι. Σαν πλάγιασαν, η γυναίκα άκουσε τις κότες που κουρνιαζανε και δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Τότε της λέει ο άντρας της. Περίμενε να δεις τι θα γίνει. Τις πιάνει όλες τις κότες και τις βάζει μέσα στο καζάνι που υπήρχε εκεί κοντά γεμάτο με νερό και αφού πνίγηκαν όλες τις κρέμασε γύρω-γύρω.

- Αφού δεν με αφήσατε να κοιμηθώ, σιγοψυθίριζε η γυναίκα, καλά σας έκανε και σας έπνιξε.

Το πρωί ήρθε η κόρη τους και τι να δει πάλι. Όλες τις κότες σωριασμένες, πνιγμένες!... Κατάλαβε τι είχε γίνει. Στενοχωρέθηκε κι αυτή κι ο άντρας της.

- Σήμερα πρέπει να φύγετε, τους λέει, δεν πάει άλλο, με στενοχωρήσατε πολύ.

Ετοιμάστηκαν, αποχαιρετίστηκαν και η καλή τους η κόρη έδωσε κι ένα πουγγί λίρες, να έχουν μαζί τους.

Αφού προχώρησαν αρκετά και πριν φτάσουν στο χωριό, αντάμωσαν ένα κοπάδι πρόβατα. Ανάμεσα από όλα, ήταν ένα αρνάκι βαμένο κόκκινο με κάτασπρο τρίχωμα.

Πλησίασαν τον τσομπάνο και ζήτησαν το αρνί.

- Δεν το πουλάω, τους είπε ο τσομπάνος.

- Αν σου δώσω ένα πουγγί λίρες, θα μου το δώσεις; Ρώτησε ο άντρας. Ο τσομπάνος γούρλωσε τα μάτια του. Μουρλός είναι, σκέφτηκε.

- Μετά χαράς, αποκρίθηκε και έτρεξε να πιάσει το κάτασπρο αρνί. Πήραν το αρνί για ένα πουγγί λίρες!...

Χαρούμενοι έφτασαν κάποτε στο χωριό. Αφού ξεκουράστηκαν λίγο λέει ο άντρας.

- Δεν σφάζουμε το αρνί, γυναίκα.

- Μετά χαράς, απάντησε εκείνη κι έσφαξαν το αρνί. Έπειτα το κρέμασαν από ένα τσιγγέλι που ήταν μπιγμένο σ' ένα μαδερι στο αχούρι του σπιτιού και αποφάσισαν να πάνε στο βουνό να κόψουν δέντρα, για να φτιάξουν μυτερά ξυλάκια για τα δόντια, μια και θά 'τρωγαν αρνί.

Πήραν το τσεκούρι και ανέβηκαν μέσα στο δάσος. Στον δρόμο συνάντησαν μια τσιγγάνα και αφού πιάσανε κουβέντα της λέει και ο ένας και ο άλλος.

- Κοίτα τσιγγάνα, εκεί κάτω στο σπίτι μας, είναι το κλειδί κρεμασμένο από το κλωνάρι της κερασιάς και μέσα στο αχούρι, έχουμε το αρνί μας, μη τυχόν πας και μας το πάρεις.

- Μωρ' τι λέτε τώρα, τι λόγια είν' αυτά, κάνω εγώ τέτοιες δουλειές; απαντά εκείνη.

Όμως άλλο που δεν ήθελε με την αποκοτιά τους έχασαν και το αρνί, που τους στοίχισε ένα πουγγί λίρες!...

Κάποτε γύρισαν με τα δέντρα στην πλάτη τους...

Σαν μπήκαν όμως στο αχούρι δεν βρήκαν το αρνί, είχε δε πολλές μύγες γύρω από το αίμα που είχε στάξει.

- Αχ, μας τό 'κλεψε η τσιγγάνα το αρνί, ξεφωνίζει η γυναίκα.

Ο άντρας λέει:

- Όχι γυναίκα μας τό 'φαγαν οι μύγες!...

Τι να κάνουμε τώρα; Αποφασίζουν τελικά να πάνε στον δικαστή να βρούνε το δίκιο τους. Πήραν μαζί τους και το τσεκούρι. Στον δικαστή είπαν με λεπτομέρειες για το αρνί και ο άντρας επέμενε ότι το είχαν φάει οι μύγες.

- Τι να κάνουμε τώρα κύριε δικαστή; του λένε.

- Τι να σας πω, λέει ο δικαστής, όπου βρήτε μύγα να την σκοτώσετε.

Ο άντρας δεν χάνει την ευκαιρία, καθώς μια μύγα είχε σταθεί στην μύτη του δικαστή, του δίνει μια με το τσεκούρι και τον σκοτώνει... Έτσι έχασε την ζωή του ο δικαστής από την αμυαλωσύνη του χωρικού...

Εκείνοι μπήκαν στην φυλακή.

Εμείς ζήσαμε καλά.

*Η Τριανταφυλλένια
και Μαργαριταρένια*

Ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν μια γριά πολύ φτωχούλα η καημένη, αλλά καλοσυνάτη και με πλούσια συναισθήματα. Πάντα σαν να περίμενε κάτι στη ζωή της. Δεν απελπιζόταν κι έλεγε «έχει ο Θεός».

Κάθε μέρα ανέβαινε στο δάσος και κουβαλούσε ξύλα στην κυρτωμένη της πλάτη. Της άρεσε το δάσος με το μυστήριο που κρύβει, κι έπαιρνε πάντα το ίδιο σκιερό γεμάτο ευωδιά δρομάκο, μέσα από τα θυμάρια που το έζωναν.

Καθώς περνούσε καμιά σαύρα ανάμεσα από τα πόδια της, τιναζόταν, μα πάλι έσκυβε και μάζευε τσουκνίδες για την πίτα της. Δεν είχε παιδιά κι ο άντρας της είχε πεθάνει αφήνοντάς την μόνη, κατάμονη!... Μα πάλι σκεφτόταν «έχει ο Θεός». Αυτός διαφευτεύει!...

Μια μέρα ενώ βρισκόταν έξω από το χωριό, έπιασε ραγδαία βροχή, τάχυνε το βήμα της μα ήταν από εκείνες τις καλοκαιριάτικες νεροποντές που δεν κρατούν μεν πολύ, κατεβάζουν όμως τα ποτάμια και κούτσουρα ακόμη!... Έτσι βράχηκε σαν πλησίασε την πόρτα της!...

Αλλά εκεί στο κατώφλι του σπιτιού της «Θεέ και Κύριε», αντίκρουσε μέσα στα θολωμένα νερά που είχε κατεβάσει η βροχή, ένα βρέφος!...

Έσκυψε, τ' άρπαξε στοργικά στην αγκαλιά της και φέρνοντάς το μέσα διαπίστωσε ότι ήταν ένα πανέμορφο κοριτσάκι.

Αφού το έπλυνε και το έντυσε με ότι πρόχειρο είχε, το απέθεσε ευλαβικά στο παραγώνι του τζακιού πάνω στην κόκκινη φλοκάτη, ενώ τα κούτσουρα τριζοβολούσαν και με την πλούσια φλόγα τους ζέσταναν το παγωμένο του κορμάκι.

Ήταν ένα απρόσμενο θείο δώρο!... Σταυροκοπήθηκε μπροστά στο εικόνισμα της Παναγιάς συγκινημένη, άναψε το καντήλι γύρισε στο παραγώνι κι έριξε άφθονα ξύλα για να ζεσταθεί το κοριτσάκι που της έστειλε ο Θεός...

Μεγάλωσε σιγά-σιγά με στοργή κι αγάπη!... Ούτε αληθινή μάνα νάτανε δεν θα τ' αγαπούσε τόσο. Ήταν ευτυχισμένη. Ένοιωθε ανάλαφρη κι ούτε καν περπατούσε τώρα σκυμένη. Το κοριτσάκι ήταν όμορφο κι όσο μεγάλωνε τόσο και πιο πολύ ομόρφαινε, σαν έκλαιγε (όλα τα μικράκια κλαίνε, με όση αγάπη κι αν τα περιβάλουμε) έπεφταν άφθονα μαργαριτάρια από τα δακρυσμένα της μάτια.

Η μητέρα της τα έπαιρνε και τα πουλούσε στον μπακάλη, έτσι αγόραζε ότι χρειάζονταν για να μεγαλώσει, χωρίς να στενοχωριέται.

Μεγάλωσε κι έγινε μια πανέμορφη κοπελίτσα που ήταν το καμάρι ολόκληρου του χωριού. Σαν γελούσε «έπεφταν μυρωμένα κατακόκκινα τριαντάφυλλα» από το στόμα της, και οι συγχωριανοί της που την αγαπούσαν πάρα πολύ την ονόμασαν «η Μαργαριταρένια και Τριανταφυλλένια».

Ζούσαν πολύ ευτυχισμένες και οι δυό. Η Μαργαριταρένια μέστωσε, μεγάλωσε, ομόρφαινε ήταν μια εξαιρετική κοπέλα, μέχρι την ημέρα που αντίκρουσε στη βρύση το βασιλόπουλο του παραμυθιού μας, έναν κυνηγό πάνω σ' ένα κατακόκκινο άλογο, να αστράφτει μέσα στην όμορφη φορεσιά του και να θαμπώνει τον ήλιο με την ομορφιά του... Ήταν πράγματι το βασιλόπουλο της χώρας κι είχε απομακρυνθεί για το κυνήγι. Έσκυψε στη βρύση να πιεί νερό και καθώς αντίκρουσε την πανώρια κοπέλα με την αφάνταστη ομορφιά της που θάμπωνε κι αυτή ολόκληρη τη πλάση, της έδωσε το χρυσό του δακτυλίδι, παίρνοντας μέσα του την μορφή της και την αγάπη της!...

Η Τριανταφυλλένια από εδώ και πέρα μπήκε σε βαθιά για κείνον σκέψη. Τον έβλεπε ολημερίς μπροστά της με την φαντασία της, δεν μπορούσε να ξεχάσει τη λυγερή κορμοστασιά του την ομορφιά του! Μόλις πήρε το δακτυλίδι, γεμάτη χαρά και ευτυχία

έτρεξε στο σπίτι της κρύβοντάς το στον κόρφο της.

Τον ερωτεύτηκε. Τον σκέφτονταν μέρες!... Την σκέφτονταν κι εκείνος μέρες!... Καθώς περνούσε ο καιρός, οι μήνες έγιναν χρόνια, ο καημός έγινε πιο μεγάλος και ο φτωχός βασιλιάς μαράζωνε, έχοντας στη σκέψη του την πανέμορφη του κόσμου, που δεν μπορούσε να την βρει γιατί το βασίλειό του ήταν απέραντο και δεν μπορούσε να θυμηθεί πού είδε την λυγερή Μαργαριταρένια. Αυτή με την σειρά της δάκρυζε και γέμιζαν τα παραγώνια μαργαριτάρια που τα μάζευε η μάνα της, χωρίς να ξέρει γιατί πικραίνεται η κόρη της.

Κάποια μέρα έμαθε ότι αρρώστησε ο βασιλιάς και ότι παράγγειλε σε όλες τις πόλεις και χωριά του βασιλείου του να του πάνε κάτι, όλοι ανεξαιρέτως οι υπήκοοι (εμείς το λέμε ρουστικό) για να γιατρευτεί. Πέρασαν από το παλάτι, γιατροί, μάγοι, σοφοί, μάγισσες με (ρουστικό) αλλά εκείνος χειροτέρευε. Πονούσε ψυχικά που δεν μπορούσε να βρει την αγαπημένη του. Μέρα με την μέρα έλιωνε, η μάνα του ήταν απαρηγόρητη.

Κάποια μέρα σύμφωνα με την διαταγή έπρεπε να πάει στο παλάτι η μητέρα της Μαργαριταρένιας. Ετοίμασε τσουκνιδόπιτα σύμφωνα με την επιθυμία της κόρης της και της λέει:

- Εγώ φεύγω, θα επισκεφτώ τον βασιλιά με το ρουστικό. Η Τριανταφυλλένια και Μαργαριταρένια χωρίς να αντιληφτεί η μητέρα της, έβαλε μέσα στις τσουκνίδες το χρυσό δακτυλίδι που της είχε δώσει το βασιλόπουλο.

Η μητέρα της πήγε στο παλάτι, όταν όμως έφτασε στην πύλη δεν την άφησαν να μπει μέσα. Ήταν καλοκαίρι, οι πόρτες του παλατιού ήταν ανοικτές έτσι ο βασιλιάς άκουσε την φασαρία, η γριά επέμενε να περάσει οπότε λέει να την αφήσουν στον φύλακα που αντιδρούσε.

Πράγματι μπήκε μέσα και έδωσε την τσουκνιδόπιτα στον βασιλιά. Άνοιξε το δέμα περίεργα, μόλις είδε τσουκνιδόπιτα άρχισε να τρώει λαίμαργα. Ξαφνικά βρήκε μέσα στις τσουκνίδες το δακτυλίδι του, εκείνο που είχε χαρίσει στην πεντάμορφή του. Αμέσως σηκώθηκε νοιώθοντας γαλήνη ανακατεμένη με μια αγνή αγάπη και μια μεγάλη ελπίδα πως θα βρει επιτέλους την καλή της καρδιάς του. Ευλογημένη ώρα!... Άρχισε να την ρωτά με αγωνία αν έχει παιδιά. Του αποκρίθηκε ότι έχει μια κόρη μονάκριβη. Και

Ξαφνικά φώναξε γεμάτος ευτυχία:

- Μητέρα!... Μητέρα!... Τρέξε μητέρα έγινα καλά. Η μητέρα του με δάκρυα στα μάτια τον αγκάλιασε σφιχτά, χωρίς να μπορεί να εξηγήσει, τι συντέλεσε στην απότομη αλλαγή της υγείας του ...

- Μητέρα, ξανάπε ο βασιλιάς, βρήκα την γυναίκα που θα με κάνει ευτυχισμένο ... την είχα χαμένη μα τώρα δεν θα την ξαναχάσω ... Η βασίλισσα δεν μπορούσε να καταλάβει. Το βασιλόπουλο έστειλε την άμαξα με τους επιτελείς του και έφεραν την Τριανταφυλλένια στο παλάτι να δει τον βασιλιά. Εκείνος ένοιωσε την μεγαλύτερη ευτυχία που μπορούσε να του δώσει ο Θεός. Εκείνη ένοιωσε χαρά, απέραντη αγάπη στ' αντίκρουσμά του. Έπειτα φώναξε την μητέρα του για να γνωρίσει την μέλλουσα γυναίκα του.

Όταν η βασιλομήτορα έμαθε για την οικογενειακή κατάσταση της Τριανταφυλλένιας αντέδρασε να γίνει ο γάμος αυτός. Το βασιλόπουλο όμως ήταν αμετάπειστο. Η Τριανταφυλλένια πλησίωσε την βασίλισσα, αντάλλαξαν χειραψία κι άρχισε να χαμογελά γεμάτη ευτυχία ... Ξαφνικά άρχισαν να πέφτουν από το στόμα της κόκκινα ροδοπέταλλα, μυρωμένα τριαντάφυλλα πάνω στα χέρια της βασίλισσας, η οποία έμεινε άναυδη μπροστά σ' αυτό που έβλεπε ...

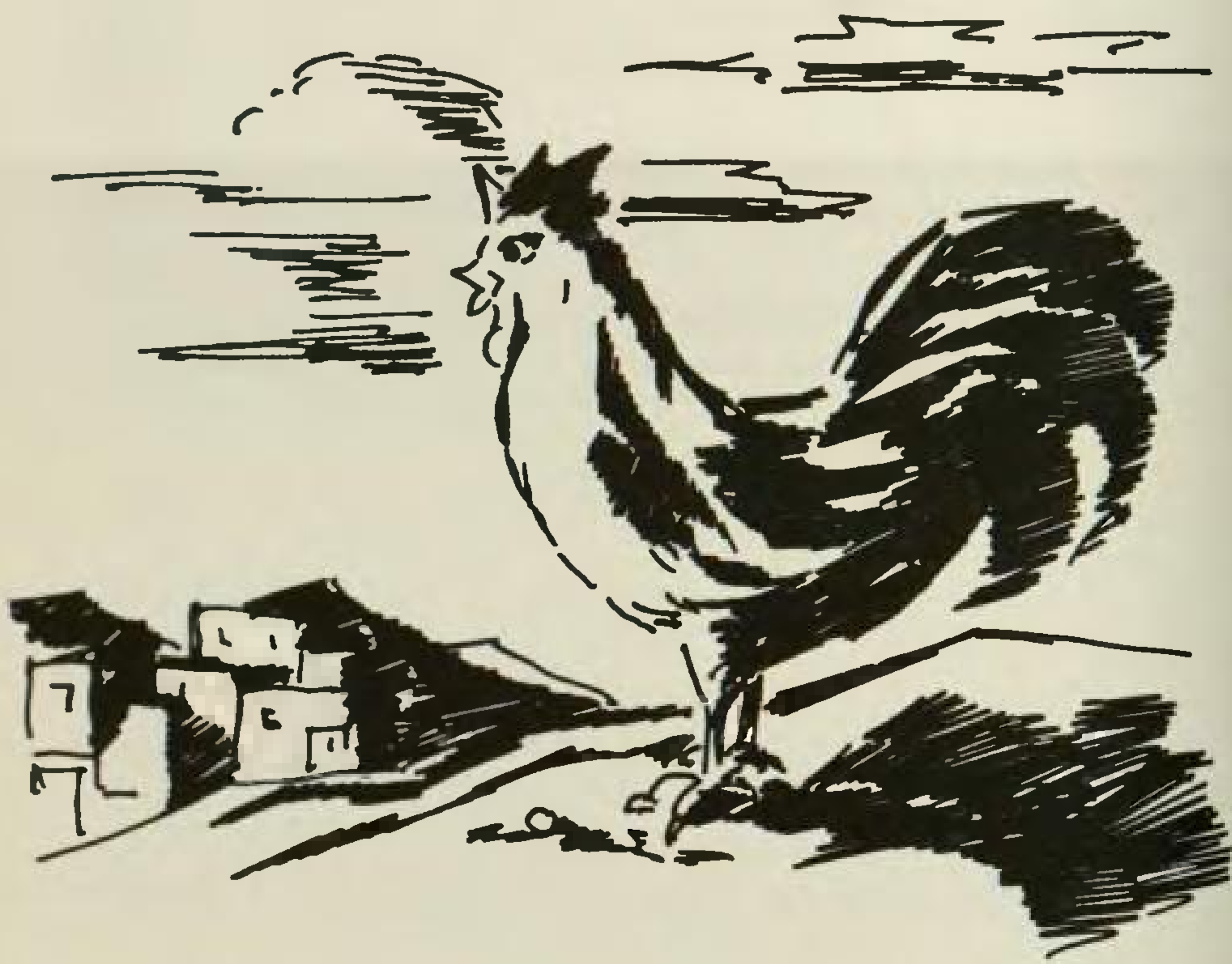
Μετά από λίγο συνήλθε από την μεγάλη της έκπληξη και θαυμασμό για την ανείπωτη ομορφιά της, είπε στο γιο της με αγάπη και τρυφερότητα.

- Παιδί μου έχεις δίκιο, αξίζει η αγαπημένη σου Τριανταφυλλένια και Μαργαριταρένια να γίνει γυναίκα σου και βασίλισσά σου.

Έζησαν καλά κι εμείς καλύτερα.

Ο κόκορας,
ο γέρος και η γριά

Ήταν και δεν ήταν ένας γέρος και μια γριά, πολύ φτωχοί. Δεν είχαν τίποτα παρά μια κότα κι έναν κόκορα. Ύστερα από λίγα χρόνια, μπήκε ανάμεσά τους μεγάλη γκρίνια και μάλωναν νύχτα-μέρα. Δεν περνούσαν καθόλου καλά. Αποφάσισαν να χωρίσουν, αλλά δεν είχαν πράγματα πολλά για να μοιράσουν και να πάρουν. Έτσι ο γέρος πήρε τον κόκορα και η γριά την κότα. Μια μέρα ο κόκορας ανέβηκε στο βουνό σε μια ψηλή κορφή. Εκεί υπήρχαν κοπριές. Καθώς σκάλιζε τις κοπριές, βρίσκει μια λίρα. Την έβαλε στο στόμα του κι έτρεξε να πάει γρήγορα στον γέρο να του την δώσει. Στη μέση του δρόμου συναντήθηκε με το γιο του βασιλιά. Το βασιλόπουλο μόλις είδε το φλουρί στο στόμα του κόκορα, σκέφτηκε. Θα το έχει κλέψει απ' το παλάτι μας. Ποιος άλλος θα του έδινε φλουρί. Χωρίς να πει άλλη κουβέντα του αρπάζει το φλουρί απ' το στόμα. Ο κόκορας αγανάκτησε πάρα πολύ, ανέβηκε στην ψηλή κορφή με τις κοπριές και φώναζε:

- Κικιρίκου ... ου! ... Κικιρίκου ...ου! ... Ο γιος του βασιλιά μου έκλεψε το φλουρί.

- Μπα ποιος γαϊδαρος έβγαλε τέτοια γλώσσα, είπε ο βασιλιάς όταν άκουσε τον πετεινό. Ο γιος μου να κλέψει ξένο φλουρί, δεν γίνεται. Έχω μέσα στο σπίτι φλουριά, μέσα στο αμπάρι. Στην στιγμή έβγαλε μια διαταγή.

- Πιάστε τον και ρίξτε τον μέσα στο αμπάρι με τα φλουριά και μέσα εκεί να φάει, να δει ότι εμείς έχουμε πολλά φλουριά, να φάει

και να σκάσει. Τόν πέταξαν μέσα στο αμπάρι, κι ο πετεινός έφαγε πολλά, πάρα πολλά, λίρες και ναπολεόνια· δεν είχε πια μέρος στο στομάχι του, για να χωρέσει κι άλλες. Όταν μπήκε ο στρατός για να δει τι απέγινε ο πετεινός, αυτός είχε πηδήσει, κι έφυγε έξω τραβώντας ίσια στον γέρο.

- Γέροντα ... γέρο ... γέρο... Γρήγορα, δέσε με και κρέμασέ με ανάποδα από κείνο το κοτρόνι, στρώσε κάτω από μένα μια βελέντζα, μετά πάρε αυτήν την χρυσόβεργα και κτύπησέ με, δείρε με, δός μου τόσο ξύλο μέχρι να πω «φτάνει, άφησέ με». Ο γέρος έκανε έτσι· πήρε την χρυσόβεργα κι άρχισε να τον κτυπά, τού 'δωσε πολύ ξύλο μέχρι να πει «φτάνει άφησέ με». Τότε τι να δουν τα μάτια σου. Φλουριά, φλουριά, λίρες με ουρά. Ο γέρος τρελάθηκε απ' την χαρά του.

Την άλλη μέρα πάλι ο πετεινός ανέβηκε στην ψηλή κορυφή με τις κοπριές και φώναξε:

- Κικιρίκου ... ου! ... ου! Κικιρίκου ... ου! Το βασιλόπουλο μού 'κλεψε το φλουρί. Οι στρατιώτες άκουσαν τον κόκορα, πήγαν στο παλάτι, και είπαν στον βασιλιά, αλλά πάλι θύμωσε κι έβγαλε διαταγή να τον συλλάβουν.

- Είναι μεγάλος γαΐδαρος. Φωνάζει ανοησίες, τού 'δωσα τόσα φλουριά κι αυτός ο πλεονέκτης φωνάζει στο βασίλειό μου... Ντρέπομαι τον κόσμο, τι θα λέει για μένα. Να τον συλλάβετε και πετάξτε τον μέσα στο παχνί για να τον ποδοπατήσουν τ' άλογα. Εκεί μέσα θα ψοφίσει κάτω από τα πέταλα των αλόγων. Θα τον λιώσουν.

- Κύριε βασιλιά διάλεξες κόκορα για να τα βάλεις μαζί του. Τι τον πέρασες αυτόν τον κόκορα σαν τους άλλους; Ο κόκορας μόλις είδε τ' άλογα και τα μουλάρια, άρχισε να φωνάζει και πάλι:

- Κικιρίκου ... ου!... ου!... Κικιρίκου ... ου!... Λύκοι, αλεπούδες, αρκούδες, τρέξτε, ελάτε μέσα στο παχνί του βασιλιά, να φάτε τ' άλογα και τα μουλάρια. Θα δείτε πόσο νόστιμα είναι.

- Κικιρίκου ... ου!... (Βούλπε σ' λούκοι). Αλεπούδες και λύκοι τρέξτε γρήγορα.

Κικιρίκου ... ου!... και κικιρίκου ... ου!... Να ήρθε η αλεπού, που δεν περίμενε δεύτερη κουβέντα, μαζί με τον λύκο. Κι άρχισαν, γλάπ, γλούπ, γλάπ, γλούπ... τ' άλογα, τα μουλάρια τα έφαγαν όλα και δεν άφησαν ούτε πέταλο.

Ο κόκορας ξεκίνησε να πάει στον βασιλιά να του πει, ότι δεν μπορεί να τα βάλει με αυτόν, τον κόκορα. Αλλά του έκλεισε τον δρόμο ένα ποτάμι. Ο κόκορας τότε παρακάλεσε:

- Ποτάμι μου, πολύ σε παρακαλώ τραβήξου στην άκρη να περάσω αντίπερα. Θέλω να πάω γρηγορότερα στο σπίτι.

- Τι λες, δεν σε καταλαβαίνω, είπε το ποτάμι!...

Ξανά ο κόκορας του λέει:

- Ποτάμι, ποτάμι μου, τραβήξου στην άλλη πλευρά να περάσω γιατί μαύρο φίδι θα σε φάει. Λόγο με λόγο άρχισαν να κτυπιούνται. Δάρθηκαν πολλές ώρες, μετά απέκαμε το ποτάμι κι έπεσε κάτω. Τότε ο κόκορας ήπια όλο το νερό που είχε το ποτάμι και βρέθηκε στην κορυφή με τις κοπριές.

Άρχισε πάλι να φωνάζει:

- Κικιρίκου ... ου!... Κικιρίκου ... ου!... το βασιλόπουλο μου πήρε το φλουρί. Ο βασιλιάς μόλις άκουσε ότι πάλι φωνάζει ο κόκορας είπε:

- Μπα ... ο γαΐδαρος, ο αχαρευτος! Ωπωσδήποτε να μου τον φέρετε εδώ. Εμένα βρήκε να βρίζει, τον βασιλιά! Θα του κοστίσει πολύ. Δεν θα ζήσει. Γρήγορα σας παρακαλώ βάλτε τον μέσα στον φούρνο να ψηθεί και η φωνή του και τα φτερά του!... Εννέα ώρες έκαψαν τον φούρνο, για να είναι η φωτιά δυνατή κι εκεί μέσα πέταξαν τον κόκορα να ψηθεί ζωντανός.

- Αχ, βασιλιά μου, βρήκες κόκορα να ψηθεί, μονολογούσε.

Εκείνη την στιγμή «γκούου» έκανε, μετά άλλες τρεις φορές, και τι είδαν τα μάτια σου αδελφέ μου!... Ο φούρνος, το παλάτι, όλα τριγύρω πνίγηκαν και δεν έμεινε πέτρα πάνω σε πέτρα όρθια. Ο κόκορας έβγαλε όλο το νερό που είχε πιεί στο ποτάμι, κι έτσι πνίγηκαν όλοι κι ο βασιλιάς κι οι στρατιώτες δεν έμεινε κανείς.

Όταν έμεινε ο κόκορας μόνος μαζί με τον γέρο, είπε:

- Ήρθε ο καιρός να ζήσω κι εγώ ήσυχος.

Μια μέρα ο γέρος, δεν ξέρω τι του ήρθε να μετρήσει τα φλουριά. Ναι όμως δεν είχε με τι να τα μετρήσει και ζήτησε ένα καζάνι από την γριά. Η γριά του έδωσε αλλά όταν το πήρε πίσω, είχε κολλήσει ένα φλουρί στο κατράνι που λίγο υπήρχε στον πάτο.

- Ε γέρο! είπε, φλουριά μετρούσες και δεν μου 'πες τίποτα;

- Ε ντε, να είχα στο νου μου να σου πω, αλλά να που σου λέω τώρα, μετρούσα φλουριά!

- Και δεν μου λες, που τα βρήκες;
- Πού να τα βρω γριά, ας είναι καλά ο κόκορας και να μου ζήσει, αυτός μου τα έφερε.
- Για πες μου κι εμένα, τι του έκανες και σου τά 'φερε;
- Τι να σου πω γριά, τον δασκάλεψα να πάει στις κοπριές να σκαλίσει. Όταν γύρισε πίσω, τον κρέμασα με τα πόδια προς τα κάτω από ένα καδρόνι και άρχισα να τον δέρνω με μια χρυσόβεργα. Δός του ξύλο και δός του κι αυτός απ' το στόμα του έβγαλε φλουριά!

Η γριά έκανε κι αυτή, όπως ο γέρος. Έστειλε την κότα να σκαλίσει στις κοπριές κι όταν γύρισε άρχισε να την δέρνει έτσι αναποδογυρισμένη όπως την είχε απ' το καδρόνι· δός της ξύλο και δός της, αλλά η κότα ήταν αδύναμη και λεπτή και ψόφισε. Έτσι η γριά έμεινε μόνη και φτωχή. Παρακάλεσε τότε τον γέρο να την πάρει μαζί του για ένα κομμάτι ψωμί, για να μην πεθάνει της πείνας.

Ο γέρος λυπήθηκε την γριά, της αγόρασε φορέματα, παπούτσια και πολλά άλλα πράγματα, γιατί τώρα ήταν πλούσιος και ακόμη την αγαπούσε πάρα πολύ.

Αυτά συνέβησαν στα παλιά χρόνια. Ένα παραμύθι ήξερα και σας το είπα, (παραμύθια και κόκαλα) έζησε καλά με την κοκόνα του κι εμείς καλύτερα.

Τρία αγαπημένα αρχοντόπουλα

Ήταν και δεν ήτανε.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας άρχοντας πολύ πλούσιος. Είχε μια μονάκριβη κόρη και πολύ όμορφη, που την έλεγαν Μαργαρίτα.

Ήταν ψηλή, λιγερή, με ροζ βελούδινη επιδερμίδα, είχε μεγάλα μάτια στο χρώμα του γαλανού ουρανού. Ήταν το καμάρι της περιοχής, όταν έβγαινε με τους γονείς της, σταματούσε ο κόσμος και την κοίταζε με θαυμασμό κι αγάπη. Το όνειρο του πατέρα της, ήταν να την παντρέψει με ένα αντάξιό της παλικάρι, ευγενικό και καλό.

Μόλις έγινε δεκαεπτά χρονών, άρχισαν να έρχονται προξενητάδες από πολλά αρχοντόπουλα απ' τις γειτονικές χώρες.

Ο άρχοντας ζήτησε να έλθουν οι ίδιοι οι υποψήφιοι γαμπροί για να τους δει από κοντά, να συζητήσει μαζί τους. Παρήλασαν δεκαριά παλικάρια αρχοντόπουλα, με τα οποία συζήτησε ο άρχοντας, αλλά δεν έμεινε ευχαριστημένος γι' αυτό τους είπε, θα σκεφτώ και θα σας απαντήσω. Τελευταία ήρθαν τρία αρχοντόπουλα από κοντινή γειτονική χώρα που τα παρότρυνε ο πατέρας τους, να ζητήσουν την αρχοντοπούλα και όποιον διαλέξει ο άρχοντας να την παντρευτεί. Τ' αδέρφια ήταν πολύ αγαπημένα μεταξύ τους, δεν υπήρχε φθόνος ανάμεσά τους. Ο ένας ήθελε την ευτυχία του άλλου.

Ο άρχοντας από την εμφάνισή τους κι από την συζήτηση που

έκανε μαζί τους, βρήκε και τους τρεις εξαιρετικούς νέους. Δεν ήξερε ποιον να διαλέξει. Σκέφτηκε να δοκιμάσει ποιος απ' τους τρεις είναι ο πιο άξιος, ο πιο έξυπνος, γι' αυτό τους είπε:

- Όποιος από τους τρεις σας μέσα σε τρεις εβδομάδες μου φέρει το πιο ακριβό και το πιο χρήσιμο πράγμα, αυτός θα πάρει την κόρη μου, Μαργαρίτα, γυναίκα του.

Τα παιδιά δέχτηκαν, αποχαιρέτησαν τον άρχοντα και έφυγαν.

Όταν έφτασαν στο παλάτι τους το συζήτησαν με τον πατέρα τους κι αποφάσισαν να πάνε στα γύρω βασίλεια να αναζητήσουν ότι καλύτερο και χρήσιμο υπήρχε.

Ετοίμασαν ό,τι τους χρειάζονταν για το ταξίδι, πήραν αρκετά χρήματα μαζί τους και άρχισαν να προχωρούν οι τρεις μαζί.

Το βράδι βρέθηκαν σε μια μικρή πόλη που στην πλατεία υπήρχε ένα πανδοχείο (χάνι) και από εκεί ξεκινούσαν τρεις δρόμοι, με διαφορετική κατεύθυνση ο κάθε δρόμος. Κοιμήθηκαν στο πανδοχείο γιατί είχαν κουραστεί εκείνη την ημέρα. Το πρωί βγήκαν στην πλατεία και συμφώνησαν ο μεγαλύτερος αδελφός να πάρει τον δρόμο δεξιά, ο δεύτερος τον δρόμο ευθεία και ο μικρότερος τον δρόμο αριστερά. Συμφώνησαν ακόμη να συναντηθούν στο πανδοχείο, όποιος δε έρθει πρώτος να περιμένει τους άλλους δύο και μαζί να ξεκινήσουν για τον γυρισμό τους στην πολιτεία τους. Έτσι τα αγαπημένα αδέρφια χώρισαν στο σταυροδρόμι, αφού αγκαλιάστηκαν και φιλήθηκαν κι ο καθένας πήρε τον δρόμο του, για την πραγματοποίηση του πολυπόθητου ονείρου που ποθούσαν τόσο πολύ!...

Ας πάρουμε τον πρώτο αδελφό.

Γύρισε πόλεις και άπειρα χωριά, μπήκε σε καταστήματα να βρει κάτι που να είναι κατάλληλο για την περίπτωση.

Κάποια μέρα άκουσε έναν πραματευτή να διαλαλεί την πραμάτια του, στον ώμο είχε ένα ωραίο χαλί και έλεγε: αφεντάδες και κυράδες πουλάω «μαγικό χαλί».

Από περιέργεια το αρχοντόπουλο, πλησίασε και ρώτησε:

- Τι είναι αυτό το χαλί, που το λες μαγικό;

- Είναι μαγικό, απάντησε ο πραματευτής. Δοκίμασέ το. Αν καθίσεις πάνω από αυτό μπορεί να σε πάει όπου θέλεις σε λίγα λεπτά της ώρας, ακόμα και στην άκρη του κόσμου.

Το αρχοντόπουλο θέλησε να το δοκιμάσει. Κάθισαν και οι δυο

πάνω στο χαλί, όρισαν ένα σημείο να τους κατεβάσει και ξεκίνησαν. Ανέβηκαν ψηλά, πετούσαν πάνω από δέντρα και σπίτια. Κάποτε κατέβηκαν εκεί που είχαν συμφωνήσει. Τον ρώτησε πόσο το πουλάει, εκείνος ζήτησε περίπου χίλια χρυσά φράγκα. Γύρισαν στο ίδιο μέρος από όπου είχαν ξεκινήσει κατά τον ίδιο τρόπο, πλήρωσε το αρχοντόπουλο τα χρυσά και πήρε το μαγικό χαλί κατενθουσιασμένο.

Ο δεύτερος αδελφός αφού γύρισε πόλεις και χωριά, ήταν απελπισμένος που δεν είχε βρει τίποτε το εξαιρετικό, όμως άκουσε έναν να διαλαλεί, ότι πουλάει ένα ζευγάρι κιάλια, που μπορεί να δει κανείς όπου θέλει και πολύ μακριά... Η τιμή τους ήταν χίλια χρυσά φράγκα. Το αρχοντόπουλο πλησίασε, ζήτησε να τα δοκιμάσει και πραγματικά είδε τους γονείς του να κάθονται στον εξώστη του παλατιού. Πλήρωσε τα χρυσά και πήρε τα κιάλια.

Ο τρίτος αδελφός και ο μικρότερος βρήκε κάποιον, που έλεγε ότι πουλάει ένα ωραιότατο θαυματουργό μήλο χίλια χρυσά φράγκα, που όποιος άρρωστος ακόμη και ετοιμοθάνατος δάγκανε λίγο, γινόταν αμέσως καλά. Το αρχοντόπουλο πλήρωσε και πήρε το θαυματουργό μήλο.

Αφού τέλειωσαν τα ψώνια, είχαν περάσει σχεδόν δεκαπέντε μέρες, πήραν τον δρόμο του γυρισμού για το πανδοχείο όπως είχαν συμφωνήσει.

Πρώτος έφτασε ο δεύτερος αδελφός, ύστερα ο τρίτος και τελευταίος ο πρώτος αδελφός, γιατί του βάραινε το χαλί.

Μόλις έφτασαν καθώς ήταν κουρασμένοι, έπεσαν να κοιμηθούν, αφού πλύθηκαν και τακτοποίησαν τα πράγματά τους.

Το απογευματάκι συναντήθηκαν στο σαλόνι του πανδοχείου και πίνοντας τον καφέ τους, ρώτησε ο μεγαλύτερος αδελφός αν έμειναν ευχαριστημένοι από τα ψώνια τους. Τους είπε δε ότι αυτός αγόρασε ένα μαγικό χαλί, (που δεν ήταν παρά το σημερινό αεροπλάνο) χίλια χρυσά φράγκα, στη συνέχεια ο δεύτερος είπε ότι αγόρασε ένα ζεύγος κιάλια στην ίδια τιμή και ο μικρότερος ότι αγόρασε το θαυματουργό μήλο. Γέλασαν με τα ψώνια τους και είπαν. Για να δούμε τι γίνεται η Μαργαρίτα; Βγάλε τα θαυματουργά σου κιάλια. Το αρχοντόπουλο πήρε τα κιάλια και είδε στο παλάτι του άρχοντα να μπαινοβγαίνει κόσμος, είδε την Μαργαρίτα ξαπλωμένη στο κρεβάτι ετοιμοθάνατη, γύρω της γιατροί και οι

γονείς της που κλαίγανε.

Αμέσως τότε ο μεγάλος αδελφός, βγαίνει στην αυλή του πανδοχείου ανοίγει το χαλί, κάθονται τα τρία αδέλφια και μόλις ο μεγάλος είπε «χαλί να μας πας στο παλάτι της Μαργαρίτας», το χαλί σε ένα λεπτό τους ανέβασε πολύ ψηλά, και ύστερα από δέκα λεπτά βρέθηκαν στο αρχοντικό. Ανέβηκαν στο δωμάτιο της Μαργαρίτας, με αγωνία και λύπη μαζί. Ο μικρός αδελφός πλησίασε στο κρεβάτι της, ανασήκωσε λίγο το κεφάλι της και της έδωσε να δαγκώσει το μήλο. Η Μαργαρίτα μόλις δάγκωσε λίγο, αμέσως άνοιξε τα μάτια, σήκωσε το κεφάλι, το δε πρόσωπό της πήρε το φυσικό χρώμα που είχε πριν. Κοίταξε τους γονείς, κοίταξε τα παλικάρια που ήταν γύρω της αλλά χαμογέλασε μόνον γιατί ήταν πολύ εξαντλημένη.

Άφησαν την Μαργαρίτα στο κρεβάτι να κοιμηθεί, να ησυχάσει από την ταλαιπωρία που πέρασε. Πήγαν στο σαλόνι ο άρχοντας η γυναίκα του και τα τρία αρχοντόπουλα να πουν για τα ψώνια που έκαναν ο καθένας χωριστά. Είπαν ότι με τα κιάλια είδαν την Μαργαρίτα ετοιμοθάνατη, ότι με το μαγικό χαλί πέταξαν και ήρθαν σε δέκα λεπτά και ότι με το θαυματουργό μήλο που δάγκωσε έγινε καλά.

Ο άρχοντας ακούγοντας αυτά έμεινε σκεπτικός, γιατί δεν ήξερε ποιον απ' τους τρεις να προτιμήσει, γι' αυτό τους παρακάλεσε να ξανασυναντηθούν την άλλη μέρα το πρωί μαζί με τους γονείς τους.

Έφυγαν τα αρχοντόπουλα απογοητευμένα κάπως, πήγαν στο παλάτι τους και διηγήθηκαν τα νέα στους γονείς τους, μετά ξάπλωσαν ο καθένας στο δωμάτιό του ν' αποκοιμηθούν. Μα που να τους πάρει ο ύπνος. Ήταν φυσικά χαρούμενοι που σώθηκε η αρχοντοπούλα αλλά τους κατέτρωγε η αγωνία για το αποτέλεσμα της εκλογής. Ποιον από όλους θα διάλεγε ο άρχοντας;

Μα μήπως κοιμήθηκε ο άρχοντας καθόλου; Όλη τη νύχτα κουβέντιαζε με την γυναίκα του κι έλεγε ότι και τα τρία παλικάρια ήταν άξια, εξίσου όμορφα, τα δε ψώνια τους πανάκριβα και πολύ χρήσιμα. Έλεγαν ακόμη ότι αν δεν ήταν τα κιάλια, δεν θα έβλεπαν ότι η Μαργαρίτα κινδύνευε, αν δεν ήταν το μαγικό χαλί δεν θα έφταναν τόσο γρήγορα, θα καθυστερούσαν τουλάχιστον πέντε μέρες, αλλά πρόλαβαν και ήρθαν σύντομα, αν όμως δεν είχαν το

θαυματουργό μήλο, δεν θα μπορούσαν να την γιατρέψουν, η Μαργαρίτα θα πέθαινε.

Το συζήτησαν μεταξύ τους, το ξανασκέφτηκαν. Κατέληξαν στον μικρότερο αδελφό, πού 'φερε το μήλο, αλλά έπρεπε να ρωτήσουν και την Μαργαρίτα ποιον προτιμά.

Την άλλη μέρα το πρωί, κάθισαν να πάρουν το πρωινό, μαζί τους ήταν η Μαργαρίτα που είχε συνέλθει τελείως.

Την ρώτησαν λοιπόν, ποιον από τα τρία αρχοντόπουλα επιλέγει, ποιος της άρεσε περισσότερο για να τον παντρευτεί;

Η Μαργαρίτα αφού σκέφτηκε λίγο, ξεροκατάπιε, κοκκίνησαν εντονότερα τα ροζ μάγουλά της, έσκυψε το κεφάλι της ντροπαλά και δειλά-δειλά, απάντησε ότι της άρεσε περισσότερο ο μικρότερος που της έδωσε το μήλο.

Τα τρία αρχοντόπουλα με τους γονείς τους ήρθαν στο παλάτι να συζητήσουν με τον άρχοντα, την επομένη.

Ο άρχοντας είχε πάρει την απόφασή του, θά 'πρεπε τώρα να τους ανακοινώσει, οπότε παίρνει πρώτος τον λόγο και λέει:

- Ακούστε σας παρακαλώ και τα τρία αδέλφια. Έχετε εξίσου ικανότητες, προτερήματα και ομορφιά, τα ψώνια σας είναι το ίδιο ακριβά, χρήσιμα, αλλά αν δεν ήταν το μήλο, η Μαργαρίτα θα είχε πεθάνει, γι' αυτό χωρίς καμιά δυσαρέσκεια, η κόρη μας κι εμείς, επιθυμούμε να γίνει γυναίκα του μικρού αδελφού, που βρήκε το μήλο.

Τα αρχοντόπουλα ήταν μεγαλωμένα με ηθικές αρχές, είχαν ακέραιους χαρακτήρες, ήταν γεμάτοι με καλοσύνη και αγάπη. Σαν άκουσαν αυτό, αγκαλιάστηκαν γονείς και αδέλφια και δέχτηκαν με αγάπη την Μαργαρίτα για τον μικρό αδελφό.

Φώναξαν έπειτα και την αρχοντοπούλα και όλοι μαζί χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι αντάλλαξαν πολλές ευχές.

Χάρηκαν ιδιαίτερα τα άλλα δύο αδέλφια που θα ήταν ευτυχισμένος ο αδελφός τους, του είχαν και αδυναμία σαν μικρότερος που ήταν.

Χωρίς ίχνος ζήλειας, προτίμησαν την ευτυχία του περισσότερο κι απ' την δική τους.

Έγιναν οι αρραβώνες, έμαθαν τα ευχάριστα νέα και οι άλλοι άρχοντες των γειτονικών πόλεων. Η φήμη για την καλοσύνη των τριών αδελφών και την αξιοσύνη τους, έφτασε σε όλα τα βασίλεια,

μάλιστα άρχισαν να καταφάνουν προξενητάδες από άρχοντες που είχαν κόρες για παντρεία. Σε λίγο καιρό αρραβωνιάστηκαν και τα δυο άλλα αρχοντόπουλα με πανέμορφες και λιγερές αρχοντοπούλες. Ο γάμος των τριών αγαπημένων αδελφών, έγινε την ίδια μέρα με μεγάλη πολυτέλεια και πολύ κόσμο από όλα τα γύρω βασίλεια.

Έζησαν καλά κι εμείς καλύτερα.

Γιατί δεν υπάρχουν δράκοι

Ήταν και δεν ήτανε.

Ήτανε ένα ανδρόγυνο που είχε ένα αγόρι. Αυτό το αγόρι τους βασάνιζε πάρα πολύ, γιατί ήταν καλομαθημένο και ήθελε όλα στο στόμα, φαγητό, νερό τα πάντα.

Κάθε τόσο γκρίνιαζε και τα χρόνια περνούσαν πολύ άσχημα για τους γονείς. Τότε σκέφτηκαν, μήπως εάν τον πάντρευαν θα άλλαζε χαρακτήρα. Πραγματικά τον πάντρεψαν. Οι γονείς με αγωνία περίμεναν την αλλαγή του ιδιότροπου, του γκρινιάρη χαρακτήρα του, όμως όχι μόνον δεν άλλαξε αλλά έγινε χειρότερος. Τώρα γκρίνιαζε με την μάνα του, τον πατέρα του και την γυναίκα του. Ήμεναν όλοι μαζί, γιατί στα παλιά χρόνια έτσι ζούσαν, όλοι συγκεντρωμένοι σε ένα σπίτι.

Μια μέρα που ήρθε απ' έξω και γκρίνιαζε με την γυναίκα του, του λένε οι γονείς. Καλά με εμάς γκρινιάζεις αλλά με την γυναίκα σου, τι έχεις; Μια άλλη φορά δε, αφού τον τάισαν καλά-καλά, φεύγει θυμωμένος στο δάσος. Καθώς όμως κοιμόταν, στάθηκαν ένα σωρό μύγες πάνω στο πρόσωπό του. Τον ενοχλούσαν αφάνταστα, οπότε σηκώνει την παλάμη του και χτυπάει τα μάγουλά του, για να διώξει τις μύγες. Κοιτάζει το χέρι του, μετράει, είχε σκοτώσει σαράντα μύγες. Με μεγάλη χαρά επιστρέφει στο σπίτι του και λέει στον πατέρα του. Κοίταξε τι έκανα, καθιστός σκότωσα σαράντα μύγες, σκέψου νά' μουν όρθιος. Για τούτο σε παρακαλώ να μου κάνεις ένα σπαθί να γράφει «καθιστός και σαράντα κι

αν σηκωθεί ούτε ξέρει τι θα γίνει». Πραγματικά ο πατέρας του χάρηκε και του κάνει το σπαθί, αλλά αυτός πάλι το βιολί του, τα ήθελε όλα στο στόμα. Άρχισαν κι οι γονείς του να δυσανασχετούν μαζί του και για να μην τους δημιουργεί φασαρίες, φεύγει πάλι μέσα στο δάσος αλλά αυτή τη φορά απομακρύνθηκε πάρα πολύ. Κοιμήθηκε κάτω από ένα θεόρατο δέντρο οξυάς, γιατί ήταν πολύ κουρασμένος από την περιπλάνησή του μέσα στο σκιερό δάσος. Όταν πλάγιασε του ήρθε η ιδέα να κρεμάσει πάνω στο στήθος του το σπαθί, έτσι ώστε να φαίνονται τα γράμματα κι αποκοιμήθηκε ήσυχος κι αμέριμνος. Άργησε να ξυπνήσει! Σουρούπωσε!...

Αυτό το δέντρο ήταν το λημέρι των δράκων. Μόλις βράδιασε μαζεύτηκαν οι δράκοι στο δέντρο. Σαν είδαν τον άνθρωπο να κοιμάται, ένοιωσαν μεγάλη χαρά και τσίριζαν λέγοντας εγώ θα φάω το κεφάλι, εγώ την μύτη, άλλος τα χέρια κτλ.

Εκεί που πανηγύριζαν, ο αρχηγός των δράκων βλέπει το σπαθί του και τους λέει: Σταματείστε ... Μή ... Δεν βλέπετε το σπαθί του που γράφει «καθιστός και σαράντα, άμα σηκωθεί τι θα γίνει»!...

Τους σταμάτησε. Απ' τις φωνές τους όμως ξύπνησε ο τεμπέλης!... Και τότε σαν αντίκρουσε τους δράκους γύρω του, βγάζει μια φοβερή κραυγή, που φοβήθηκαν οι δράκοι. Τότε ο αρχηγός τους του λέει: Μη μας πειράζεις ... Είμαστε υπόδουλοί σου. Θα σε πάρουμε στο παλάτι μας. Πραγματικά τον πήραν μαζί τους, του έκαναν όλα τα χατήρια, τον τάιζαν και του πουλιού το γάλα όλα μέσα στο στόμα καθώς είχε συνηθίσει ο τεμπέλης. Αυτός όλο γκρίνιαζε κι όλο διαταγές ήταν, οπότε οι δράκοι κουράστηκαν μαζί του και είπαν τι θα γίνει, ας τον δοκιμάσουμε να δούμε αν είναι τόσο γερός.

Η πρώτη δοκιμή ήταν, να φέρουν νερό, να κουβαλήσει και αυτός μαζί τους. Πήραν τεράστια τουλούμια. Έδωσαν στον τεμπέλη ένα άδειο να το γεμίσει. Πήγαν όλοι στην πηγή κι άρχισαν να γεμίζουν, αυτός τραβήχτηκε λίγο πιο πίσω από τους δράκους, αλλά το φούσκωσε με αέρα ο πονηρός. Όταν οι δράκοι πλησιάσαν με γεμάτα τα τουλούμια, είδαν πάνω τους να στριφογυρίζει το γεμάτο αέρα τουλούμι και να τους λέει: Τι κάνετε εκεί, γιατί χασομεράτε, θα σας σκοτώσω όλους!...

Οι δράκοι φοβισμένοι απάντησαν:

- Μη, μη, εμείς θα κουβαλήσουμε το νερό...

Ύστερα από κάμποσο καιρό σκέφτηκαν να τον πάρουν μαζί τους για ξύλα, ήθελαν να δουν αν μπορεί να σηκώσει βάρος. Πήγαν στο βουνό, έκοψαν πολλά ξύλα, περίπου 1500 κιλά για τον καθένα, εκεί που ετοιμάζονταν να τον φωνάξουν να πάρει κι ο τεμπέλης, με αυστηρό ύφος τους λέει:

- Μόνο αυτά κόψατε; Μα έπρεπε να κόψετε όλο το βουνό. Απαντούν οι δράκοι:

- Αν κόψουμε όλο το βουνό, δεν θα έχουμε νερό!... Μην παίρνεις τίποτε εσύ του λένε, κι έτσι γλύτωσε κι απ' την δεύτερη δοκιμή.

Σκέφτηκαν τώρα κάτι άλλο. Στους κήπους του παλατιού των δράκων υπήρχε ένα τεράστιο αγριογούρουνο που τους έκανε πολύ μεγάλη ζημιά.

- Καπετάνιε, λένε στον τεμπέλη, πάμε να σκοτώσεις το αγριογούρουνο. Πήγαν όλοι μαζί... Και να!... εμφανίστηκε ένα φοβερό, τεράστιο αγριογούρουνο που μόνο να τό 'βλεπες τα έχανε. Οι δράκοι εξαφανίστηκαν στο αντίκρουσμά του!...

Έμεινε μόνος, αλλά δεν χάνει το θάρρος του. Ανεβαίνει σε μια οξυά πάνω στο ψηλότερο κλωνάρι, μόλις το θηρίο έφτασε κάτω απ' το δέντρο. Αλλά το κλωνάρι σπάει και πέφτει πάνω στο αγριογούρουνο με τόση ορμή απ' την κορυφή της οξυάς, που το αγριογούρουνο έσκασε κι ο τεμπέλης γλύτωσε.

Σαν είδε ότι είχε ψοφήσει, τραβάει την σπάθα του με δύναμη (ο ψευτοήρωας) και το τρύπησε. Μετά άρχισε να φωνάζει.

- Πού είστε; Γιατί χαθήκατε; Αυτό φοβηθήκατε δειλοί; Μόλις εμφανίστηκαν οι δράκοι, το έγδαραν και το έφαγαν. Έτσι πάει κι αυτή η δοκιμή, γλύτωσε και πάλι.

Ο τεμπέλης φοβόταν πάρα πολύ τους δράκους, οι δε δράκοι περνούσαν άσχημα μαζί του, γιατί διαρκώς γκρίνιαζε, οπότε κάθε τόσο λέγανε στον αρχηγό τους:

- Τι θα κάνουμε αρχηγέ, για πες μας!...

- Τι θα γίνει μ' αυτόν τον άνθρωπο, δεν αντέχουμε άλλο.

Αποφάσισαν να τον σκοτώσουν με το μπαστούνι του αρχηγού τους, που ήταν ένα τεράστιο σιδερένιο και πολύ βαρύ. Αυτός όμως όταν έγινε το συμβούλιο άκουσε. Όταν πήγαν το βράδυ για ύπνο, σοφίστηκε κάτι να κάνει για να σωθεί. Πήρε ένα κούτσουρο από

εκείνα που είχαν κουβαλήσει, το κύλησε σιγά-σιγά στην κώχη του δωματίου, έριξε από πάνω τα ρούχα του, τάχα πως είναι ο ίδιος και έπειτα κρύφτηκε σ' ένα ντουλάπι, περιμένοντας με χτυποκάρδι τους δράκους. Γύρω στα μεσάνυχτα έρχονται οι δράκοι με το σιδερένιο ραβδί, το πετάνε επάνω του (στο κούτσουρο βέβαια) κι έφυγαν λέγοντας: αύριο θα τον βρούμε κομματάκια. Κατέβηκε απ' το ντουλάπι σιγά-σιγά, κύλισε το κούτσουρο στο τζάκι, στην φωτιά και έπεσε ο ίδιος εκεί που ήταν το κούτσουρο. Μόλις ξημέρωσε πήγαν οι δράκοι με χαρές, με πανηγύρια διότι θα είχαν πια τελειώσει από αυτόν, μάλιστα κοροΐδευαν κι έλεγαν:

- Αρχηγέ, τι κάνεις;

Ξαφνικά σηκώνεται ο τεμπέλης, με μεγάλη δε αυστηρότητα τους λέει:

- Δεν θα μείνει κανείς από σας, ούτε ρουθούνι, μα τι κάνετε γιατί δεν καθαρίζετε; Να σας πω, χθες βράδυ την ώρα που κοιμόμουν, με τσίμπησε ένας ψύλος. Ε! τότε πια τα χάσανε οι δράκοι για καλά... Σίδερο με τόσο βάρος δεν τον σκότωσε, αυτός είναι αθάνατος!... Ο τεμπέλης άρχισε να τους απειλεί και τότε τον καλόπιασαν και του λένε:

- 'Αϊντε τώρα κουράστηκες μαζί μας, να πας στο χωριό σου να ησυχάσεις. Τους απάντησε:

- Θα πάω στο χωριό μου, αλλά θέλω να φορτωθείτε όλα τα φλουριά σας, ακόμα και ο αρχηγός σας και να με πάτε μέχρι το σπίτι.

'Ετσι κι έγινε. Μόλις ζυγώνουν στο χωριό τρέχει πρώτος, αγκαλιάζει τους δικούς του που τον είχαν ολότελα χαμένο, και τους λέει:

- Μη στεναχωριέστε πια, τα βάσανά μας τελείωσαν, δεν θα σας γκρισιάσω πια ποτέ, θα σας λατρεύω και θα ζούμε όλοι μαζί αγαπημένοι. Μόνο πατέρα πήγαινε εσύ στις σκάλες και την ώρα που θα ξεφορτωθεί το χρυσάφι, πες στους δράκους ότι ο αρχηγός μετάνοιωσε, θα επιστρέψει να σας σκοτώσει όλους και να κάψει το παλάτι σας. Μόλις τά 'κουσαν αυτά οι δράκοι, τρέχουν-τρέχουν στα πέρατα της γης, και χώθηκαν βαθειά πολύ βαθειά στη γη. Από τότε δεν τόλμησαν να ξαναφανούν στην επιφάνεια κι έτσι γλύτωσαν οι άνθρωποι απ' τα διαβολάκια!...

'Εζησαν όλοι μαζί καλά κι εμείς καλύτερα.

Κάλα Πιπιλάσια

Ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν ένα αντρόγυνο που είχε ένα μονάχα κοριτσάκι. Το κοριτσάκι το λέγανε Κάλα και ήταν πολύ όμορφο, οι δε γονείς του το υπεραγαπούσαν κι' έτρεμαν μην πάθει κακό.

Ένα απόγευμα η Κάλα πήγε σε μια φίλη της, που έμενε στην άλλη άκρη της πολιτείας. Πριν φύγει η μάνα της είπε να μην αργήσει, γιατί απ' την στενοχώρια της μπορεί να πάθει.

Η Κάλα, σαν καλό κορίτσι που ήταν, της υποσχέθηκε να γυρίσει πριν βραδιάσει, πήρε και το πλεκτό της στο καλάθκι, φίλησε την μητέρα της κι' έφυγε.

Εκεί που πήγε, με την κουβέντα και την δουλειά πέρασε η ώρα χωρίς να το καταλάβει και σηκώθηκε να φύγει. Η φίλη της που την αγαπούσε πολύ της επέμενε να μείνει λίγο ακόμη, νά! ώσπου να τελειώσει το κουβάρι που χρησιμοποιούσε στο πλεκτό της. Η Κάλα άρχισε να πλέκει όσο πιο γρήγορα μπορούσε για να τελειώσει και να φύγει όσο ήταν νωρίς, ωστόσο όμως άργησε να σωθεί το κουβάρι κι' όταν ξεκίνησε να φύγει είχε γίνει πια νύχτα. Με καρδιοκτύπι έτρεχε στο δρόμο για να φτάσει μια ώρα αρχύτερα, μα όταν έφτασε στο σπίτι, τι να ιδή! Η μητέρα της απ' την λύπη της που δεν είχε γυρίσει η Κάλα είχε μεταμορφωθεί σε αγελάδα.

Έκλαψαν πολύ η Κάλα και ο πατέρας της και περιποιόταν την αγελάδα-μάνα της, σαν να ήταν άνθρωπος. Όμως σαν πέρασαν μερικά χρόνια ο πατέρας της ξαναπαντρεύτηκε μια χήρα που είχε

και ένα κοριτσάκι απ' τον πρώτο άνδρα της, στην ηλικία σχεδόν της Κάλας.

Από τότε άρχισαν τα βάσανά της. Την αγελάδα-μητέρα της την έκλεισαν στην χειρότερη γωνιά του σταύλου, δίχως να την ταΐζουν και την ίδια την Κάλα ούτε την έντυναν ούτε την κτένιζαν, ούτε φαγητό καλό της έδιναν. Απ' την κακοπέραση και την στενοχώρια της είχε απελπιστεί, ωστόσο όμως η αγάπη της για την αγελάδα-μάννα της έδινε κουράγιο και περνούσε τον καιρό της με το να την περιποιείται, δίνοντάς της κι' από το λίγο φαγητό της. Κάποια μέρα όμως η αγελάδα-μάννα πέθανε και η μόνη της παρηγοριά χάθηκε. Η μητριά της φώναξε να πετάξουν την ψόφια αγελάδα στις κοπριές μέσα στο ρέμα, η Κάλα όμως κρυφά την έθαψε στο υπόγειο του σπιτιού, κάτω ακριβώς απ' την σκάλα.

Πέρασαν μερικά χρόνια από τότε. Η Κάλα, παρά την κακοπέραση εξακολουθούσε να είναι πολύ όμορφο κορίτσι, επειδή όμως δεν είχε ρούχα για να παρουσιάζεται στον κόσμο έμενε συνεχώς κλεισμένη στο δωμάτιό της.

Η μητριά της δεν την άφηνε να καίει μπόλικά ξύλα, γι' αυτό το τζάκι της ήταν πάντοτε με λιγοστή φωτιά και επειδή ήταν ντυμένη με λεπτά ρούχα, κρύωνε πολύ κι' όλη την ημέρα καθόταν χωμένη στο τζάκι, μέσα στην μισοσβησμένη θράκα. Βλέποντάς την λοιπόν έτσι η μητριά της και η κόρη της, της είχαν βγάλει το παρατσούκλι Πιπιλάσια ή Πιπιλούσια (Pipilachia) και την κορόϊδευαν με το δίστιχο:

Κάλα Πιπιλούσιε

κού τσιτσοάρλε ντσιρνούσιε.

Που σημαίνει, η Κάλα η Πιπιλάσια με τα πόδια μέσα στην στάχτη.

Μια χρονιά όλα τα κορίτσια ετοιμάζονταν για το Πάσχα, όπου θα πήγαιναν στην εκκλησία για να μεταλάβουν. Στα μέρη εκείνα συνηθίζονταν στα παλιότερα χρόνια τα κορίτσια να πηγαίνουν μια μονάχα φορά τον χρόνο στην εκκλησία την ημέρα που θα κοινωνούσαν. Και κατά την συνήθεια κοινωνούσαν ή το Πάσχα ή του Σωτήρος.

Για την ημέρα εκείνη γίνονταν μεγάλες ετοιμασίες. Έραβε το κάθε κορίτσι καινούργιο φόρεμα ή αγόραζε καινούργια παπούτσια και γενικά ήταν η μόνη κοσμική εμφάνιση της χρονιάς.

Έτσι λοιπόν κι' εκείνη την χρονιά όλα τα κορίτσια έκαναν τις ετοιμασίες τους και μόνον η καημένη η Κάλα τίποτε το καινούργιο δεν είχε, ενώ αντίθετα η κόρη της μητριάς της είχε ράψει ένα καινούργιο βελούδινο φόρεμα και είχε αγοράσει καινούργια μποτίνια από λουστρίνι.

Έφτασε και η μέρα του Πάσχα. Οι καμπάνες χτύπησαν χαρμόσινα, ο κόσμος άρχισε να κατεβαίνει απ' τις γειτονιές προς την εκκλησία. Έφυγαν όλοι οι δικοί της κι' έμεινε στο σπίτι μονάχη της η Κάλα, να κλαίει την μοίρα της. Κάποια στιγμή σκέφθηκε έντονα την μάνα της κι' άρχισε να κλαίει δυνατά. Ο πόνος της ήταν τόσο βαθύς και μεγάλος που πήρε την καντήλα, κατέβηκε στο υπόγειο και βάλθηκε να ξεθάψει τα κόκκαλα της μάνας-αγελάδας να παρηγορηθεί. Τι θαύμα όμως μόλις ξέθαψε τα πρώτα κόκκαλα!... Ένα-ένα μεταμορφώνονταν, άλλο σε χρυσοκέντητο φουστάνι, άλλο σε διάδημα με αστραφτερές διαμαντόπετρες, άλλο σε λουστρινένια μποτίνια και ένα τελευταίο σε ένα ολόασπρο περήφανο άτι, με ολόχρυσα χαλινάρια και σέλα.

Ντυμένη η Κάλα σαν βασιλοπούλα, καβαλάει το άτι και την στιγμή που οι παπάδες έψαλαν το «Χριστός Ανέστη» φτάνει στην εκκλησία. Θαμπώθηκαν όλοι απ' την ομορφιά και τα πλούτη της άγνωστης κι' όλοι ρωτούσαν ποια να είναι άραγε η εξωτική βασιλοπούλα. Θαμπώθηκε απ' την ομορφιά της και ο νεαρός βασιλιάς που ήταν στην εκκλησία και δεν κοίταζε την ώρα πότε να τελειώσει η λειτουργία, για να τρέξει κοντά της.

Μα η άγνωστη αρχόντισσα που κατάλαβε το ενδιαφέρον του βασιλιά πριν σχολάσει η εκκλησία, γλύστρησε γρήγορα έξω, ανέβηκε στο άτι και άρχισε να καλπάζει προς το σπίτι της. Ο βασιλιάς έτρεξε από κοντά, μα δεν πρόλαβε να την σταματήσει. Ωστόσο την στιγμή που έβγαινε απ' τον περίβολο της εκκλησίας, της είχε φύγει το ένα μποτίνι κι' ο βασιλιάς το πήρε και διέταξε τους ανθρώπους του να ψάξουν να βρουν ποιανού κοριτσιού ήταν.

Βγήκαν στην πολιτεία οι απεσταλμένοι, γύριζαν από σπίτι σε σπίτι δοκιμάζοντας το χαμένο μποτίνι στο πόδι ολονών των κοριτσιών. Σε καμιάς πόδι δεν ταίριαζε. Στερνά έφτασαν και στο σπίτι της Πιπιλάσιας. Η μητριά έτρεξε με χαρά και παρουσίασε στους ανθρώπους του βασιλιά την κόρη της. Αχ και να ταίριαζε το μποτίνι στο πόδι της! Θα γινόταν αμέσως βασίλισσα. Δοκιμάζουν

οι απεσταλμένοι, τίποτε. Δεν ταίριαζε. Μάταια η μητέρα της επιμένει πως να! Λίγο ακόμη και το μποτίνι θα περάσει στο πόδι της κόρης της. Οι άνθρωποι είναι έτοιμοι να φύγουν, όταν ο ένας απ' αυτούς, καθώς ρίχνει μια ματιά απ' την ανοιχτή πόρτα του μικρού δωματίου που μένει η Κάλα, την βλέπει να στέκεται αμίλητη μπρός στο τζάκι της. Η μητριά της επεμβαίνει στη στιγμή.

- Δεν είναι παρά μια χαμένη κοπέλα, που ολημερίς κάθεται χωμένη μέσ' τις στάχτες.

Μα οι άνθρωποι του βασιλιά επιμένουν να δοκιμάσουν. Έχουν διαταγή απ' τον βασιλιά να μην αφήσουν κορίτσι της ηλικίας αυτής που να μη δοκιμάσουν στο πόδι της το μποτίνι.

Η Κάλα όταν γύρισε απ' την εκκλησία, είχε πάει κατ' ευθείαν στο υπόγειο είχε ξεντυθεί και τα ρούχα της τα είχε παραχώσει στον τάφο της μητέρας της. Στην στιγμή εκείνα το άτι και τ' άλλα πράγματα, είχαν γίνει ξανά κόκκαλα.

Με φόβο άκουσε την άλλη μέρα πως ο βασιλιάς ζητούσε με ανθρώπους να βρει το κορίτσι που είχε χάσει το μποτίνι.

Έτσι όταν οι αυλικοί μπήκαν στο δωμάτιό της, αρνήθηκε να δοκιμάσει το μποτίνι, εκείνοι όμως επέμειναν.

Τι έκπληξη όμως γι' αυτούς και για την μητριά της όταν το μποτίνι ταίριασε στο πόδι της...

Η μητριά της την αγκάλιασε αμέσως κι' άρχισε να την επαινεί, η δε Κάλα καθώς ήταν καλόψυχη συγχώρεσε αμέσως όλη την κακία που της είχε δείξει τόσα χρόνια. Ύστερα από λίγες μέρες η Κάλα παντρεύτηκε τον βασιλιά κι' έγινε βασίλισσα, παίρνοντας στο παλάτι τον πατέρα της, την μητριά της και παραδελφή της.

Αν και η Κάλα είχε συγχωρέσει την μητριά της και της φέρθηκε με αγάπη, αυτή ζηλεύοντάς την και θέλοντας να δώσει στον βασιλιά, αντί εκείνης την κόρη της, προσπαθούσε να βρει τρόπο να την συκοφαντήσει στον άνδρα της. Και η ευκαιρία της δόθηκε όταν η Κάλα γέννησε αγόρι.

Η κακιά μητριά, μόλις γεννήθηκε το παιδί το πέταξε στην εξοχή μέσα στις τσουκνίδες και στον βασιλιά παρουσίασε ένα κουταβάκι. Έφριξε ο βασιλιάς όταν είδε πως η γυναίκα του είχε γεννήσει, αντί για παιδί, ένα κουτάβι. Από εκείνη την στιγμή άρχισε να την περιφρονεί και διέταξε να την κλείσουν σ' ένα απομωνομένο δωμάτιο του παλατιού. Εκεί ζούσε πια μονάχη της.

Καινούργια δυστυχία. Η μητριά της στις χαρές της, μάταια όμως αγωνίστηκε να πείσει τον βασιλιά να παντρευτεί την κόρη της. Τόσο πολύ είχε αγαπήσει την Κάλα που είχε πάρει απόφαση να μην ξαναπαντρευτεί. Παράλληλα πήγαινε στο δωμάτιό της και την έβλεπε.

Ύστερα από λίγο καιρό ο βασιλιάς δεν μπόρεσε να πνίξει την αγάπη του για την Κάλα και την ξαναπήρε στο παλάτι, με την ελπίδα πως θα του έδιδε τώρα ένα παιδί. Πράγματι μετά καιρό η Κάλα γέννησε πάλι αγόρι, αλλά η κακιά μητριά έβαλε στην θέση του αμέσως ένα γατάκι και το παιδί το ξαναπέταξε στις τσουκνίδες. Πάλι ο βασιλιάς έδιωξε την Κάλα στο μοναχικό δωμάτιο, και η μητριά προσπάθησε να τον πείσει να παντρευτεί την κόρη της, αλλά εκείνος αρνήθηκε και μετά καιρό ξαναπήρε στο παλάτι για δεύτερη φορά την Κάλα. Ύστερα από λίγα χρόνια η Κάλα γέννησε τρίτο αγόρι, ξανά η μητριά έβαλε στην θέση του ένα μαϊμουδάκι και το παιδί το πέταξε στις τσουκνίδες. Τότε πια ο βασιλιάς θύμωσε για καλά και ναι μεν δεν σκότωσε την Κάλα, αλλά διέταξε και την έκλεισαν στα κοτέτσια του παλατιού. Η δυστυχία της Κάλας έγινε πολύ μεγάλη. Ζούσε μέσα στις κουτσουλιές κακοντυμένη με λιγοστό φαγητό. Η μητριά πίστεψε πως η Κάλα ήταν πια οριστικά καταδικασμένη και πως ο βασιλιάς θα παντρευόταν την κόρη της.

Αντίθετα ο βασιλιάς αρνήθηκε. Η αγάπη του για την Κάλα εξακολουθούσε και κάπου-κάπου περνούσε έξω απ' τα κοτέτσια για να την βλέπει.

Απ' την μεγάλη του στενοχώρια ο βασιλιάς αρρώστησε. Όταν άρχισε να γίνεται καλά ορέχτηκε τσουκνιδόπιτα. Κάλεσαν αμέσως μια γριά που σ' όλη της την ζωή μάζευε τσουκνίδες να φέρει τις πιο καλές που υπήρχαν εκείνη την εποχή. Η γριά πήγε προς το δάσος του Σουλάκη, γέμισε μια ποδιά τσουκνίδες και τις πήγε στο παλάτι. Εκεί άρχισε να κουβεντιάζει με τον βασιλιά. Πάνω στην κουβέντα τον ρώτησε για την αιτία της λύπης του. Τότε ο βασιλιάς της διηγήθηκε την ιστορία με τα παιδιά. Η γριά ρώτησε ποια εποχή είχε γεννηθεί το κάθε παιδί κουταβάκι, γατάκι και μαϊμουδάκι. Κι' όταν ο βασιλιάς της είπε για το καθένα, η γριά σούφρωσε τα φρύδια!... Έμεινε σκεπτική, μετά γυρίζει και διηγείται στο βασιλιά πως τις ίδιες ακριβώς εκείνες ημερομηνίες αυτή είχε βρει μεσ' στις

τσουκνίδες ανά ένα νεογέννητο παιδί, και επειδή δεν μπορούσε να τα αναθρέψει, τα είχε δώσει σε περαστικούς.

- Δεν μπορεί παρά να ήταν δικά σου εκείνα τα παιδιά, του είπε η γρια.

Φαίνονταν πως ήταν βασιλόπουλα. Το πρώτο είχε καμπαλάκι (μιούρε) στο πάνω χείλος, που του έδινε μεγάλη αρχοντιά. Το δεύτερο είχε στο μέτωπο τον ήλιο και το τρίτο ήταν με το φεγγάρι στο μέτωπο.

Στάθηκε συλλογισμένος ο βασιλιάς. Σκέφτηκε πως η τόσο καλή και όμορφη γυναίκα του, η Κάλα, δεν μπορούσε να κάνει αντί παιδάκια ζωάκια.

Η γριά ρώτησε τον βασιλιά, ποιος είδε πρώτος το κάθε παιδί όταν γεννιόταν κι' όταν άκουσε πως η μητριά της Κάλας παρουσίαζε τα νεογέννητα δεν της έμεινε καμιά αμφιβολία πως εκείνη είχε αλλάξει τα παιδιά και στην θέση τους είχε βάλει το κουτάβι, το γατάκι και το μαϊμουδάκι.

Ο βασιλιάς διέταξε τους ανθρώπους του να ψάξουν σ' όλο το βασίλειο για τα παιδιά. Άρχισαν οι έρευνες σ' όλα τα μέρη. Είχε περάσει αρκετός καιρός και ακόμα τίποτα δεν είχε βρεθεί. Τέλος κάποια μέρα, μερικοί άνθρωποι του βασιλιά έφτασαν σ' ένα χωριό και στάθηκαν να παρακολουθούν μια παρέα παιδιών, που στο μεσοχώρι, πάνω σε μια παλιά ραγισμένη μυλόπετρα, έπαιζαν με κότσια. Παρατήρησαν πως το ένα απ' αυτά τα παιδιά είχε καμπαλάκι στο επάνω χείλος και μολονότι ήταν φτωχικά ντυμένο, έλαμπε το πρόσωπό του από αρχοντιά. Λογάριασαν την ηλικία του και βρήκαν πως είχε πάνω-κάτω την ηλικία που είχε και το πρώτο παιδί του βασιλιά.

Δίχως να του πουν τίποτε, κάθονταν στην άκρη και παρακολουθούσαν τα παιδιά στο παιχνίδι τους. Κάποια στιγμή τα άλλα παιδιά αμφισβήτησαν αν είχε παίξει σωστά το παιδί με το καμπαλάκι κι' εκείνο, για να τους πείσει ότι σωστά είχε παίξει, ορκίστηκε στο κεφάλι του βασιλιά. Αμέσως τότε επενέβησαν οι άνθρωποι και το ρώτησαν πως τολμά να παίρνει όρκο στο κεφάλι του βασιλιά. Το παιδί σώπασε και μετά με κλάμματα τό'βαλε στα πόδια και χώθηκε σ' ένα φτωχόσπιτο. Οι άνθρωποι έτρεξαν από κοντά και ρωτώντας τους γονείς του εξακρίβωσαν πως το παιδί δεν ήταν δικό τους, παρά ότι το είχαν υιοθετήσει αγοράζοντάς το

από κάτι περαστικούς αντί για ένα ταγάρι αλεύρι.

Τότε οι άνθρωποι ρώτησαν γιατί ορκίζεται το παιδί στο όνομα του βασιλιά κι' οι φτωχοί άνθρωποι τους είπαν πως μια γριά μάντισσα που είχε δει την παλάμι του παιδιού είχε πει πως ήταν από βασιλική γενιά και πως το παιδί από μικρό, δίχως να του πει κανείς τίποτε, συνήθιζε να ορκίζεται στο κεφάλι του βασιλιά.

Οι άνθρωποι παρουσίασαν το παιδί στο βασιλιά και τότε όλοι πρόσεξαν πόσο του έμοιαζε. Η γριά με τις τσουκνίδες μόλις το αντίκρουσε το αναγνώρισε απ' το καμπαλάκι του χειλιού, ο βασιλιάς όμως προτού δεχτεί το παιδί για δικό του, θέλησε να βεβαιωθεί απόλυτα. Κάλεσε λοιπόν την μητριά της Κάλας και παρουσιάζοντάς της το παιδί, την ρώτησε αν το είχε ξαναδεί κι αν ήξερε τίπος ήταν. Στην αρχή εκείνη προσποιήθηκε πως δεν ξέρει τίποτα μα όταν η γριά της είπε πως αυτή το είχε βρει πεταμένο στις τσουκνίδες, η κακιά μητριά αναγκάστηκε να τα μαρτυρήσει όλα. Γεμάτος χαρά ο βασιλιάς πήρε το παιδί του και με μεγαλύτερη τώρα προσπάθεια βάλθηκε να αναζητήσει και τ' άλλα. Οι άνθρωποι του δεν άργησαν να τα βρουν. Η γριά τ' αναγνώρισε εκείνα πιο εύκολα, απ' τον ήλιο και το φεγγάρι που το καθένα είχε στο μέτωπό του. Τότε ο βασιλιάς ευτυχισμένος διέταξε και έβγαλαν την δυστυχισμένη Κάλα απ' το κοτέτσι. Ντύθηκε ξανά βασίλισσα, αγκάλιασε τα παιδιά της κι' η ομορφιά της έλαμψε πιο μεγάλη από κάθε άλλη φορά.

Ο βασιλιάς ωστόσο, μέσα στην τόση ευτυχία του δεν ξέχασε και την κακιά μητριά και παρά τα παρακάλια της καλόψυχης Κάλας, διέταξε να την τυλίξουν σε μια ψάθα, να την ραντίσουν με πετρέλαιο και να της βάλουν φωτιά. Άλλοι μιν λεν πως την τιμώρησε με σκληρότερο τρόπο. Διέταξε, λεν, να φέρουν δυο άγρια άτια, την έδεσαν με το ένα πόδι στην σέλα του καθενός και μετά τα χτύπησαν με καμουτσίκια και καθώς εκείνα έτρεξαν προς διαφορετικές κατευθύνσεις, την ξέσκισαν στα δύο.

Ο βασιλιάς με την Κάλα και τα παιδιά τους έζησαν πολλά χρόνια ευτυχισμένοι κι' όλος ο κόσμος από τότε διηγείται την ιστορία της και την ονόμαζαν «Κάλα Πιπιάσια ή Κάλα Πιπιλούσια».

Έζησαν καλά κι εμείς καλύτερα.

Η γριά και η βασίλισσα

Ήταν και δεν ήτανε.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μια γριά και είχε έναν μονάκριβο γιο. Τον μεγάλωσε με κόπο κι όταν αντρόθηκε κι ήρθε η ώρα να πάει στρατιώτης έπρεπε κάποια γυναίκα που δεν είχε στενοχώρια και σκοτούρες στο κεφάλι της, να του χαρίσει ένα καινούργιο υποκάμισο.

Σκέφτηκε αρκετή ώρα η γρια, ξάφνου της ήρθε η ιδέα να πάει στη βασίλισσα.

- Αυτή δεν έχει καμιά στενοχώρια σκέφτηκε, θα πάω.

Την επομένη μέρα επισκέφτηκε την βασίλισσα. Της είπε το πρόβλημά της και την παρακάλεσε να την βοηθήσει, μια που δεν είχε δικές της στενοχώρειες αφού ήταν βασίλισσα και πλούσια...

Η βασίλισσα την υποδέχθηκε με καλοσύνη, άκουσε με προσοχή ότι της είπε κι αποκρίθηκε.

- Καλή μου γυναίκα, εγώ αν και είμαι βασίλισσα έχω την μεγαλύτερη στενοχώρια του κόσμου. Μια που μου άνοιξες εσύ την καρδιά σου, άκουσε και τις δικές μου πίκρες...

- Γιατί πικραίνεσαι βασίλισσά μου; ρώτησε η γρια.

- Γιατί; Ο βασιλιάς είναι πολύ ιδιότροπος, με κλείνει μέσα στο δωμάτιο, δεν βλέπω κανέναν, μένω ολόκληρες ώρες μόνη μου κι όταν αυτός έρχεται από έξω με δέρνει κι έπειτα ρωτάει.

- Υπάρχει πιο όμορφο παλάτι απ' το δικό μου;

- Εσύ τι απαντάς; ρώτησε η γριά.

- Εγώ του λέω δεν υπάρχει. Μετά μου λέει: Υπάρχει πιο όμορφος βασιλιάς στον κόσμο από μένα;

- Εγώ του λέω, όχι βασιλιά μου.

Η γριά αφού συλλογίστηκε λίγο, λέει στη βασίλισσα.

- Άκουσε κόρη μου. Μπορεί να είμαι φτωχή, αλλά από την πείρα της ζωής κάτι ξέρω κι εγώ. Αν λοιπόν σε ρωτήσει ξανά για το παλάτι, εσύ θα του πεις: Ναί βασιλιά μου υπάρχει ομορφότερο παλάτι στην Κρήτη.

Έφυγε η γριά. Το βραδάκι επέστρεψε ο βασιλιάς, ξεκλείδωσε την πόρτα και λέει στην βασίλισσα, αφού την ξυλοφόρτωσε.

- Υπάρχει ωραιότερο παλάτι από το δικό μου;

- Ναι βασιλιά μου, υπάρχει στην Κρήτη, σιγοψιθύρισε φοβισμένη η γυναίκα του.

Δεν χάνει καιρό, φουρκισμένος πάει στην Κρήτη να διαπιστώσει αν υπήρχε ωραιότερο παλάτι.

Όταν έφτασε στην Κρήτη αντικρύζει από μακριά ένα πανέμορφο παλάτι, εξωτικό παραδεισένιο. Για να το δει και μέσα πλησίασε στην είσοδό του. Εκεί οι φρουροί τον σταμάτησαν, δεν τον άφησαν να προχωρήσει. Τους λέει ότι είναι βασιλιάς, κι ότι έρχεται από την Ελλάδα. Οι φρουροί αφού είπαν στον δικό τους βασιλιά ότι θέλει να τον δει κάποιος που ήταν βασιλιάς στην Ελλάδα, τον άφησαν να προχωρήσει στο παλάτι και τον οδήγησαν έξω από την πόρτα όπου ήταν ο βασιλιάς.

Μόλις μπήκε στην αίθουσα, όπου δέχονταν τους επισκέπτες, αντίκρουσε στον θρόνο καθισμένο τον βασιλιά, με το κεφάλι και το πρόσωπο σκεπασμένο με επτά μαύρα πέπλα. Ο Έλληνας βασιλιάς παραξενεμένος, τον ρώτησε:

- Γιατί φοράς μαύρα πέπλα;

Ο βασιλιάς απάντησε:

- Γιατί είναι επτά χρόνια από τότε που πέθανε η γυναίκα μου και βάζω ένα κάθε χρόνο. Αγαπούσα πολύ την βασίλισσα παρ' όλο που αυτή με απατούσε. Μια μέρα, συνέχισε ο βασιλιάς, εκεί που καθόμουν στον θρόνο ζαλίστηκα και οι σωματοφύλακές μου μού έφερναν αέρα για να συνέλθω, μιλούσαν δε μεταξύ τους, κι έλεγαν (είχα συνέλθει στο μεταξύ και άκουσα):

- Κρίμα ... Τι όμορφος που είναι ο βασιλιάς και η βασίλισσα τον απατά...

Μέχρι εκείνη την στιγμή δεν ήξερα απολύτως τίποτα. Ακούω ακόμα να λένε:

- Το βράδυ του δίνει χάπι και κοιμάται βαθιά, εκείνη τότε κατεβαίνει στο υπόγειο και βρίσκει τον αράπη.

Το ίδιο βράδυ του δίνει η βασίλισσα το χαπάκι για να ηρεμήσει, είχε πολλές σκοτούρες με το βασίλειο, αλλά ο βασιλιάς έκανε πως το ήπιε, ξάπλωσε κι άρχισε τα ροχαλητά. Όταν αυτή κατέβηκε στο υπόγειο την ακολούθησα, συνέχισε ο βασιλιάς, βλέπω ανοίγει μια πόρτα, ακούω μια υπέροχη μουσική, το φως ήταν δυνατό μόλις δε μπήκε μέσα, έπεσε στην αγκαλιά του αράπη.

Το άλλο βράδυ πριν δειπνήσω σκότωσα τον αράπη. Η βασίλισσα ανύποπτη, πήγε όπως συνήθιζε να τον βρει. Σαν τον αντίκρουσε σκοτωμένο στο κρεβάτι του, έβγαλε σπαρακτικές κραυγές ήταν απαρηγόρητη, συνέχεια έκλαιγε μέρα-νύχτα, δεν μπορούσα να την παρηγορήσω. Ήταν μελαγχολική, λυπημένη, αμίλητη.

Έπειτα πήρε τα μάτια του αράπη και έκανε τόκα στα παπούτσια, τα δόντια του τά 'κανε κομπολόι και το κρανίο κούπα κι έπινε κρασί. Τα ήξερα όλα, συνέχισε ο βασιλιάς, αλλά σιωπούσα. Μια μέρα βάλαμε στοίχημα, θα έλεγε ένα αίνιγμα και ήμουν ξεγραμμένος. Αν δεν το έλυνα, θα με σκότωνε.

Λέει λοιπόν το αίνιγμα - «Τα ματά φορώ, τα μασά βαστώ, το κρανίο βαστώ και πίνω».

Ο βασιλιάς έλυσε το αίνιγμα. Η βασίλισσα μόλις άκουσε έπαθε συγκοπή και πέθανε. Από τότε φορούσα μαύρο πέπλο κάθε χρόνο.

Ο άλλος βασιλιάς ακούγοντας αυτή την ιστορία, απόρησε και λέει:

- Εγώ έχω γυναίκα που με αγαπάει, με σέβεται με λατρεύει κι εγώ κάθε μέρα την δέρνω, την κλειδώνω μέσα, δεν την αφήνω να δει κανέναν, την βασανίζω.

- Να πάρει αυτό το μήλο, λέει ο βασιλιάς, μόλις πας στο παλάτι να το φάτε μαζί, για να έχεις αγάπη, να μην ξανασυμβούν αυτά που μου διηγήθηκες.

Όταν έφτασε στην Ελλάδα, την ίδια μέρα έδωσε το μισό μήλο στην γυναίκα του, έφαγε κι ο ίδιος, με την ελπίδα να βρουν αγάπη που τόσο έλειπε από το παλάτι...

Η θεία δίκη όμως έρχεται πάντοτε στην ώρα της για να μας

συνεφέρει από τα αμαρτήματά μας...

Ο βασιλιάς έγινε γαϊδούρι μόλις έφαγε το μήλο. Κάτι τέτοιο του άξιζε μια που η συμπεριφορά του ήταν τέτοια. Η δε βασίλισσα έγινε χελιδόνι. Έτσι μπόρεσε να πετάξει μέχρι την όμορφη Κρήτη, μέχρι το παραδεισένιο παλάτι, όπου βρήκε τον καλό βασιλιά. Πράγματι ήταν ωραιότερος και καλύτερος από τον δικό της με περισσότερη ανθρωπιά, έτσι έμεινε για πάντα στο παλάτι.

Παντρεύτηκε, αφού μεταμορφώθηκε σε μια όμορφη βασίλισσα. Εκείνοι έζησαν καλά κι εμείς καλύτερα!...

Η Μαρία και οι κλέφτες

Ήταν και δεν ήτανε.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας παπάς και μια παπαδιά και είχαν ένα κορίτσι που λεγόταν Μαρία. Μια μέρα ήρθε ένας χωρικός και τον κάλεσε να πάει να βαφτίσει ένα παιδί. Έτσι μια Κυριακή ξεκίνησε ο παπάς και η παπαδιά κι άφησαν την Μαρία στο σπίτι. Για να μη μείνει όμως μόνη της είπαν να φωνάξει για το βράδυ τις φιλενάδες της. Έτσι κι έγινε. Από βραδύς μαζεύτηκαν, είπαν αστεία, γέλασαν. Μετά η Μαρία ρώτησε τι ήθελαν να τους προσφέρει το βράδυ. Η πιο μικρή από αυτές είπε θέλουμε τηγανίτες, και η Μαρία άρχισε να φτιάχνει. Έβαλε το τηγάνι στην φωτιά κι έκανε λίγες, οι φίλες της ήταν τέσσερις. Ξάφνου βλέπει στο τζάκι μια σούβλα να κουνιέται από ψηλά και να τρυπά τις τηγανίτες. Τρόμαξε πάρα πολύ αλλά προσπάθησε να είναι χαρούμενη κι έβαλε στα πιάτα όσες πρόλαβε, χωρίς να μεταδώσει τον φόβο της και χωρίς να καταλάβουν τι συνέβαινε. Ευχαριστήθηκαν τα κορίτσια με τις νόστιμες τηγανίτες, είπαν λίγα αστεία, αλλά η Μαρία από μέσα της έτρεμε απ' τον φόβο. Ήρθε η ώρα του ύπνου. Πλάγιασαν όλες, αλλά η Μαρία πού να κοιμηθεί!... Έτρεμε σαν φύλλο, έκανε πως κοιμόταν. Οι κλέφτες μόλις κατάλαβαν ότι κοιμήθηκαν, γιατί είχαν μεγάλη ησυχία, κατέβηκαν απ' το τζάκι ένας-ένας και πέρασαν απ' τα κορίτσια για να σιγουρευτούν ότι κοιμήθηκαν. Αμέσως μετά άρχισαν να παίρνουν τα καλύτερα πράγματα του σπιτιού, άνοιξαν την πόρτα με προσοχή για να

βγάλουν τα πράγματα έξω. Η Μαρία αντιλήφθηκε τα έβλεπε όλα, αλλά τι μπορούσε να κάνει; Μετά ο αρχηγός είπε σε έναν από τους κλέφτες να πάει να φέρει τ' άλογα για να φορτώσουν τα πράγματα, αλλά αυτός δεν ήθελε να πάει, είπε σε όλους με τη σειρά, ήταν πέντε αλλά ο κάθε ένας χωριστά, έλεγε να πάμε όλοι μαζί. Τελικά πήγαν όλοι μαζί, αφού κανείς δεν ήθελε να πάει μόνος του.

Η Μαρία καθώς δεν κοιμόταν κατάλαβε ότι έφυγαν, σηκώθηκε να δει έξω, είχε μεγάλη ησυχία. Τότε ξυπνάει τα κορίτσια και τους λέει γρήγορα σηκωθείτε διότι αυτό κι αυτό συμβαίνει. Με φόβο και τρόμο σηκώθηκαν και είδαν το σπίτι άνω-κάτω, πήραν τα πράγματα από έξω και τα έβαλαν όλα μέσα, μερικά πίσω από την πόρτα και άλλα έβαλαν στο τζάκι, για να μην μπορέσουν να κατεβούν ξανά από εκεί. Αφού τελείωσαν και ασφαλίστηκαν καλά, να οι κλέφτες έρχονται με μεγάλη χαρά για να φορτώσουν τ' άλογα.

Όταν είδαν ότι δεν υπήρχε τίποτε έξω, λύσαξαν από το κακό τους. Δεν ήξεραν τι να κάνουν. Ένας από αυτούς έκανε γυναικεία φωνή, λέγοντας: «Μαρία-Μαρία άνοιξε». Και η Μαρία απαντούσε: Βάλε το χέρι σου στην κλειδαρότρυπα για να σας ανοίξω. Τότε η Μαρία τους έκοβε το δάχτυλο. Έτσι πέρασε η νύχτα και ξημέρωσε, οι κλέφτες με κομμένα τα δάχτυλα εξαφανίστηκαν. Την άλλη μέρα ήρθε ο παπάς με την παπαδιά, είδαν το σπίτι άνω-κάτω, τρόμαξαν κι αυτοί κι όταν τους διηγήθηκε η Μαρία τι έπαθαν όλη την νύχτα, στενοχωρέθηκαν.

Μετά από πολλά χρόνια, όταν μεγάλωσε η Μαρία κι ήταν για παντρεία, έγινε μια πανέμορφη κοπέλα. Ήρθαν δυο παλικάρια να την ζητήσουν σε γάμο. Ήταν ωραία παιδιά, καλοντυμένα. Είπαν τα καθέκαστα με τους γονείς της και αυτοί δέχτηκαν να την δώσουν στον έναν από αυτούς. Αυτά τα παιδιά ήταν οι κλέφτες που ήθελαν να ληστέψουν το σπίτι της Μαρίας και τους είχε κόψει τα δάχτυλα, αλλά δεν είπε στους γονείς της τίποτε και δεν ήξεραν τίποτε παραπάνω από την ληστεία.

Η Μαρία ήταν διστακτική. Οι γονείς της έλεγαν:

- Γιατί δεν αποφασίζεις παιδί μου, ήρθαν από τόσο μακριά καλό παιδί, τι σκέφτεσαι τέλος πάντων;

Τελικά πήρε την απόφαση και ορίστηκε η ημέρα του γάμου. Ο γάμος έγινε πλούσιος με πολλά δώρα, το κλαρίνο αντηχούσε ως

ψηλά στις λαγκαδιές του βουνού, όλο το χωριό συναγμένο γλέντησε στον όμορφο γάμο της Μαρίας. Μετά την στέψη μαζεύτηκαν οι συγγενείς του γαμπρού κι έκαναν μια μεγάλη πομπή για την αναχώρησή τους, το χωριό του γαμπρού ήταν στα χωριά των Κορεστίων. Προπορεύτηκαν οι άντρες με τον γαμπρό πάνω στ' άλογα κι έμεινε λίγο πίσω η Μαρία με τις γυναίκες. Καθώς περπατούσαν μερικοί μιλούσαν μεταξύ τους να προχωρήσουν γρηγορότερα για να ανάψουν τον φούρνο και να ψήσουν την Μαρία. Φυσικά μιλούσαν ψιθυριστά, αλλά η πανέξυπνη Μαρία διαισθάνθηκε πως κάποια συνομωσία γίνεται εναντίον της. Έτσι αποφάσισε να φύγει. Περίμενε κάποια ευκαιρία. Ενώ περπατούσε με τις άλλες γυναίκες, είπε ότι ήθελε να μείνει λίγο μόνη της ... και μόλις ξεμάκρυνε η παρέα των γυναικών, αυτή τό'βαλε στα πόδια κι έτρεχε με όλη τη δύναμη που της είχε απομείνει για να ξεφύγει απ' τον κίνδυνο που την απειλούσε. Απομακρύνθηκε αρκετά, αλλάζοντας κατεύθυνση. Στον δρόμο συνάντησε μερικούς χωρικούς που θέριζαν τα χόρτα. Διηγήθηκε την περιπέτειά της στους απλούς και καλούς αυτούς ανθρώπους κι αυτοί ανέλαβαν να την κρύψουν για να ξεκουραστεί. Τους είπε δε, αν ρωτούσε κάποιος «μήπως είδατε μια νύφη εδώ σιμά», να πουν ναι είδαμε ανέβηκε στην κορυφή. Τους έδωσε τα φλουριά που είχε περασμένα στο λαιμό της (ουν μπάϊρου) κι έτσι ξεκουράστηκε εκεί κάτω απ' την δική τους προστασία. Όταν ξεκουράστηκε κι ανέκτησε τις δυνάμεις της, ξεκίνησε πάλι τον δρόμο της για να βρει το χωριό της. Καθώς έτρεχε ανάμεσα από αγκάθια, βράχους, πέτρες, μάτωσαν τα πόδια της, τα χέρια της, είχε κατακουραστεί, είχε χάσει τον προσανατολισμό της. Κάποτε έφτασε σε ένα ξέφωτο από όπου μπόρεσε να δει ένα ποτάμι. Πήγε τρέχοντας εκεί πλύθηκε, ήπιε δροσερό νερό και προχώρησε πιο κάτω. Αλλά έφτασε σε ένα σταυροδρόμι όπου υπήρχαν δύο δρόμοι, ένας οδηγούσε αριστερά κι ο άλλος δεξιά. Γύρισε πίσω την ματιά της για να κατατοπιστεί και είδε δύο άντρες να κοιμούνται. Τα αίματα δεν σταματούσαν απ' τα πόδια της, έπρεπε να βιαστεί, να ξεμακρύνει από κει, τότε έκοψε το φόρεμά της, έδεσε πρόχειρα τις πληγές της και πήρε τρεχάτη ένα δρόμο στην τύχη. Δεν έπρεπε με το αίμα της να αφήσει σημάδια οπότε θα την εβρισκαν οι κλέφτες. Αφού προχώρησε αρκετά είδε κάτι μεγάλες πέτρες βραχάκια (όπως

είναι ο βράχος α όρνιλοι, στο Πισοδέρι) κι ανέβηκε πάνω σ' αυτές. Και τι να δει... το χωριό της! Τότε έβαλε τις φωνές με όση δύναμη είχε, η ταλαιπωρία και η κούραση την είχαν αποκάμει. Το σπίτι της ήταν στην άκρη του χωριού, η μητέρα της καθόταν στο πεζούλι της αυλής κι έπλεκε. Ξαφνικά ήρθε στα αυτιά της μια αδύναμη, απόμακρη φωνή, ίδια με της Μαρίας που έλεγε: Μητέρα ...α ...α. Μπα!, σκέφτηκε η μάνα της, λάθος κάνω ... δεν είναι η φωνή της Μαρίας μου, η κόρη μου βρίσκεται μακριά και καλοπαντρεμένη. Είναι δυνατόν να είναι η Μαρία; Που να πιστέψει πως ήταν η φωνή της μονάκριβης κόρης της!...

Η Μαρία για τελευταία φορά κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες, φώναξε πιο δυνατά για να την ακούσουν κι έπεσε κάτω λιπόθυμη.

Η μάνα της πρόσεξε ότι έμοιαζε πάρα πολύ τούτη τη φορά η φωνή με της κόρης της, έτρεξε μέσα, είπε στον παπά ότι άκουσε την φωνή της Μαρίας, μα που να πιστέψει!...

Τότε η μητέρα της βγήκε έξω από τον αυλόγυρο, το ένστικτο την έσπρωχνε να πάει να την αναζητήσει, και σαν τρελή έτρεξε προς την κατεύθυνση όπου άκουσε την φωνή.

Όταν την βρήκε σε ελεεινή κατάσταση, καταματωμένη με σχισμένα τα ρούχα της, απελπισμένη, ξέσπασε σε κλάματα. Δεν μπορούσε να πιστέψει αυτά που έβλεπε, αγκάλιασε την κόρη της και σιγά-σιγά την έφερε στο σπίτι.

Η Μαρία μόλις συνήλθε, διηγήθηκε στους γονείς της την περιπέτειά της, την αγωνία που τράβηξε, τις κακουχίες στα βουνά, έπειτα έπεσε στην αγκαλιά τους με δάκρυα στα μάτια ανακατεμένα με χαρά και πόνο ...

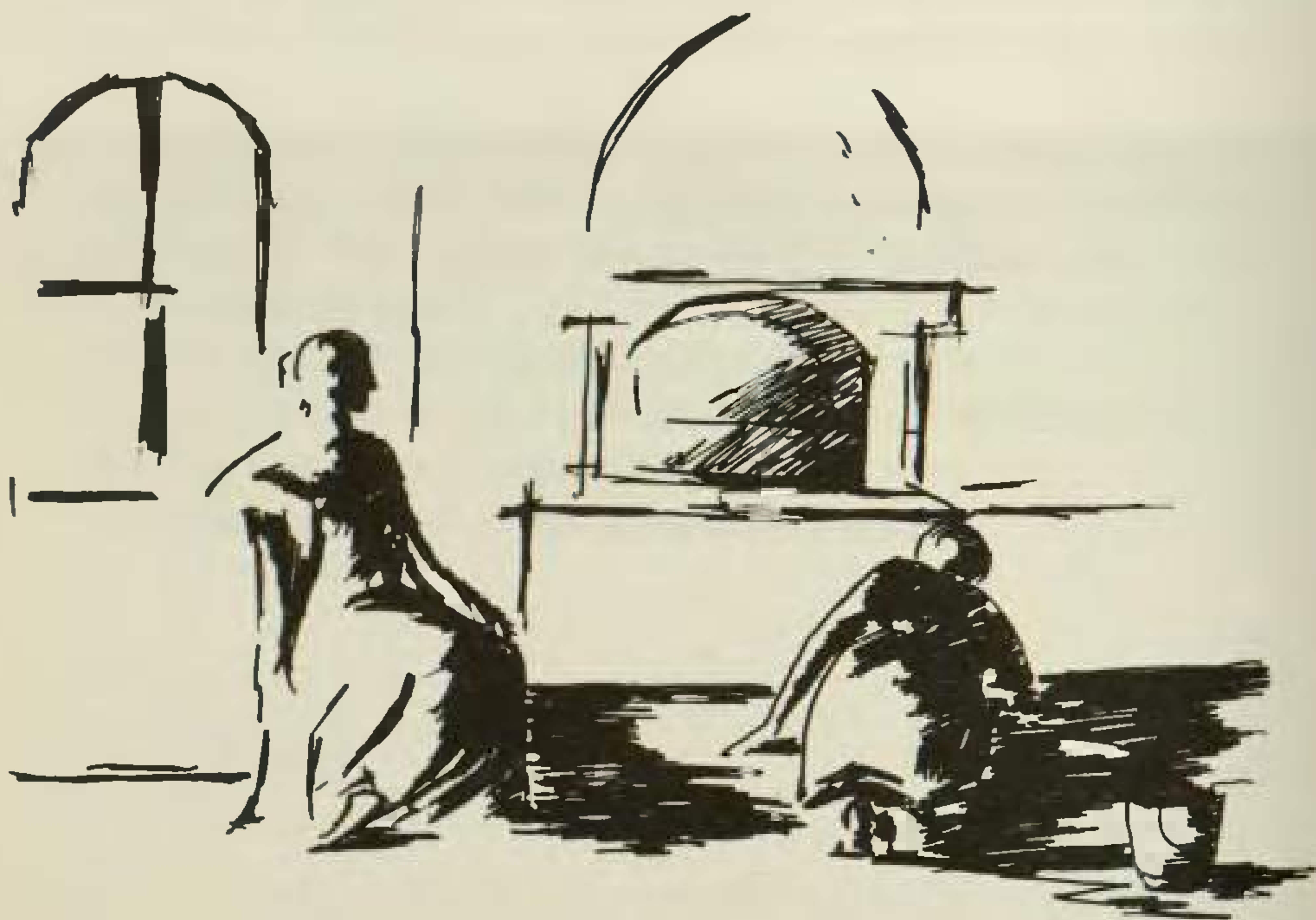
Από τότε δεν την άφησαν ποτέ μόνη.

Ήρθε ο καιρός που βγήκε ξανά το τυχερό και παντρεύτηκε στο χωριό με ένα καλό και ηθικό παιδί.

Όλοι μαζί έζησαν καλά κι εμείς καλύτερα.

Γκούβα του πίτα
(Η τρύπα της πίτας)

Ήταν και δεν ήτανε.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας γέρος και μια γριά που είχαν τέσσερα αγόρια.

Και τα τέσσερα αγόρια ήταν παντρεμένα.

Οι τρεις είχαν πάρει γυναίκες της σειράς τους δουλευταρούδες νοικοκυρές, πρόθυμες να βοηθούν στις γεωργικές εργασίες και στις δουλειές του σπιτιού παρ' όλο ότι η πεθερά τους έμενε στο σπίτι.

Ο μικρότερος γιος πήρε μια πολύ όμορφη γυναίκα και πλούσια, αλλά ψηλομύτα, τεμπέλα και ανοικοκύρευτη.

Κάθε πρωί που έφευγαν στα λιβάδια για δουλειές τα παιδιά και οι νύφες, η νύφη του μικρού έλεγε πως όλο και κάτι την πονάει, έβρισκε διάφορες δικαιολογίες κι έτσι έμενε στο σπίτι, συνέχεια. Αλλά και στο σπίτι που έμενε, ενώ υπόσχονταν ότι θα βοηθήσει την πεθερά στις δουλειές, που τέτοιο πράγμα! Μόλις έφευγαν οι άλλοι αυτή έπεφτε στο κρεβάτι βογγούσε, έσκουζε τάχα πονούσε πολύ το κεφάλι, πότε η μέση, πότε τα πόδια της. Έτσι απέφευγε να δουλεύει. Ήταν οκνηρή.

- Μωρέ νύφη που διάλεξε ο γιος μου, σκεφτόταν η πεθερά. Αργαλειό δεν ξέρει, να ζυμώσει δεν ξέρει, να μαγειρεύει δεν έμαθε, τι να κάνω που είναι όμορφη κι από σόι πλούσιο; Όλο την άρρωστη κάνει, για φαγητό πως δεν είναι άρρωστη; Όλο αυτά σκέφτονταν η καημένη η πεθερά και φουρκιζόταν.

Σκέφτηκε όμως μια μέρα να τα πει στον γιο της, δεν άντεχε άλλο να την κοροϊδεύει. Και μια μέρα τον πήρε ιδιαιτέρως και του λέει:

- Βρε γιόκα μου, από μικράκι σε μεγάλωσα με τόσα βάσανα σ' έκανα άντρα ως εκεί πάνω, τέτοια γυναίκα μου κουβάλησες στο σπιτικό μας, τεμπέλα κι αδιάφορη;

- Τι λες βρε μάνα; λέει ο γιος της, δεν δουλεύει όταν εμείς φεύγουμε έξω για δουλειές;

- Όχι γιοκα μου. Τίποτε δεν κάνει, εγώ κάνω όλες τις δουλειές του σπιτιού. Γιόκα μου πήρες όμορφη γυναίκα κι από σόι, αλλά τεμπέλα.

Το ίδιο βράδυ, πριν αποκοιμηθούν, άρχισε ο μικρός γιος να της λέει τα καθέκαστα.

- Μα γιατί σε παντρεύτηκα, για να κάθεις στο σπίτι και να τεμπελιάζεις; Δεν είπαμε να κάνουμε σπιτικό και νοικοκυριό;

- Και πώς δεν δουλεύω, απαντά η γυναίκα του.

- Ποιος κάνει συντροφιά στην μάνα σου όταν αυτή κάνει δουλειές; Ποιος έχει πιο όμορφη γυναίκα από μένα; Αλλά μια και σου παραπονέθηκε η γριά από αύριο θα την βοηθάω, να μην ακούω την κλαψούρα της.

Την άλλη μέρα ο μικρός, πριν φύγουν για την δουλειά λέει στην μάνα του:

- Μάνα, από σήμερα θα σε βοηθάει η γυναίκα μου και μάλιστα θά' θελα να κάνετε μια πίτα και να φάμε όταν γυρίσουμε.

Έφυγαν όλοι στα λιβάδια κι η γριά άρχισε τις δουλειές. Και λέει:

- Άιντε νύφη σήκω να με βοηθήσεις να κάνουμε σήμερα και πίτα.

- Να σε βοηθήσω; Και μήπως κάθομαι; Τι κάνω τώρα; Πού βρήκες πεθερά και καλή. Όλο παράπονα είναι.

Η καημένη η πεθερά άρχισε κι έκανε μόνη της όλες τις δουλειές, χωρίς να βγάλει άχνα. Το απόγευμα άρχισε να κάνει την πίτα και την ξαναφωνάζει.

- Βρε νυφούλα μου, την καλοπιάνει, δεν θα βοηθήσεις λίγο για την πίτα;

- Καλά, καλά, απαντά, ξέρω εγώ πότε θα σε βοηθήσω. Πήρε το σκαμνάκι κι αγνάντευε απ' το παράθυρο τ' απέραντα λιβάδια

που τα θέριζαν και τα καταπράσινα βουνά που έβλεπε απέναντί της.

Η γριά τέλειωσε την πίτα, άναψε τον φούρνο κι ήταν έτοιμη να την βάλει μέσα για να ψηθεί, όταν ξαφνικά παρουσιάζεται η νύφη και πατάει με το δεξί της δάχτυλο μια τρύπα στην μέση του ταψιού και λέει στην πεθερά της, που την κοιτούσε με έκπληξη!...

- Τό'κανα για να μην πεις πως δεν έβαλα το δαχτυλάκι μου!...

Μόλις γύρισαν απ' τον θερισμό, οι τρεις νύφες έστρωσαν το τραπέζι και είπαν στην γριά να κάνουν και την μοιρασιά της πίτας. Αλλά η γριά δεν τις άφησε, λέγοντάς τους:

- Εγώ θα κάνω την μοιρασιά, εσείς καθίστε γιατί είστε κουρασμένες.

Άρχισε λοιπόν η γριά από τον γέροντα, έκοψε ένα μικρό κομμάτι για τον εαυτό της, ίσα κομμάτια για τα παλικάρια της που ήταν πολύ εργατικά καθώς και για τις δύο εργατικές νύφες. Για την μικρή νύφη δεν έκοψε τίποτε.

- Γιατί δεν έκοψες για μένα μάνα μερτικό; ρώτησε η μικρή νυφούλα!...

- Α, ναι! απάντησε η γριά, το δικό σου μερτικό βρίσκεται στο ταψί. Είναι εκείνο που δούλεψες. Πήγαινε πάρτο.

Τότε η τεμπέλα νύφη πηγαίνει στην κουζίνα και τι να δει στο ταψί! Ένα μικρό κομματάκι τόσο da μικρό, πολύ μικρό σαν κουκί ρεβυθιού. Ήταν το κομμάτι της τρύπας που άνοιξε με το δαχτυλάκι της.

Η μικρή νύφη δεν έφαγε τίποτα φυσικά.

Εκείνο όμως το βράδυ πήραν μια μεγάλη απόφαση όλοι μαζί. «Να τρώνε όσο ο καθένας δουλεύει».

Η μικρή νύφη, η τεμπέλα νύφη, άρχισε να φωνάζει να διαμαρτύρεται, είπε ότι δουλεύει, ότι άδικα την κατηγορούν.

Η σοφή καλή γριά τότε της λέει:

- Ναι κόρη μου, δουλεύεις. Αλλά θα τρως ακριβώς κάθε μέρα τόσο όσο δουλεύεις, «την τρύπα της πίτας (γκούβα του πίτα)».

Οι Μοίρες

(Ανάμεσα στο παραμύδι και στον δρύλο)

Ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν ένας άντρας και μια γυναίκα που είχαν δυο αγόρια. Είχαν όμως ένα καημό, που δεν είχαν κορίτσι.

Ύστερα από καιρό απέκτησαν και κορίτσι κι ήταν όλοι γεμάτοι χαρά, πολύ ευτυχισμένοι.

Στα τριήμερα έγινε μεγάλο ζιαφέτι¹. Η μάνα της λεχώνας έφερε ραβανί. Όλοι οι συγγενείς και φίλοι ήρθαν με δώρα και γλυκά. Μια θεία τους έφερε πίτα «λεπτόνια»². Μια γειτόνισσα έφερε ριζόγαλο. Μια άλλη θεία έφερε χαλβά. Η άλλη γιαγιά καρφίτσωσε στο κιλιπόσιου³ του μωρού ένα χρυσό φλουρί και μια μεγάλη γαλάζια χάντρα για να μη το πιάνει βάσκαμα. Το τραπέζι ήταν γεμάτο με φαγητά. Κόττα παραγεμισμένη σε ταβά με ψιλοκομμένο λάχανο αρμιά, ψάρι γριβάδι στο φούρνο με κρεμμύδι και πατάτες, τυριά, κασέρια και τηγανίτες.

Σαν τελείωσε το τζιουμπούσι και φύγανε οι ξένοι, πλάγιασαν για ύπνο. Στο δωμάτιο που κοιμόταν η μητέρα με το μωρό πήγε να κοιμηθεί και το μικρότερο αγόρι.

Αγαπούσε τόσο πολύ την αδελφούλα του, που ήθελε να είναι και την νύχτα κοντά της.

1. Ζιαφέτι στην κουτσοβλάχικη σημαίνει γλέντι.

2. Λεπτόνια, σημαίνει πίτα με γάλα.

3. Κιλιπόσιου, σημαίνει καπελάκι μωρού.

Το αγόρι απ' την χαρά του δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Από την κώχη που πλάγιαζε κρυφοκοίταζε κάθε τόσο το μωρό, που κοιμόταν ήσυχο στην σιρμινίτσα⁴, δίπλα από την μητέρα τους.

Εκεί που ξαγρυπνούσε περασμένα μεσάνυχτα, ξάφνου βλέπει να μπαίνουν χωρίς θόρυβο σαν αέρας, δίχως να πατούνε στο πάτωμα τρεις γυναίκες ντυμένες στα άσπρα.

Το παιδί ζάρωσε στη γωνιά απ' τον φόβο του και κοιτούσε με γουρλωμένα μάτια. Είχε ακούσει απ' τους μεγάλους πως στα τριήμερα έρχονται οι Μοίρες για να μοιράνουν τα μωρά. Σίγουρα οι τρεις εκείνες γυναίκες θα ήταν οι Μοίρες.

Η πρώτη γυναίκα⁵ που κρατούσε στα χέρια της μια ρόκα πλησίασε στο μωρό το άγγιξε για μια στιγμή με το αριστερό της χέρι κι ύστερα έστριψε το αδράχτι. Εκείνο έκανε μερικές στροφές και σταμάτησε. «Ζωή μακριά τ' αδράχτι μου, για αυτή δεν μαρτυρεί» είπε η πρώτη Μοίρα κι αποτραβήχτηκε απ' την σιρμανίτσα.

Ύστερα πλησίασε η δεύτερη που κρατούσε έναν καθρέφτη κι είπε: «Σαν θα μεγαλώσει θα παντρευτεί». Κόμπιασε λίγο και μετά πρόσθεσε. «Θα παντρευτεί, μα θα πάρει για άντρα της τον πιο μικρό της αδελφό».

Πλησίασε ύστερα η τρίτη Μοίρα. Εκείνη κρατούσε στο χέρι της ένα ρόπαλο. Ακούμπησε το χέρι της στο κεφαλάκι του μωρού και είπε: «Η τύχη σου είναι αυτή που είπαν οι αδελφές μου. Γράφτηκε και δεν ξεγράφεται».

Στη στιγμή οι τρεις Μοίρες χάθηκαν σαν αέρας. Το παιδί ζαρωμένο στη γωνιά του, έτρεμε πιότερο από εκείνα που είχε ακούσει απ' τις Μοίρες για την τύχη της αδελφούλας του, παρά απ' τον φόβο του.

Δίπλα απ' την κούνια του μωρού κοιμόταν αμέριμνη η μάνα της. Ο πατέρας πλάγιαζε σε άλλο δωμάτιο. Στα μέρη του Βαρνούντα ώσπου να σαραντίσει η λεχώνα, τ' αντρόγυνο κοιμάται χωριστά.

Σαν ξημέρωσε το παιδί δεν είπε τίποτε σε κανένα αλλά ήταν

4. Σιρμινίτσα, σημαίνει κούνια.

5. Η γυναίκα με την ρόκα ήταν η Λάχεσις (του κλήρου του ανθρώπου). Η γυναίκα με τον καθρέπτη ήταν η Κλωθώ (κρατά το νήμα της ζωής). Η γυναίκα με το ρόπαλο ήταν η Άτροπος (κρατά αμετάβλητη την τύχη).

πολύ σκεπτικό. Ούτε διάβαζε, ούτε έπαιζε. Με τον καιρό σιγά-σιγά άρχισε να ξεχνά εκείνα που είχαν πει οι Μοίρες και ξανάρχισε κανονικά να διαβάζει τα μαθήματά του και να παίζει με τα παιδιά της παρέας του.

Πέρασαν μερικά χρόνια. Το κορίτσι μεγάλωνε και γίνονταν πολύ όμορφο.

Το παιδί αναθυμόταν από καιρό σε καιρό όσα είχαν πει οι Μοίρες, γρήγορα όμως έδιωχνε τις κακές σκέψεις απ' το μυαλό του. Ώσπου μια νύχτα του φάνηκε πως είχε δει στο όνειρό του (πουμουάρα) πως είχαν ξανάρθει οι Μοίρες και του είχαν θυμίσει ότι θά 'παιρνε για γυναίκα του την αδελφή του.

Από κείνη τη στιγμή το παιδί αναστατώθηκε. Η μαύρη σκέψη καρφώθηκε στην ψυχή του και δεν τον άφηνε ήσυχο ούτε στη δουλειά του, ούτε στην ανάπαυση. Είχε γίνει στο μεταξύ ένα ωραίο και δυνατό παλικάρι και η αδελφή του επίσης γίνονταν μέρα με την ημέρα πιο όμορφο κορίτσι.

Πέρασε έτσι καιρός που το παιδί βασανίζονταν από την σκέψη, ώσπου στο τέλος πήρε μια σκληρή απόφαση.

Μια μέρα καθώς έπαιζε με την αδελφή του στο κιόσκι του σπιτιού, που τα κάγκελά του δεν ήταν πολύ ψηλά, της έδωσε μια σπρωξιά τάχα κατά λάθος και την πέταξε στον κήπο για να καρφωθεί στα κάγκελα του φράχτη που είχαν από το κιόσκι μια απόσταση τεσσάρων-πέντε μέτρων.

Ύστερα το παιδί τό 'βαλε στα πόδια κατά το βουνό. Στην αρχή έτρεχε σαν τρελός, λαχάνιασε όμως, έκοψε το τρέξιμο κι άρχισε να περπατά.

Περπατούσε, περπατούσε μέσα στο πυκνό δάσος ώρες ολόκληρες, δίχως να ξέρει πού πηγαίνει. Ύστερα από πολλές ώρες περιπλάνησης φτάνει κάτω από ένα θεόρατο βράχο. Στα ριζά του διακρίνονταν μια μαύρη τρύπα.

Θα 'ναι ο «βράχος της αρκούδας» συλλογίστηκε το παιδί. Θυμήθηκε το παραμύθι που τού 'λεγε η γιαγιά του σαν ήτανε μικρός για την αρκούδα την Τέτα-Μαρία, που φωλιάζει μέσα στην σπηλιά του βράχου. Κάθε Πρωτοχρονιά φτιάχνουν στα μέρη εκείνα, αντί για βασιλόπιτα, πίτα από τραχανά, την περίφημη «πλιτσίντα» και κοντά στα άλλα μερίδια κόβουν κι ένα κομμάτι για την Τέτα-Μαρία, να το πάνε τα παιδιά στη σπηλιά της για να τους

δώσει για αντάλλαγμα ένα αρκουδόπουλο. Το παιδί τάχυνε το βήμα του, προσπέρασε τον βράχο και πήρε την λαγκαδιά κλαίγοντας. Περπατούσε και συλλογίζονταν, στερνά άρχισε να κλαίει με λυγμούς σαν θυμήθηκε τους δικούς του, την αδελφούλα του που την πέταξε για να καρφωθεί στα παλούκια του φράχτη. Ο ίδιος που πήγαινε; Δεν είχε μυαλό στο κεφάλι του. Για μια στιγμή μέσα στην απελπισία του φώναξε τη μάνα του: «Μητέρα!»...

«Μητέρα!», του αποκρίθηκε ευθύς μια φωνή και το παιδί στάθηκε στη μέση του μονοπατιού απορημένο.

«Μητέρα!», ξαναφώναξε, θαρρώντας πως τον είχαν γελάσει τα αυτιά του.

«Μητέρα!», του απάντησε πάλι μια φωνή απ' την αντικρουνή πλαγιά. Και σε ένα ξέφωτο του δάσους είδε έναν άντρα, που φορούσε ένα πλατύγυρο καπέλο και μπότες, με ένα δισάκι στον ώμο και μια μαγκούρα, να έρχεται προς το μέρος του. Φάνηκε σαν να μη πατούσε στη γη, παρά σαν να πετούσε πάνω απ' το χώμα.

- Είμαι ο Μπόσκος, «ο άρχοντας του δάσους», είπε με γλυκειά φωνή στο παιδί, σαν βρέθηκε ξαφνικά μπροστά του.

- Άκουσα την φωνή σου και ήρθα να σε βοηθήσω.

Το παιδί που είχε τρομάξει στην αρχή, ησύχασε σιγά-σιγά, σαν είδε με πόση καλοσύνη του μιλούσε ο Μπόσκος.

- Αν θέλεις να έρθεις μαζί μου, είπε καλοσυνάτα, θα φας, θα ξεκουραστείς και θα σου πω ένα μυστικό για να γίνεις μεγάλος και πλούσιος άνθρωπος.

Το παιδί ακολούθησε τον Μπόσκο, περπατώντας δίπλα του ανάλαφρα θαρρείς και τα πόδια του είχαν αποκτήσει φτερά. Βρέθηκαν σε λίγο βαθειά, στην καρδιά του δάσους σ' ένα όμορφο παλάτι.

Ας αφήσουμε τώρα το παιδί κι ας γυρίσουμε πίσω στο χωριό. Το κορίτσι πέφτοντας από το κιόσκι, καρφώθηκε σε ένα παλούκι του φράχτη και μετά έπεσε μέσα στον κήπο χωρίς όμως να σκοτωθεί. Έμεινε εκεί ζαλισμένο για λίγο και μετά έβαλε τις φωνές. Τρέξαν οι γονείς του ο μεγάλος της αδελφός, οι γείτονες, οι άλλοι συγγενείς. Έφτασε γρήγορα και ο πρακτικός γιατροφιλόσοφος του χωριού ο Χάλης του Πρέφτου και η Όνα η πρακτική γιάτρισσα. Περιποιήθηκαν το κοριτσάκι και σιγά-σιγά με τα διάφορα μιχλέμια που έφτιαχνε η γιάτρισσα από διάφορα βότανα

ανακατωμένα με τριμμένο βρωμομανίταρο, έκλεισαν οι πληγές κι έγινε καλά. Την ημέρα που είχε γίνει το ατύχημα στην αρχή με τη φασαρία του κοριτσιού, κανείς δεν είχε προσέξει πως έλειπε απ' το σπίτι το μικρότερο παιδί, αλλά σαν ησύχασαν λίγο, βάλθηκαν να ρωτούν και να ψάχνουν να το βρουν. Έψαξαν παντού, ρώτησαν παντού, πουθενά το παιδί. Αρχικά νόμισαν πως είχε κρυφτεί απ' τον φόβο μήπως το τιμωρήσουν, που είχε ρίξει απρόσεκτα απ' το κιόσκι την αδελφή του, αλλά πέρασαν ώρες, έφτασε το βράδυ και αυτό δεν φάνηκε πουθενά. Αρχισαν να ψάχνουν παντού, να το φωνάζουν. Πουθενά το παιδί. Έψαξαν και την άλλη μέρα, στείλανε ανθρώπους να ρωτήσουν και στα κοντινά χωριά, δεν είχε φανεί ούτε εκεί.

Στερνά μια γριά γειτόνισσα είπε πως θα το είχε πάρει η Βραγκάλα, άλλη είπε πως θα το είχε καταπιεί ο Φιλιγκάνος. Μια άλλη γριά είπε πως μπορεί να το ρούφηξε «της γριάς η κοιλιά» στον βάλτο της Παλιαχώρας.

Κάποιο κορίτσι είχε πει, ότι τον είδε να κατηφορίζει τρέχοντας προς την Παλιαχώρα.

Έτρεξαν οι δικοί του στον μικρό βάλτο, προσπάθησαν να βρουν πατήματα τριγύρω στην υγρή λάσπη, δεν βρήκαν τίποτε. Μα και τι μπορούσαν να βρουν; Ο τόπος τριγύρω ήταν όλο πατήματα από ζώα, καθώς πηγαίνουν εκεί για να βοσκήσουν το τρυφερό χορτάρι που φυτρώνει με την υγρασία του βάλτου. Κι αν είχε μπει εκεί μέσα, πού να βρεθεί χνάρι; Μήπως δεν έχει ρουφήξει η φοβερή εκείνη «κοιλιά της γριάς» κι ολόκληρα μουλάρια με τα σαμάρια μαζί, καθώς απ' την λαιμαργία τους μπαίνουν στον βάλτο;

Οι έρευνες συνεχίστηκαν πολύ καιρό χωρίς αποτέλεσμα. Οι καημένοι γονείς το πήραν πια απόφαση πως το παιδί είχε χαθεί. Ένα από τα τρία είχε γίνει. Ή θα το ρούφηξε «η κοιλιά της γριάς», ή θα τό'πτε ο Φιλιγκάνος, ή θα το είχε πάρει η Βραγκάλα.

Πέρασε αρκετός καιρός, το κορίτσι είχε μεγαλώσει και το χαμένο αδελφί της σιγά-σιγά ξεχάστηκε, χωρίς να σβύσει ο πόνος των γονιών του.

Στο χωριό ο κόσμος ζούσε ήσυχα κι ευτυχισμένα όταν κάποια μέρα του καλοκαιριού άρχισε να βρέχει δυνατή βροχή. Επτά μέρες και επτά νύχτες η βροχή συνεχιζόνταν χωρίς σταμάτημα. Από

παντού τρέχανε νερά. Η ρεματιά της νερομάτας που χωρίζει στα δυο το χωριό, κατέβαζε θολό κι ορμητικό νερό με άγριο βουητό, κατρακυλώντας ολόκληρα κοτρώνια.

Κάτω το μεγάλο ρέμα της Παλιαχώρας είχε φουσκώσει σωστό πέλαγος και βούιζε άγρια στην κατηφόρα, χαλασμός μεγάλος. Τα μεσάνυχτα της έβδομης μέρας, μέσα στον θόρυβο της νεροποντής, ακούστηκαν καμπανίσματα.

Χτυπούσε η καμπάνα του χωριού, σκορπώντας τον τρόμο στους κατοίκους. Για να κτυπά τέτοια ώρα, κάποιο μεγάλο κακό θα έχει γίνει. Πετάχτηκε ο παπάς, άλλοι χωριανοί και τρέξανε στην εκκλησιά να δουν ποιος κτυπούσε την καμπάνα, τέτοια ώρα. Μια γριά που την λέγανε Γκάφα, αναμαλιασμένη με τον τρόμο ζωγραφισμένο στο πρόσωπο, φώναξε στον παπά και στους άλλους που είχαν τρέξει πως σε λίγο θα άρχιζε πόλεμος ανάμεσα στους δύο μεγάλους βράχους που στέκονται στις δύο αντικρουστές πλαγιές του χωριού.

Ο βράχος του Ντότη θα κατρακυλούσε ενάντια στον βράχο του Μπάσιου και θα καταστρεφόταν το χωριό. Της το είχε μαρτυρήσει η Αγία Παρασκευή. Την είχε ξυπνήσει απ' τον πρώτο ύπνο. Δεν ήταν όνειρο. Είχε δει την Αγία ολοζώντανη μπροστά της. Την ίδια ώρα η βροχή έκοψε. Γύρισαν όλοι στα σπίτια και κοιμήθηκαν. Η βροχή είχε σταματήσει ολότελα, τα νερά στραγγίζανε σιγά-σιγά και η άλλη μέρα ξημέρωσε λαμπρή. Ο ουρανός ήταν καταγάλανος, ο τόπος λούζονταν στη λιακάδα. Η Γκάφα σίγουρα δεν θα ήταν καλά στα μυαλά της. Και ξαφνικά κατά το απόγευμα ο ουρανός μαύρισε απότομα και στη στιγμή ξέσπασε φοβερή νεροποντή. Γέμισαν μονομιές τα αυλάκια κι οι δρόμοι από μαυροκόκινα νερά που κυλούσαν ορμητικά στις κατηφοριές, η Νερομάνα φούσκωσε ξανά και το μεγάλο ρέμα βούιζε τρομακτικά.

Ώρες συνεχίστηκε η καταιγίδα, στο χωριό έπεσε μαύρο σκοτάδι και κατά το βραδάκι να και φάνηκαν να κατρακυλούν στον κατήφορο, μέσα στα θολά νερά της Νερομάνας τρία καζάνια, το ένα πίσω απ' το άλλο.

Τράμπαρα, τράμπαρα, τράμπαρα, τράμπαρα κατέβαιναν με θόρυβο στην κατηφοριά. Πέρασαν απ' την Μπάνια, έφτασαν στο μεσοχώρι και συνέχισαν το κατρακύλισμα προς το μεγάλο ρέμα. Ο κόσμος βγήκε μέσα στην νεροποντή να δει το παράξενο.

Το κάθε καζάνι ήταν γεμάτο με χρυσά, για καπάκι είχαν ταψιά και σε κάθε ταψί ήταν αναμμένα κεριά, στη μέση δε ένα φίδι, που στριφογύριζε πάνω στο ταψί έτοιμο να δαγκώσει όποιον θα προσπαθούσε να σταματήσει το καζάνι.

Τράμπαρα, τράμπαρα, βροντούσαν τα καζάνια με τα φλουριά και κατρακυλώντας έφτασαν χαμηλά έξω απ' το χωριό, πέσανε στο μεγάλο ρέμα και συνέχισαν να κατρακυλάνε μέχρι το μεγάλο λάκκο της ρεματιάς, όπου γυρίζουν αφρισμένα τα νερά και κει μέσα χάθηκαν. Στέκουν εκεί και τα τρία καζάνια με τα χρυσά μέχρι νά 'ρθει η ώρα να βγουν ξανά στο φανερό. Γι αυτό μέχρι σήμερα το μέρος εκείνο το λένε «Καζάνια».

Τα νερά πλημμύρισαν το χωριό από όλες τις μεριές.

Δεν είχε περάσει πολύ ώρα από την στιγμή που είχαν κατέβει τα καζάνια με τα φλουριά κι ακούστηκε ένας φοβερός κρότος υπόκοφος, ο βράχος του Ντότη σχίσθηκε σε χιλιάδες κοτρώνια και χύθηκε σαν λάσπη στον κατήφορο, πλακώνοντας το μισό χωριό.

Ας αφήσουμε τώρα ήσυχο το χωριό και να δούμε τι έγινε το παιδί. Σαν έφτασε στο παλάτι του Μπόσκου έφαγε καλά, γιατί είχε πεινάσει και κουρασμένος καθώς ήταν αποκοιμήθηκε βαθειά. Έμεινε εκεί κάμποσο καιρό και κάποια μέρα ο Μπόσκος του είπε πως ήταν ώρα να φύγει να κάνει την τύχη του.

Τον συμβούλεψε του έδωσε ένα ταγάρι με φαγητό και ξεκίνησε για τόπο μακρινό, σύμφωνα με τις ορμήνιες του Μπόσκου. Πράγματι εκεί πρόκοψε, απέκτησε πλούτη, έγινε τρανός και καλός άνθρωπος. Βαθειά όμως τον κατέτρωγε η επιθυμία για τους δικούς του και για το χωριό. Τι να είχαν γίνει οι δικοί του συλλογίζονταν! Πως θά 'θελε να βρεθεί κοντά τους! Να κάνει ευτυχισμένους τους δικούς του με την δική του προκοπή.

Σαν θυμόταν όμως πως είχε σκοτώσει την αδελφή του για να ξεφύγει απ' την Μοίρα, έπνιγε την νοσταλγία του και έτσι έμεινε στον ξένο τόπο, πλούσιος αλλά δυστυχισμένος...

Στερνά πήρε την απόφαση να παντρευτεί. Έστειλε ανθρώπους του στα γύρω μέρη να ψάξουν να βρουν την πιο όμορφη κοπέλα και να του την φέρουν.

Έτρεξαν εκείνοι από δω κι από κει, τελικά βρήκαν σε ένα μακρινό αλλά πανέμορφο μέρος, ένα ορφανό κορίτσι όμορφο σαν

το φεγγάρι.

Αφού της έδωσαν πολλά πλούσια δώρα, την πήραν μαζί τους με τις φίλες της στο μεγάλο σπίτι του πλούσιου παιδιού που τώρα είχε γίνει ένα ομορφότατο παλικάρι, κι εκεί άρχισαν οι ετοιμασίες για τον γάμο που θα γινόταν την πρώτη κιόλας Κυριακή. Την Τετάρτη οι φίλες της της έβαψαν τα μαλλιά με κανά, κατά το έθιμο εκείνων των παλιών καιρών. Τήρησαν όλη την διαδικασία του γάμου όλες τις ημέρες, έφεραν όργανα και την Κυριακή έγινε ο γάμος μέσα σε ατμόσφαιρα χαράς και ευτυχίας.

Την πρώτη κιόλας νύχτα του γάμου ο νέος αποσύρθηκε για λίγο σε ένα ξεχωριστό δωμάτιο να ξαποστάσει λίγο απ' την κούραση και την ξαγρύπνια. Ξαφνικά στάθηκε μπροστά του ο Μπόσκο. 'Ηρθα για να σε βοηθήσω, του είπε φιλικά. Είναι ανάγκη να φύγεις αμέσως μακριά και να λείψεις κάμποσο καιρό. Κι έγινε άφαντος. Στενοχωρέθηκε πολύ. Ο γάμος δεν είχε τελειώσει καλά-καλά. Ακόμα δεν είχε δει την γυναίκα του από κοντά. Μα πως να παρακούσει τον καλό του Μπόσκο; Σίγουρα για το καλό του τον συμβούλεψε να φύγει.

Το παλικάρι σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε. Στερνά πήρε την απόφαση. Κάλεσε κοντά του την γυναίκα του.

- Γυναίκα, της είπε, είναι μεγάλη ανάγκη να φύγω τώρα αμέσως μακριά σε ξένο τόπο. Πες μου όμως μερικά σημάδια απ' το κορμί σου να τα ξέρω και να τα θυμάμαι στο μακρινό μέρος που θα πάω.

- Έχω μια ελιά πλάγι απ' την μασχάλη μου κι άλλη μια στη μέση πίσω, είπε η γυναίκα του. Κόμπιασε για μια στιγμή και μετά πρόσθεσε: « Έχω και μια βαθειά ουλή ψηλά στο πόδι...».

Εκείνη έβαλε τα κλάματα, το παλικάρι την παρηγόρησε κι έπειτα την ρώτησε πως είχε γίνει η πληγή στο πόδι. Στην αρχή το κορίτσι δεν θέλησε να πει, μα σαν της το ζήτησε για χάρη ο άντρας της, του διηγήθηκε πως όταν ήταν μικρή την έσπρωξε ο αδελφός της πάνω στον φράχτη του κήπου κι ένα παλούκι της είχε σχίσει το πόδι. Ύστερα οι δικοί της είχαν χαθεί σε μια μεγάλη καταστροφή που είχε γίνει στον τόπο τους, από κατολισθήσεις των βράχων.

Το παλικάρι ταράχτηκε κι άρχισε να ρωτάει για την οικογένειά της, για τον αδελφό της και για τον τόπο της. Κι όταν βεβαιώθηκε πως εκείνη που είχε πάρει για γυναίκα του ήταν η αδελφή του, με

κλάματα κι απελπισιά της μαρτύρησε το μυστικό.

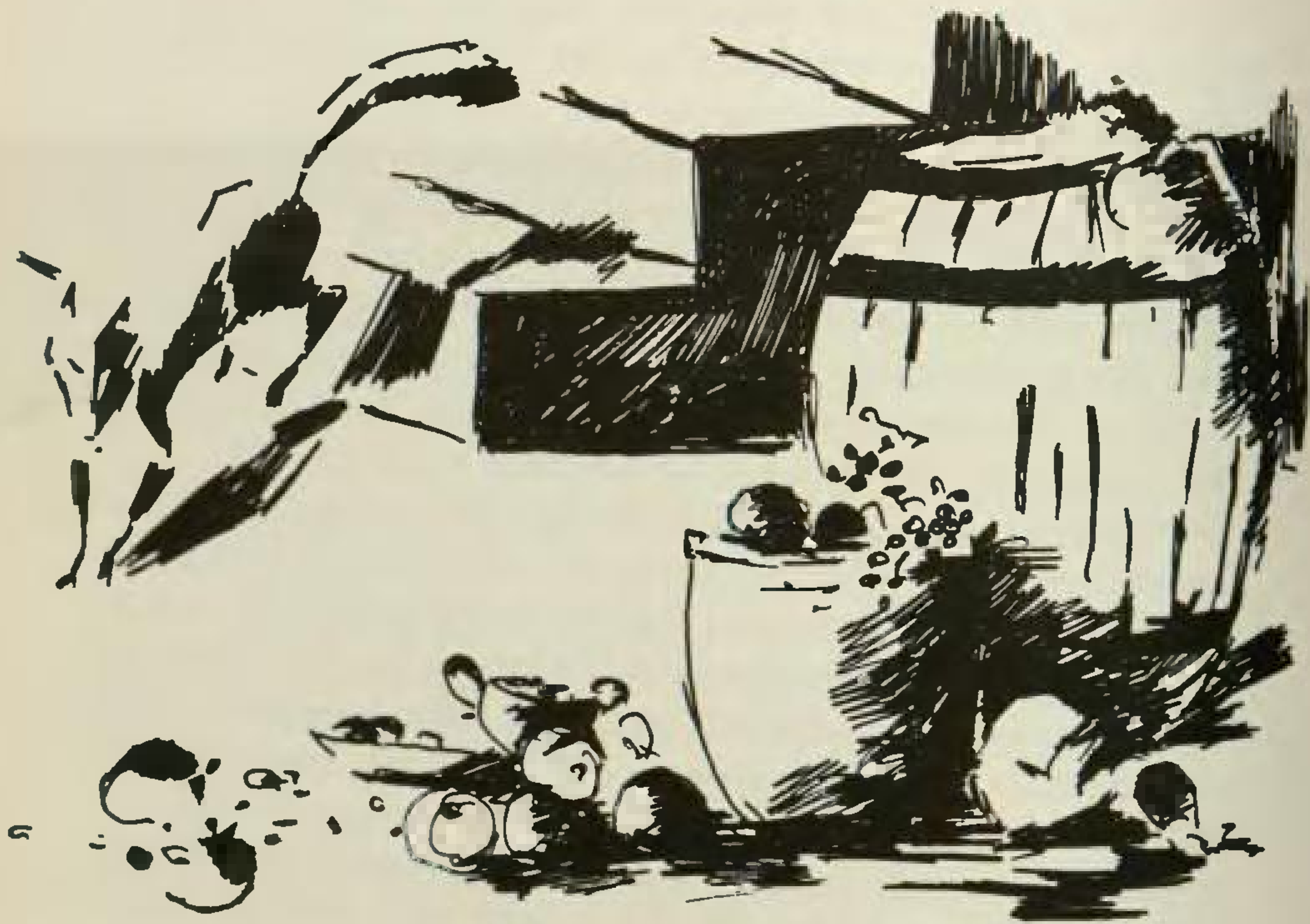
Το ίδιο βράδυ και οι δύο φαρμακώθηκαν.

Ό,τι γράφεται δεν ξεγράφεται...

- Μαύρη Μοίρα, λέει η γιαγιά: και σαν βλέπει στα μάτια του εγγονού την δυσπιστία, κουνά το κεφάλι της και προσθέτει καθισμένη στο παραγώνι, ατενίζοντας την πλούσια φωτιά του τζακιού, καθώς έξω χοντρές χιονοφυάδες σκεπάζουν την χιονισμένη πλάση.

Χμ! Παραμύθια και αθώα ψεματάκια!...

Ο λύκος και η αλεπού

Ήταν και δεν ήτανε.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας λύκος και μια αλεπού (γκι-βούτσιε). Ο λύκος ήθελε να φάει την αλεπού και την παραφύλαγε. Αυτή όμως κατάλαβε τον σκοπό του και προσπαθούσε να του ξεφύγει με διάφορα τεχνάσματα και πονηριές. Ο λύκος κάποτε την πλησίασε και η αλεπού τον παρακαλεί και του λέει:

- Μα πώς θα με φας λύκε μου, έτσι άπλυτη που είμαι και ατιμέλητη; ΄Αφησέ με να πάω να ντυθώ να ετοιμαστώ και τότε να με φας.

- ΄Αιντε πήγαινε, της λέει ο λύκος, και σε περιμένω.

Η αλεπού άρχισε να γλύφεται και να το παρατραβάει μήπως και βρει τρόπο να ξεφύγει απ' τα νύχια του λύκου.

΄Οταν κάποτε τελείωσε λέει ο λύκος.

- ΄Αιντε τώρα να σε φάω, ήρθε η ώρα.

Η πονηρή όμως αλεπού σοφίστηκε κάτι άλλο για να κερδίσει χρόνο, και λέει.

- ΄Αφησέ με να πάω να μαζέψω λίγα φύλλα οξυάς να τα στρώσω να καθίσουμε, θα είναι πιο μαλακά και πιο όμορφα. Πώς θα με φας έτσι; Πράγματι ο λύκος την άφησε και πήγε στο βουνό όπου μάζεψε φύλλα χλωρά οξυάς. ΄Ετσι κέρδισε πάλι χρόνο να σοφιστεί να κάνει κάτι άλλο για να μη γίνει μεζές του λύκου τόσο γρήγορα. Και σοφίστηκε να γίνει κουμπάρα. Λέει στον λύκο:

- ΄Ακου, άκου, με φωνάζουν να γίνω κουμπάρα.

Αλλά αυτή κατέβηκε στο υπόγειο όπου βρήκε φαγητό να φάει γιατί πεινούσε πάρα πολύ, κι έτρωγε ενώ ο λύκος την περίμενε με αγωνία για να την φάει. Αυτή χτυπούσε στο υπόγειο κι έλεγε:

- Άκου, άκου, με φωνάζουν να βαφτίσω...

Ύστερα από αρκετή ώρα, της λέει ο λύκος:

- Βάφτισες; (Τσι νούμε ιλ μπιγάσοι;)

- Τι όνομα έβαλες;

Αυτή απάντησε: αρχιτούρε, δηλαδή μόλις βρίσκονταν στην αρχή του φαγητού... Έτρωγε από το βαρέλι που ήταν γεμάτο μέλι.

Μετά την ξαναρωτά:

- Τι όνομα έβαλες;

- Τζιουμιτίκε, απάντησε η αλεπού, δηλαδή το μισό.

Ξαναρωτά ύστερα από λίγο ο λύκος.

- Τι όνομα έβαλες αλεπού;

- Λίμπε, σπιρλίμπε ντάτου πι δίντσι, δηλαδή, το έγλειψε όλο και το έβαλε ανάποδα το βαρέλι.

Έτσι ξεγέλασε και πάλι τον απονήρευτο λύκο.

Όταν ανέβηκε απ' το υπόγειο, μασούσε λειτουργιά, την ρώτησε:

- Μα πού βρήκες λειτουργιές κι έφαγες; Η πονηρή τον ξεγέλασε και πάλι.

- Α, πήγα στην εκκλησία... Εκεί έχουν άρτους οι γυναίκες και μου έδωσαν κι έφαγα, έτσι χόρτασα.

- Να πάω κι εγώ λέει ο λύκος, θα μου δώσουν;

- Να πας λύκε τρέχα να προλάβεις πριν φύγει ο κόσμος...

Πράγματι, ο λύκος πήγε στην εκκλησία και μόλις μπήκε μέσα οι άντρες με τα ρόπαλα τον χτύπησαν γερά, τόσο πολύ που ο λύκος μόλις και γλύτωσε απ' τους φοβισμένους χωρικούς. Εν τω μεταξύ η πονηρή αλεπού έφυγε σε άλλη περιοχή κι έτσι με τις πονηριές της γλύτωσε απ' το στόμα του λύκου.

Ο Νάιντις

Ζούσε στις Πριάσπας τα μέρη ένας πλούσιος γαιοκτήμοντας. Εκτός απ' τα πολλά χωράφια είχε και κοπάδια πρόβατα, που τα κρατούσε ψηλά στα μαντριά, κοντά στο βοσκοτόπι του Άσπρου Νερού. Είχε την γυναίκα του, έναν γιο κι ένα κορίτσι, μα η τσιγγουνιά του δεν είχε όρια.

Κάποια φορά ταξίδευε καβάλα στ' άλογό του μαζί με έναν υπηρέτη του προς την πολιτεία του Χλερηνού, όπου είχε να τελειώσει κάμποσες δουλειές του.

Για να μη πάει ωστόσο σε κανένα χάνι και ξοδευτεί, προτίμησε να σταματήσει έξω από την πολιτεία και πήγε και χτύπησε την πόρτα ενός καλυβόσπιτου, που ήταν μέσα στα χωράφια, πλάι απ' την δημοσιά. Στο σπιτάκι ζούσε ένας φτωχός γεωργός με τη γυναίκα του που είχε γεννήσει το πρώτο του αγόρι πριν από τρεις ακριβώς ημέρες.

Ο πλούσιος ζήτησε να τον φιλοξενήσουν κι εκείνοι, παρά τη φτώχεια τους τον δέχτηκαν. Έφαγαν το φτωχό τους δείπνο και πλάγιασαν στο μοναδικό δωμάτιο, όπου ήταν και η λεχώνα με το νεογέννητο. Ο υπηρέτης επειδή δε χωρούσε στο δωμάτιο, πήγε να κοιμηθεί σε μια γωνιά της αυλής.

Τον πλούσιο δεν τον έπιανε ύπνος, καθώς σκεφτόταν τις φροντίδες και τις δουλειές που είχε να τελειώσει την άλλη μέρα στην πολιτεία. Κατά τα μεσάνυχτα, να και μπαίνουν στο δωμάτιο αθόρυβα τρεις γυναίκες, ντυμένες με αραχνούφαντα άσπρα πέπλα

και κατευθύνονται στην κούνια του μωρού. Ήταν οι τρεις Μοίρες που είχαν έρθει στα τριήμερα για να κανονίσουν τη μοίρα του παιδιού. Η πιο μεγάλη στάθηκε κοντά στο μωρό, το άγγιξε απαλά με το δάχτυλό της και ρώτησε τις άλλες δυο σαν τι τάχα να του μοιράσουνε. Τότε η μια απ' τις άλλες λέει:

– Να! Να γίνει κληρονόμος αυτού του πλούσιου τσιγκούνη.

Εκείνος έκανε τον κοιμισμένο, ωστόσο άκουσε καθαρά την μοίρα που έταξαν στο παιδί και συνταράχθηκε. Το πρωί λοιπόν που σηκώθηκαν πρότεινε στο ανδρόγυνο να του δώσουν το παιδί, λέγοντας πως ήταν άτεκνος και πως θα τό'καμνε ευτυχισμένο. Σκέφτηκαν, ξανασκέφτηκαν οι άμοιροι, στο τέλος αποφάσισαν για το καλό του παιδιού να το δώσουν στον πλούσιο. Έτσι την άλλη μέρα που γύριζε απ' την πολιτεία για το χωριό του, πέρασε απ' την καλύβα και πήρε το μωρό. Καθώς προχωρούσαν έφτασαν σ' έναν μικρό έρημο κάμπο με σπαρτά. Τότε ο πλούσιος σταμάτησε έδωσε το παιδί στον υπηρέτη του και τον πρόσταξε να μπει πιο πέρα στα σπαρτά και να το σκοτώσει. Ο υπηρέτης το λυπήθηκε. Πήρε ένα κοτρώνι κι άρχισε να χτυπά το χώμα, τάχα πως χτυπά το παιδί. Ύστερα, καθώς εκείνο ήταν αποκοιμισμένο, τό'βαλε σ' ένα χαντακάκι και γύρισε στον αφέντη του, λέγοντάς του πως το σκότωσε.

Το ίδιο βράδυ, ο πλούσιος τσιφλικάς, μέσα στο χωράφι του οποίου είχαν αφήσει το παιδί, πήγε μια βόλτα να επιθεωρήσει τα χωράφια του και, καθώς πλησίαζε, άκουσε τα κλάμματα του μωρού που είχε ξυπνήσει και πεινούσε. Ο τσιφλικάς ήταν άτεκνος και χάρηκε για το εύρημά του. Το πήρε και το πήγε στην γυναίκα του και μαζί άρχισαν να το μεγαλώνουν όλο χαρά και χάρδια.

Πέρασαν χρόνια, το παιδί είχε γίνει ένας ωραίος έφηβος 17 χρονών, όταν μια μέρα ο τσιγκούνης πλούσιος ήρθε στον τσιφλικά για κάτι δουλειές του. Κουβέντα απάνω σε κουβέντα, άρχισαν στο τέλος να μιλούν, όπως συνηθίζουν όλοι οι γονείς, για τα παιδιά. Ο τσιφλικάς επαινούσε τον γιο του για την εξυπνάδα του και την προκοπή του κι ο τσιγκούνης προπαντός την κόρη του για την νοικοκυροσύνη της και την ομορφιά της. Στο τέλος ο τσιφλικάς απεκάλυψε πως ο γιος του δεν ήταν πραγματικό του παιδί και διηγήθηκε στον πλούσιο τσιγκούνη την ιστορία, πως το βρήκε στα σπαρτά.

Ο τσιγκούνης καταταράχτηκε. Τι να κάνει, τι να κάνει; Λέγει στον τσιφλικά:

- Κάτι σπουδαίο ξέχασα να πω στην γυναίκα μου. Να γράψω ένα γράμμα και να της το πάει το παιδί;

Ο τσιφλικάς δέχτηκε. Κάθεται ο τσιγκούνης και γράφει στην γυναίκα του να στείλει το παιδί στα μαντριά, στους τσομπαναρέους του, με την παραγγελία να το σκοτώσουν και το πτώμα του να το πετάξουν στο πηγάδι.

Στον δρόμο, καθώς ο Νάιντις πήγαινε προς το χωριό του τσιγκούνη στάθηκε σε μια βρύση να ξαποστάσει. Να σου και φτάνει σε λίγο κι ένας γέρος με μεγάλα άσπρα γένια και μαλλιά. Κάθισε δίπλα του και το ρώτησε πού πάει και τι πάει να κάνει. Το παιδί του είπε πού πήγαινε και τού 'δειξε και το γράμμα πού 'στελνε ο τσιγκούνης στην γυναίκα του. Ο γέρος πέρασε απαλά την παλάμη του πάνω απ' τον φάκελο, ξανάδωσε το γράμμα στο παιδί και στην στιγμή έγινε άφαντος.

Ο Νάιντις παραξενεύτηκε, ωστόσο συνέχισε τον δρόμο του και το βραδάκι φτάνει στο σπίτι του πλούσιου τσιγγούνη. Στο παράθυρο καθόταν μια όμορφη κοπέλα και κοίταζε κατά την λίμνη. Το παιδί σαν την είδε την αγάπησε αμέσως. Ήταν η κόρη του τσιγκούνη. Μπαίνει στο σπίτι και δίνει το γράμμα στην γυναίκα του. Το γράμμα, καθώς είχε αλλάξει με την επέμβαση του γέρου στην βρύση, έγραφε να παντρέψει την κόρη της με τον νέο.

Την άλλη μέρα έγινε ο γάμος και οι νιόπαντροι ησαν χαρούμενοι και ευτυχισμένοι.

Μετά τρεις-τέσσερις ημέρες φτάνει στο σπίτι κι ο τσιγκούνης. Μόλις μπαίνει στην αυλή, βλέπει στο μπαλκόνι του σπιτιού του την κόρη του αγκαλιά με τον νέο, που νόμιζε πως τον είχαν πια σκοτώσει οι τσομπαναρέοι του και του ήρθε ζαλάδα. Τρέχει στην γυναίκα του:

- Βρε γυναίκα, τι έκανες; Άλλα σου 'γραψα εγώ στο γράμμα κι άλλα έκανες.

Του δείχνει εκείνη το γράμμα. Τι να διαβάσει! Άλλα είχε γράψει αυτός, άλλα έγραφε τώρα. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι συνέβη.

Πρωί-πρωί λέει στην γυναίκα του:

- Να στείλεις τον γαμπρό στους τσομπαναρέους μου, να πάει

ένα γράμμα που θα γράψω.

Κάθεται και γράφει τα ίδια: Να τον σκοτώσουν και να τον ρίξουν στο πηγάδι.

Πρωί-πρωί πάει η γυναίκα να ξυπνήσει τον γαμπρό, μα σαν τον είδε να κοιμάται γλυκά αγκαλιασμένος με την κόρη της, λυπήθηκε να τους ξυπνήσει και αντί γι' αυτόν ξυπνάει το παιδί της.

- Να πας αυτό το γράμμα του πατέρα σου στους τσομπαναρέους μας.

Το παιδί πήρε το γράμμα κι έφυγε.

Αργά ξυπνά ο πατέρας και βλέπει στο μπαλκόνι τον γαμπρό. Φωνάζει την γυναίκα του:

- Δεν σου είπα, της λέει, να στείλεις τον γαμπρό να πάει το γράμμα στους τσομπαναρέους;

Η γυναίκα του τότε του εξήγησε τι είχε συμβεί.

Τρελός από την αγωνία ο τσιγκούνης τρέχει στα μαντριά. Φτάνει στους τσομπαναρέους και ρωτά για το παιδί του. Εκείνοι του δείχνουν το γράμμα του, που έγραφε να σκοτώσουν αυτόν που θα τους φέρει το γράμμα και να τον ρίξουν στο πηγάδι. Από την απελπισία του ο πλούσιος τσιγγούνης πέφτει κι αυτός στο πηγάδι και πνίγεται. Μαθαίνει τα καθέκαστα κι η γυναίκα του, πάει κι εκείνη και πνίγεται στο ίδιο πηγάδι.

Έτσι το παιδί έμεινε κληρονόμος του πλούσιου τσιγκούνη και πραγματοποιήθηκε αυτό που είχε γράψει η Μοίρα του*.

ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΣΩΚΡΑΤΗ ΛΙΑΚΟΥ

Ο συγγραφέας Σωκράτης Λιάκος στο βιβλίο του «Τα εκατόν δέκα ονόματα οικισμού Κορέστιας-Στενών Πισοδερίου και Πρέσπας», έκδοσης 1976, σελ. 13, αναφέρει σχετικά με το παραμύθι «Νάιντις» τα ακόλουθα:

Τρίτο κατά σειρά θεωρούμε το καταγραμμένο από τον Αββοί παραμύθι του Νάιντις στην Μακεδονική του Λαογραφία, το οποίο καθώς μας πληροφορεί σε σχετική σημείωσή του είχε

* Διασκευή από παραμύθι Μακεδονικού Ημερολογίου 1908, σελ. 71, Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 1964 από τον Π. Τσάμη.

ακούσει η μεταδότριά του από κάποια Καραβλάχα. Η Καραβλάχα αυτή όμως, πρέπει να ήταν ή Αρμάννα από την κάστα των νομαδοκτηνοτρόφων ή Σαρακατσάνα, που δεν ήταν δυνατό να ονομάσουν με την σλάβικη λέξη νάϊδδεν = ανευρεθέν το μοιροπαίδι του παραμυδιού, μια και δεν ήταν άλλωστε έκδετο. Το όνομά του Νάϊδδης, ώστε μόνον από την Κελτοουαλλέζικη λέξη *paíd* = τύχη, μοίρα μπορούσε να προέλθει, εφόσον, καθώς έχουμε γράψει στην μελέτη μας «Σύντομη επισκόπησις της ιστορίας των Αρμεντάρων της Μικρευρώπης» (σελ. 38, υποσ. 77), σημαντική τους μοίρα κατάγονταν από τους Γαλάτες που προαναφέραμε. Απόγονοι Γαλατών ακριβώς, είναι οι Γραικόφωνοι σήμερα Σαρακατσιάνοι (βλ. σελ. 26, υποσ. 31) οι οποίοι αυτοαποκαλούνται κιόλας Βλάχοι, ενώ από τους Αρμάνους μόνον οι Μογλενίτες αυτοονομάζονται έτσι. Η Καραβλάχα ώστε, που διηγήθηκε το παραμύδι του Νάϊδδης, πρέπει να ήταν ή Σαρακατσιάνα (το και πιθανότερον γιατί επί *Abbot* οι Σαρακατσιάνοι ήσαν Γραικόφωνοι και ξεχειμώνιαζαν στην Κασσάνδρα της Χαλκιδικής) ή Βλαχομογλενίτισσα που πρέπει να γνώριζε και την Γραικική, γεγονός αμφίβολο, (βλ. Καπιδδάν Μογλενιτορωμάνοι, II, σελ. 50, 51, μύθος ν. 23).

Η προαναφερμένη γνώμη μας για το όνομα Νάϊδδης, επιβεβαιώνεται επί πλέον και από το γεγονός ότι το αυτό παραμύδι ήταν γνωστό και στους Δυτικομακεδόνες Αρμάνους, καθώς προκύπτει από το κείμενό του, που δημοσίευσε ο Βάϊγκαντ στην μελέτη του «*Die Arumunen*» (τ. II, σ. 234). Σ' αυτούς όμως ο Νάϊδδης φέρονταν με το όνομα *Parcorul*, από την λατινική λέξη *Parca* = Μοίρα, τύχη και *pullus* = παιδί, γόνος κ.τ.λ. Από το όνομα δε τούτο *Parca*, που συμπίπτει ηχητικά με την λέξη *porca* = γουρούνα, προέκυψε υποχρεωτικά και ο γνωστότατος ανά ολόκληρη την χερσόνησό μας δρύλος κατά τον οποίο όποιος θα βρει αρχαίο νόμισμα που έχει εκτύπωμα γουρούνας με γουρουνόπουλα, θα γίνει μυριόπλουτος (υποχρεωτικά βέβαια αφού θα έχει στα χέρια του την Πάρκα = Τύχη και τα Παρκόπουλα). Εκμεταλλευόμενοι δε τον δρύλο αυτόν, έξυπνοι χρυσικοί μας σκάρωσαν τέτοια νομίσματα, τα οποία κατόπιν μεταπουλούσαν απατεωνίσκοι πράκτορες σε αφελείς (εικόνα τιοιούτου παραθέτουμε).

Τελειώνοντας προσθέτουμε, και ότι καδώς γράψαμε στην μελέτη μας για την προέλευση της Αρχαιομακεδονικής (σελ. 12), η Αρμάνικη διέσωσε το όνομα Κύπρις των Γραικών, *Cypra* των Λατίνων και *Gabrea* των Ετρούσκων, όπως λέγονταν επίσης η θεά Αφροδίτη των πρώτων, *Vener* των δεύτερων, Βειρήνη των Θρακών και Ζειρήνη των Μακεδόνων. Αντίθετα η Νεογραικική τα ξέχασε, και αποκαλεί σήμερα Αυγερινό και Αποσπερινό τον ομώνυμο της θεάς αυτής αστερισμό, την Κάπρα δηλαδή των Αρμάνικων δρύλων (βλ. *T. Parahagi, Antol. Arm. p. 92*). Θρύλων στους οποίους η *Sta-Vinirea* (όπως εκχριστιανίσθηκαν τα ονόματα της Βένερ, Βειρήνη) φέρεται σαν η κατ' εξοχήν Αγία των Αρμάνων (που την προσφωνούν και *Mushata* = Ωραία), καδώς και πολιούχος των αρχαιότατων από τους οικισμούς αυτών. Ομόρριζες ώστε με το Μακεδονικό αυτής όνομα Ζειρήνη είναι και οι λέξεις τους ζάρ(ου) = χαραυγή, όδρος ηώς, (αδελφική με την Γαλλική *jour* = ημέρα), καί ζαρίρε = αυγάζειν, ξημερώνειν. Οι οποίες συνεπώς δεν είναι παρμένες από την Σλάβικη όπως τις δέχθηκε αφελέστατα ο Παπαχατζής, εφόσον μάλιστα ομόρριζές τους είναι και οι ταυτόσημες σειριάν της Γραικικής, *sereno* της Λατινικής, Σορύβας (= ήλιος) της Πελασγικής κ.τ.λ.

CHAPTER I
THE DISCOVERY OF AMERICA

In the year 1492, Christopher Columbus, an Italian navigator, discovered the continent of America. He sailed from Spain in August, and after a long and dangerous voyage, he landed in the West Indies in October. He found a land which he called "Columbus Land," and which was afterwards named "America" in honor of the first discoverer.

Columbus's discovery opened a new world to the Europeans, and led to the great age of discovery. In the following years, many other navigators explored the coast of America, and discovered the great continent of North America. The discovery of America was one of the most important events in the history of the world.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES OF AMERICA

Ευχές και κατάρτες της μάνας

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν και δεν ήτανε.

Ήταν μια φτωχή γυναίκα που είχε τρία κορίτσια, ο άντρας της είχε πεθάνει και δυσκολευόταν πάρα πολύ για την διατροφή τους γενικά για το μέγλωμα των κοριτσιών. Ήταν όμως πολύ καλή μητέρα και δεν άφησε ποτέ της να στερηθούν από τίποτε. Τα κατάφερνε μόνη της ξενοδούλευε και μεγάλωσαν τα τρία πολύ χαϊδεμένα κορίτσια σαν τα άλλα. Πάντα ήταν περιποιημένα και ντυμένα με καλά ρούχα. Σαν μεγάλωσαν η μητέρα τους φρόντισε να τα παντρέψει στην ίδια πολιτεία για να τα έχει κοντά της, με πολύ καλά και άξια παλικάρια.

Μια μέρα αρρώστησε η μάνα τους και ειδοποίησε την μεγάλη κόρη να πάει να την δει, με μια γειτόνισά της. Η κόρη της απάντησε:

- Δεν μπορώ να έρθω μητέρα, γιατί έχω πλύση, βράζει το καζάνι με νερό.

Η μάνα όταν άκουσε αυτά στενοχωρέθηκε και είπε:

- Κόρη μου, σου εύχομαι την σκάφη να την κουβαλάς στην πλάτη σου μέρα-νύχτα, σε όλη σου τη ζωή, ακόμη και να κοιμάσαι με αυτήν.

Η κόρη της μεταμορφώθηκε σε χελώνα.

Με τον ίδιο τρόπο ύστερα από λίγη ώρα, ειδοποίησε την δεύτερη κόρη της.

Εκείνη απάντησε:

- Μάνα δεν μπορώ να έρθω γιατί είμαι καθισμένη στον αργαλειό και υφαίνω, δεν μπορώ να αφήσω τον αργαλειό.

Η μάνα λυπημένη από την απάντηση της αγαπημένης δεύτερης κόρης λέει με πίκρα:

- Σου εύχομαι κόρη μου, να υφαίνεις σε όλη σου τη ζωή το καλύτερο υφάδι, να είναι αραχνούφαντο να θαυμάζει ο κόσμος την τέχνη, αλλά να κόβεται συνέχεια, ακόμη ο αέρας να το κομματιάζει για να μην το χαίρεσαι.

Η κόρη μεταμορφώθηκε σε αράχνη.

Μετά από αυτά, ειδοποίησε την τρίτη κόρη την μικρότερη. Εκείνη την ώρα η μικρή ζύμωνε. Μόλις άκουσε ότι η μητέρα της ήταν άρρωστη, άφησε το ζύωμα, ξέπλυνε πρόχειρα τα χέρια της κι από την βιασύνη της, στα νύχια της είχε μείνει λίγο ζυμάρι, αλλά έτρεξε κοντά στην μάνα της.

Μόλις μπήκε στο σπίτι και είδε την μητέρα της σε κακό χάλι, την αγκάλιασε και της είπε:

- Ζύμωνα μάνα, δεν πειράζει όμως μπορώ να ξαναζυμώσω αύριο, δεν χάθηκε ο κόσμος, εσύ μόνο να γίνεις καλά.

Η μάνα της συγκινημένη την αγκάλιασε, την φίλησε και της είπε:

- Κόρη μου το ψωμί σου από δω και πέρα να είναι γλυκό, να το θαυμάζει ο κόσμος και να το ζητάνε για να το τρώνε οι φτωχοί και οι αρχοντάδες. Οι άρρωστοι να βρίσκουν γιατριά από το ψωμί σου.

Η κόρη αυτή μεταμορφώθηκε σε μέλισσα.

Το αίνιγμα

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα. Κάποια μέρα κηρύχτηκε πόλεμος ανάμεσα σε δύο βασίλεια. Τότε ο βασιλιάς άφησε την βασίλισσα στο παλάτι και τον υπασπιστή του να την προστατεύει.

Η βασίλισσα όμως αγάπησε τον υπασπιστή καθώς κι ο ίδιος αυτήν και ζούσαν το πιο όμορφο όνειρο της ζωής τους μακριά από τον βασιλιά.

Ο βασιλιάς όμως εκεί μακριά που πολεμούσε, έμαθε για την προδοσία τους και την απιστία της γυναίκας του. Διέταξε να σκοτώσουν τον υπασπιστή.

Πράγματι, σκότωσαν τον υπασπιστή, η δε βασίλισσα από την μεγάλη της αγάπη που είχε για τον υπασπιστή, τον ξέθαψε και πήρε τα δόντια του, τα μάτια του και το κρανίο του και τα αξιοποίησε. Έκανε τα μάτια δαχτυλίδι, τα δόντια καρφιά για παντόφλες και το κρανίο κούπα επιχρυσωμένη και τα κρατούσε σαν μια ανάμνηση απ' τον αγαπημένο της.

Σαν τελείωσε ο πόλεμος, γύρισε ο βασιλιάς. Έκανε γλέντι στο παλάτι για την νίκη. Κάλεσε όλους τους ανωτέρους πολιτικούς και στρατιωτικούς του κράτους. Όταν τελείωσε το γλέντι ο βασιλιάς είπε στην βασίλισσα.

- Τι δώρο βασίλισσά μου θέλεις να σου κάνω για την νίκη λέγε μου, ότι μου ζητήσεις θα γίνει, είπε.

Τότε η βασίλισσα απάντησε:

- Θα σου πω ένα αίνιγμα και αν το βρεις θα παραμείνεις στο παλάτι, αν δεν το βρεις θα πρέπει να φύγεις· ξέροντας η βασίλισσα ότι το αίνιγμα που θα του έλεγε θα ήταν δύσκολο να το λύσει. Ο βασιλιάς δεσμευμένος απ' τον λόγο του, αναγκάστηκε να δεχτεί τον όρο της γυναίκας του. Η βασίλισσα είπε το αίνιγμά της:

«Το μασώ πατώ
το θολό φορώ
και το νου κρατώ και πίνω».

Του έδωσε σαράντα μέρες προθεσμία για να λύσει το αίνιγμα.

Ο βασιλιάς πήγε σε σοφούς, σε μάγους σε μάγισσες αλλά κανείς δεν μπόρεσε να το λύσει. Την παραμονή που έληγε η προθεσμία, ο βασιλιάς απελπισμένος βγήκε για κυνήγι. Αφού περιπλανήθηκε πολύ στα βουνά βράδιασε ... Πήγε να περάσει την νύχτα του σε μια στάνη που είδε εκεί κοντά. Στην στάνη ζούσε μια βοσκοπούλα η οποία τον περιποιήθηκε πάρα πολύ, του έδωσε κι έφαγε ότι είχε από τα λιγοστά πρόβατά της (τυρί, γάλα). Το πρωί που θα έφευγε ο βασιλιάς του λέει η βοσκοπούλα:

- Βασιλιά μου γιατί είσαι τόσο στενοχωρημένος, μήπως δεν σε περιποιήθηκα καλά;

- Όχι, απάντησε εκείνος. Με περιποιήθηκες και με το παραπάνω, αλλά έχω ένα δικό μου πρόβλημα και δεν μπορώ να το λύσω, έχω συγκεκριμένα ένα αίνιγμα.

Η βοσκοπούλα τον ρωτά:

- Τι αίνιγμα είναι αυτό που σε στενοχωρεί τόσο πολύ βασιλιά μου; Μήπως μπορώ να σε βοηθήσω;

Τότε ο βασιλιάς της διηγήθηκε το αίνιγμα και είπε ότι πήγε σε σοφούς, σε γραμματισμένους, σε μάγους, αλλά δεν μπόρεσε κανείς να το λύσει. Τότε η βοσκοπούλα χαμογελαστή του λέει:

- Μα αυτό το αίνιγμα είναι πανεύκολο. Και τον ρώτησε μήπως η γυναίκα του είχε κανένα αγαπημένο πρόσωπο που πέθανε, γιατί το «μασώ-πατώ» με τα δόντια έκανε καρφιά στις παντόφλες, το «θολό-φορώ» με τα μάτια έκανε δαχτυλίδι και με το κρανίο «το νου κρατώ και πίνω», το επιχρύσωσε κι έκανε κούπα ... Ο βασιλιάς ενθουσιάστηκε που η βοσκοπούλα έλυσε το αίνιγμα. Πριν φύγει από την στάνη, η έξυπνη βοσκοπούλα είπε:

- Τώρα να πας στο παλάτι να ζητήσεις από την γυναίκα σου, να σου φέρει τις παντόφλες, το δαχτυλίδι και την χρυσή κούπα

που έφτιαξε, μπροστά στον κόσμο, ταπεινόνοντάς την που έλυσε το αίνιγμα. Φυσικά κατάλαβε ο βασιλιάς τι εννοούσε με τα λόγια της και στενοχωρέθηκε.

Η βοσκοπούλα όμως ήταν πανέξυπνη, κατάλαβε πόσο πολύ ο βασιλιάς αγαπούσε την γυναίκα του και κατά βάθος δεν ήθελε να την ταπεινώσει, οπότε του ξαναλέει:

- Αν αγαπάς την πέρδικα, κοράκους μην χαλάσεις.

Ο βασιλιάς ρώτησε την βοσκοπούλα τι εννοούσε με αυτά τα λόγια. Αν αγαπάς, του λέει, την βασίλισσα άστα όπως είναι. Ο βασιλιάς κατάπληκτος για την εξυπνάδα της βοσκοπούλας δέχτηκε τα λόγια της. Συνεχίζοντας δε του είπε:

- Για να μη νοιώσεις ταπεινωμένος μπροστά στους υπηκόους σου και μπροστά στην γυναίκα σου, που δέχτηκες τους όρους της, να της πεις κι εσύ ένα αίνιγμα. Αν το βρει να παραμείνει στο παλάτι και να ζήσετε αγαπημένοι. Το αίνιγμα είναι:

- Το κασέρι είναι ολόκληρο και τα ψωμιά δώδεκα, (που σήμαινε: τ' ολόγιομο φεγγάρι και τους δώδεκα μήνες).

Ο βασιλιάς ενθουσιασμένος, ευχαρίστησε την πανέξυπνη βοσκοπούλα και γύρισε στο παλάτι.

Κάλεσε τους υπηκόους του σ' ένα αξέχαστο γλέντι. Στο τέλος της διασκέδασης ο βασιλιάς έκανε ότι ακριβώς του είπε η λυγερή της στάνης.

Ζήτησε απ' την βασίλισσα τα τρία πράγματα, τις παντόφλες, το δαχτυλίδι και την κούπα. Η βασίλισσα κατάλαβε ότι ο βασιλιάς έλυσε το αίνιγμά της και ετοιμάστηκε να φύγει από το παλάτι. Σηκώθηκε όμως εκείνος και της λέει:

- Η θέση σου είναι εδώ, αν λύσεις και το δικό μου αίνιγμα.

«Το κασέρι είναι ολόκληρο και τα ψωμιά δώδεκα».

Η βασίλισσα έμεινε έκπληκτη απ' την καλοσύνη του, γιατί παρ' όλο που αυτή ήθελε να τον εκδικηθεί, αυτός την συγχώρεσε. Είπε λοιπόν στον βασιλιά:

- Καλέ μου, σ' ευχαριστώ για την καλοσύνη σου και για την συγχώρεσή σου και του εξήγησε τι εννοούσε το αίνιγμα (το ολοστρόγγυλο φεγγάρι και τους δώδεκα μήνες).

Ο βασιλιάς μετά από αυτά πήγε κοντά της, την αγκάλιασε και της είπε:

- Ένα κορίτσι πανέξυπνο, το κορίτσι της στάνης, μια φτωχή

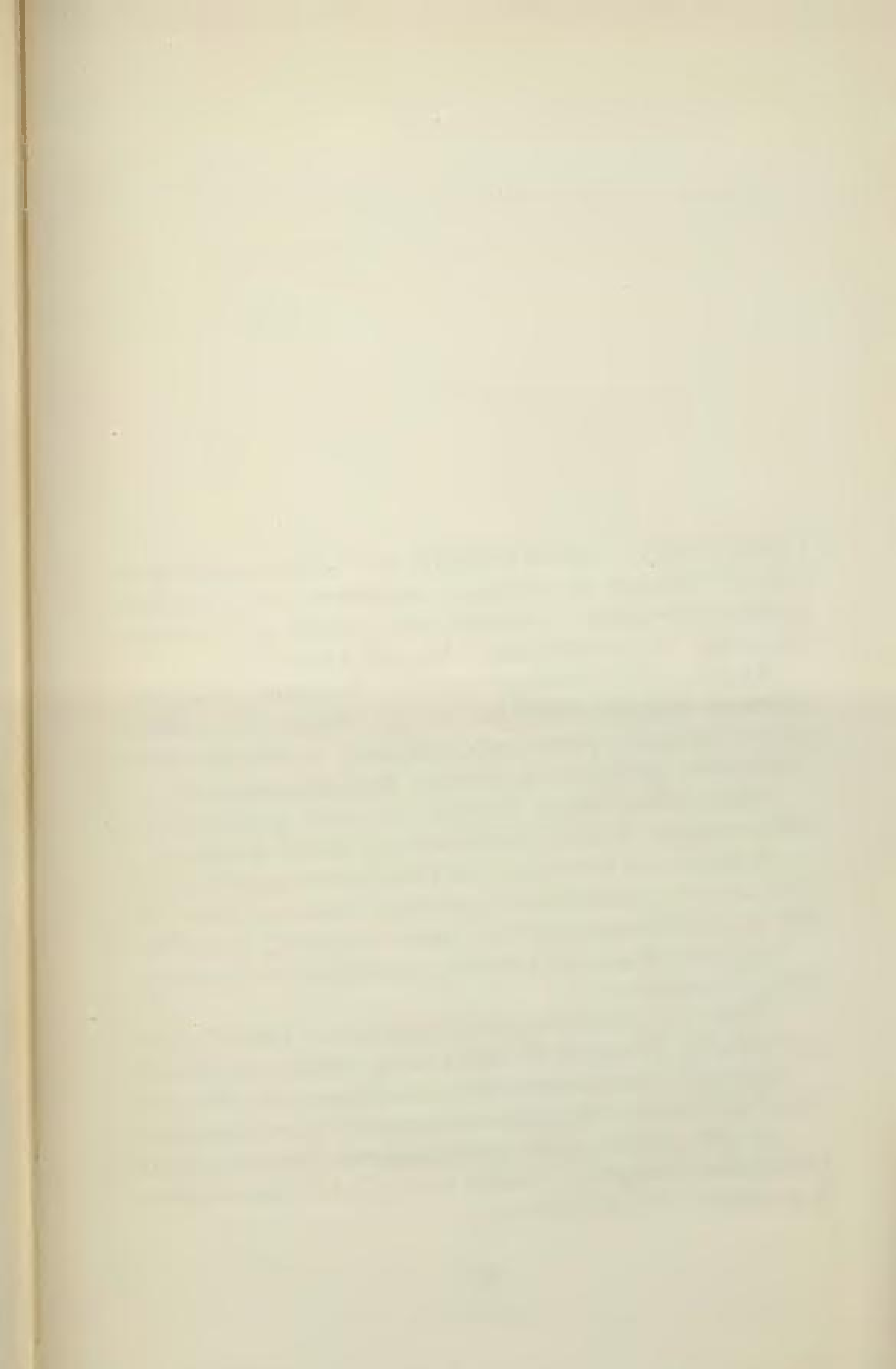
βοσκοπούλα, μου έλυσε το αίνιγμα και μου είπε:

- «Αν αγαπάς την πέρδικα, κοράκους μη χαλάσεις».

Έτσι ο βασιλιάς συγχώρεσε την βασίλισσα για το παράπτωμά της, γεμάτος ευτυχία αγκάλιασε και πάλι με αγάπη την γυναίκα του και έζησαν ευτυχισμένοι για πάντα στο παλάτι, αφού κάλεσαν κοντά τους και την έξυπνη βοσκοπούλα της στάνης.

Έζησαν αυτοί καλά κι εμείς ακόμη καλύτερα...

Η ΑΝΤΙΓΟΝΗ Λ. ΤΣΑΜΗ γεννήθηκε στο Πισοδέρι της Φλώρινας που την ενέπνευσε με την αλπική ομορφιά του, και ασχολήθηκε με την ποίηση και τα διηγήματα από τα χρόνια του Γυμνασίου. Είναι κόρη του μακεδονομάχου Λάζαρου Τσάμη.

Εργάστηκε ως εθελόντρια αδελφή στα Νοσοκομεία Φλώρινας-Καστοριάς τα χρόνια 1946-1949. Για τις υπηρεσίες της τιμήθηκε από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό με χρυσό βραβείο και από το Υπουργείο Στρατιωτικών με μετάλλιο εξαιρετων πράξεων.

Υπήρξε μέλος πολλών συλλόγων και γενική γραμματέας του συλλόγου Ε.Ο.Σ. (τμήμα χιονοδρομών) για αρκετά χρόνια.

Εργάστηκε ως διευθύντρια στο Σπίτι Παιδιού Αριδαίας, 1954-1958. Στη Φλώρινα εργάστηκε, διευθύντρια επίσης, σε Σπίτια Παιδιού και στο Κέντρο Νεότητας Αρρένων Φλώρινας, 1959-1972.

Από το 1972 μέχρι το 1985 ήταν επιμελήτρια στις φοιτητικές Εστίες Θεσσαλονίκης.

Η πρώτη της ποιητική συλλογή εκδόθηκε το 1968: «Τραγούδια της ζωής». Η δεύτερη το 1988: «Ώρες αγάπης, ώρες πόνου».

Έχει γράψει πολλά άρθρα στην τοπική εφημερίδα «Φωνή της Φλώρινας» και στην εφημερίδα της Θεσσαλονίκης «Μακεδονία».

Το 1989 εκδόθηκε από την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Φλώρινας, ο πρώτος τόμος «Παλιών Πισοδερίτικων Παραμυθιών» σε 1250 αντίτυπα.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΩΝ «ΠΑΛΙΩΝ
ΠΙΣΟΔΕΡΙΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ» ΤΗΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ Λ. ΤΣΑΜΗ, ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 1991 ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑ-
ΦΕΙΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΑΛΤΙΝΤΖΗ ΣΤΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΑ ΣΚΙΤΣΑ ΕΚΑΝΕ Η
ΓΛΥΠΤΡΙΑ ΖΩΗ Β. ΤΥΡΠΕΝΟΥ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΦΛΩΡΙΝΑ

